

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Teorie bezpieczeństwa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.01.1.W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. inż. Stanisław Rysz	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • wprowadzenie w problematykę bezpieczeństwa w ujęciu teoretycznym i historyczno-kulturowym; • dokonanie przeglądu wiodących (dominujących) ujęć bezpieczeństwa (pokoju, konfliktu, w tym wojny), wpisujących się w kolejne paradygmaty naukowe.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie z oceną (ZO) – w I semestrze. Zaliczenie w formie ustnej lub pisemnej, pytania otwarte i/lub (w ramach zaliczenia pisemnego) zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Pojęcie bezpieczeństwa i jego aspekty teoretyczne. 2. Realistyczne teorie bezpieczeństwa. 3. Teorie nurtu liberalnego. 4. Ujęcia konstruktywistyczne bezpieczeństwa. 5. Badania nad pokojem i konfliktem. Filozofie wojny. 6. Teorie nurtu krytycznego. 7. Koncepcja sekurytyzacji szkoły kopenhaskiej. 8. Feministyczne ujęcia problematyki bezpieczeństwa. 9. Wybrane teorie kryminologiczne.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - definiuje podstawowe pojęcia z zakresu bezpieczeństwa, - omawia założenia naukowych teorii bezpieczeństwa w ujęciu historycznym, - przedstawia główne nurty w badaniach nad bezpieczeństwem, - omawia wybrane teorie kryminologiczne.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: analizuje tezy zawarte w naukowych teoriach bezpieczeństwa w ujęciu historycznym, podaje ich źródła oraz implikacje.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. A. Czupryński, B. Wiśniewski, J. Zboina (red.): Bezpieczeństwo: teoria, badania, praktyka, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodzi im. Józefa Tuliszkowskiego - Państwowy Instytut Badawczy, Józefów 2015, dok. elektroniczny. 2. Z. Ściborek, B. Wiśniewski, R.B. Kuc, A. Dawidczyk: Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015. 3. W. Kostecki: Strach i potęga. Bezpieczeństwo międzynarodowe w XXI wieku, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, e-book. 4. P. D. Williams (red.): Studia bezpieczeństwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012. Literatura uzupełniająca: 1. E. Ura, S. Pieprzny: Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2015. 2. B. Hołyst, Bezpieczeństwo: ogólne problemy badawcze, WN PWN, Warszawa 2014. 3. W. Pokruszyński: Filozoficzne aspekty bezpieczeństwa, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi, Józefów 2011. 4. B. Wiśniewski (red.): Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych, Wydział Wydawnictw i Poligrafii WSPol, Szczytno 2011. 5. J. Gryz: Zarys podstaw teorii bezpieczeństwa, Wydawnictwo AON, Warszawa 2010. 6. A. Siemaszko: Granice tolerancji: o teoriach zachowań dewiacyjnych, WN PWN, Warszawa 1993.
-----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	15			
Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Teorie bezpieczeństwa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu bezpieczeństwa	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
EK-P_W02	omawia założenia naukowych teorii bezpieczeństwa w ujęciu historycznym	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
EK-P_W03	przedstawia główne nurty w badaniach nad bezpieczeństwem	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
EK-P_W04	omawia wybrane teorie kryminologiczne	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje tezy zawarte w naukowych teoriach bezpieczeństwa w ujęciu historycznym, podaje ich źródła oraz implikacje	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_U01	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności	Wykłady	odpowiedź ustna / test pisemny	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
13.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zagrożenia naturalne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa	
14.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
15.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.02.1.W BW.02.1.C	Studia stacjonarne
16.	Język przedmiotu	Język polski	
17.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
18.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
19.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
20.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
21.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
22.	Wymagania wstępne	Brak (przedmiot jest realizowany w I semestrze studiów)	
23.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 30 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	Studia niestacjonarne
24.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze zjawiskami zagrażającymi strategicznym podkategoriom bezpieczeństwa wewnętrznego, jakimi są obok bezpieczeństwa powszechnego i ustrojowego bezpieczeństwo i porządek publiczny; • przedstawienie kluczowych zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, ukazaniu ich uwarunkowań, a także omówieniu podstawowych sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom (czyli ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego); • identyfikowanie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w środowiskach/społecznościach lokalnych; • analizowanie efektywności działań służących ochronie bezpieczeństwa i porządku.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych, na studiach stacjonarnych również konsultacje. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa, metoda problemowa, giełda pomysłów, metoda sytuacyjna lub studium przypadku.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Egzamin w formie ustnej lub pisemnej, pytania otwarte i/lub (w ramach egzaminu pisemnego) zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie egzaminu na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie: • wyników wykonanych zadań zespołowych (praktycznych);\ • aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści; • kolokwium zaliczeniowe (pytania otwarte). Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Pojęcia bezpieczeństwa i porządku publicznego jako składowych bezpieczeństwa wewnętrznego. Bezpieczeństwo publiczne. Porządek publiczny. 2. Zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego – wybrane kategorie. Przystępczość pospolita. Chuligaństwo i wandalizm. Przystępczość zorganizowana. Korupcja. Zagrożenia dla bezpieczeństwa w komunikacji i transporcie. Zagrożenia dla bezpieczeństwa imprez masowych. 3. Uwarunkowania stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Patologie społeczne inne niż przystępczość. Zjawiska kryminogenne i korupcjogenne. Uwarunkowania bezpieczeństwa w komunikacji i transporcie. Przyczyny zagrożeń dla bezpieczeństwa imprez masowych, w szczególności imprez sportowych. 4. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego. Instytucje stojące na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego. Profilaktyka uprzedzająca i objawowa (działania pierwotne, wtórne i następne). Strategie represyjne i nierepresyjne (destruktywne i kreatywne) - przykłady działań. Tematy ćwiczeń: 1. Bezpieczeństwo i porządek publiczny w wymiarze lokalnym: stan i uwarunkowania. 2. Pojęcie lokalności w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego): aspekty podmiotowy i terytorialny. 3. Przystępczość w subregionie sanockim i w okolicznych powiatach. 4. Bezpieczeństwo w komunikacji i transporcie na terenach powiatów sanockiego, brzozowskiego, leskiego, bieszczadzkiego i okolicznych. 5. Zagrożenia bezpieczeństwa imprez masowych. 6. Przeciwdziałanie zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w subregionie sanockim i jego okolicach: działania podejmowane i postulowane. 7. Profilaktyka uprzedzająca i objawowa. 8. Strategie kreatywne i destruktywne.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • opisuje zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego jako podkategorii systemu bezpieczeństwa wewnętrznego, ich uwarunkowania oraz sposoby zapobiegania im.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • identyfikuje stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w wybranym środowisku lokalnym i kojarzy z jego uwarunkowaniami, • proponuje sposoby (strategie, działania, instrumenty) przeciwdziałania identyfikowanym zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w środowisku lokalnym.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • podejmuje właściwe działania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności w środowisku lokalnym.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. W. Mądrzejowski, S. Śnieżko, P. Majewski: Zwalczanie przestępczości. Wybrane metody i narzędzia, Editions Spotkania, Warszawa 2017. 2. T. Serafin: Powiatowe programy prewencyjne. Pomiar skuteczności i efektywności, Difin, Warszawa 2017. 3. P. Majer, A. Urbanek: Bezpieczeństwo społeczne. Ewolucja, instytucje, zagrożenia, Editions Spotkania, Warszawa 2016. 4. E. Szwed: Bezpieczeństwo społeczności lokalnych najbliżej człowieka, Difin, Warszawa 2016. 5. Z. Ściborek, B. Wiśniewski, R.B. Kuc, A. Dawideczyk: Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015. Literatura uzupełniająca: 1. E. Ura, S. Pieprzny: Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2015. 2. W. Fehler: Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski, Arte, Warszawa 2012. 3. T. Serafin, S. Parszowski: Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa, Difin, Warszawa 2011. 4. J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski: Kryminologia, Info-Trade, Gdańsk 2007.
-----	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	30	15		
Przygotowanie do wykładów/ ćwiczeń	20	20		
Przygotowanie do zaliczenia końcowego	-	15		
Summaryczne obciążenie pracą studenta	50	50		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,2	0,8	0,6	1,4
BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)
Zagrożenia naturalne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w odniesieniu do form zajęć

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	opisuje zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego jako podkategorii systemu bezpieczeństwa wewnętrznego, ich uwarunkowania oraz sposoby zapobiegania im	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W01 EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w wybranym środowisku lokalnym i kojarzy z jego uwarunkowaniami	Ćwiczenia	zadania praktyczne	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	proponuje sposoby (strategie, działania, instrumenty) przeciwdziałania identyfikowanym zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w środowisku lokalnym	Ćwiczenia	zadania praktyczne	EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	podejmuje właściwe działania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności w środowisku lokalnym	Wykłady Ćwiczenia	aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
25.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zagrożenia antropogeniczne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa	
26.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
27.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.03.1.W BW.03.1.C	
28.	Język przedmiotu	Język polski	
29.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
30.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
31.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr inż. Bogdan Kołcz	
32.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
33.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
34.	Wymagania wstępne	Brak	
35.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godzin Ćwiczenia - 15 godzin	
36.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 ECTS Ćwiczenia - 2 ECTS	
37.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem technik multimedialnych. Ćwiczenia: dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia indywidualne i grupowe.	
38.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • wyjaśnienie podstawowych pojęć związanych z zagrożeniami antropogenicznymi typu naturalnego i społecznego; • zapoznanie z rodzajami i skutkami zagrożeń antropogenicznych ze względu na przyczynę; • analizowanie specyfiki zagrożeń antropogenicznych ze względu na ich przyczynę.	

39.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Egzamin w formie ustnej lub pisemnej, pytania otwarte i/lub (w ramach egzaminu pisemnego) zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie egzaminu na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/ satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie: • wyników wykonanych zadań zespołowych (praktycznych);\ • aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści; • kolokwium zaliczeniowe (pytania otwarte). Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego z realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
-----	--	--

Tematy wykładów:

1. Definicja zagrożeń antropogenicznych typu naturalnego i społecznego (cywilizacyjnych). Pojęcie; zagrożenia i nadzwyczajnego zagrożenia, kryzysu i sytuacji kryzysowej, kryteria klasyfikacji zagrożeń,
2. Rodzaje zagrożeń antropogenicznych (podział ze względu na skutki): skażenia środkami radiacyjnymi, skażenia niebezpiecznymi środkami chemicznymi, pożary z wydzielaniem się niebezpiecznych substancji tzw. pirotoksyn, skażenia biologiczne i chemiczne, katastrofalne zatopienia, wielkie katastrofy komunikacyjne i przemysłowe;
3. Zagrożenia wynikające z rozwoju energetyki jądrowej - źródła zagrożenia w elektrowni jądrowej, skala INES, charakterystyka ewentualnych awarii. Strefy zagrożeń radiacyjnych dla Polski.
4. Charakterystyka skażeń chemicznych: wody, terenu, powietrza. Obszar i trwałość skażenia: ilość i rodzaj substancji chemicznej, właściwości substancji skażającej, warunki atmosferyczne otoczenia, rodzaj skażonej powierzchni terenu.
5. Skutki zdarzenia z udziałem niebezpiecznych substancji toksycznych.
6. Katastrofy ekologiczne.
7. Zagrożenia wynikające z nagromadzenia się różnego rodzaju niebezpiecznych odpadów. Skażenia przemysłowe. Zasady składowania odpadów w tym niebezpiecznych.
8. Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe w Polsce - skala zjawiska i zagrożenia.
9. Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Substancje zanieczyszczające wody powierzchniowe. Problem ścieków przemysłowych.
10. Katastrofy budowlane.
11. Skażenia wywołane działalnością rolniczą.
12. Zmiany w środowisku naturalnym i ich skutki dla zdrowia człowieka i stanu środowiska. Rodzaje zanieczyszczeń: gleby, powietrza, wody, skażenia promieniotwórcze, hałas, zanieczyszczenia krajobrazu i światłem.
13. Zjawisko "globalnego ocieplenia środowiska", "kwaśne deszcze", "dziura ozonowa", "smog".
14. Zagrożenia polityczne, które mogą powstawać w wyniku niekorzystnych dla państw układów międzypaństwowych, uwikłania państwa w spór polityczny, niedopuszczenia krajów do osiągnięć naukowych świata, pozaprawnej rywalizacji o władzę, stanu nietolerancji religijnej i narodowościowej.

Tematy ćwiczeń:

1. Analiza specyfiki zagrożeń antropogenicznych ze względu na ich przyczynę:
 - gospodarcze, ładu i porządku publicznego,
 - militarne (np. wojna),
 - masowe migracje ludności,
 - przerwy w dostawie energii, wody i gazu,
 - trzęsienia ziemi i osunięcie się gruntu, gwałtowne opady atmosferyczne, silne wiatry i huragany, susze i powodzie,

1.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • wyjaśnia pojęcia związane z zagrożeniami antropogenicznymi typu naturalnego i społecznego, • omawia rodzaje i skutki zagrożeń antropogenicznych ze względu na przyczynę.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • analizuje specyfikę zagrożeń antropogenicznych ze względu na ich przyczynę.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonalą swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań politycznych, • nie akceptuje idei prowadzących do zaburzenia ładu i powodujących konflikty wewnętrzne i między państwami.
2.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. J. Gryz, A. Podraza, M. Ruszel (red.): Bezpieczeństwo energetyczne: Koncepcje, wyzwania, interesy, WN PWN, Warszawa 2018. 2. M. Kubiak, M. Lipińska-Rzeszutek: Współczesne bezpieczeństwo ekologiczne, Aspra, Warszawa 2017. 3. M. Golarz: Bezpieczeństwo energetyczne Polski na przykładzie zaopatrzenia w gaz ziemny, ropę naftową i energię elektryczną, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” 2016, nr 1, s. 161-179. 4. K. Górską-Rożej: Bezpieczeństwo ekologiczne w ogólnym systemie bezpieczeństwa Państwa, „Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii. Obrony Narodowej” 2013, nr 4(8), s. 85-100. 5. Olszewski R, Bezpieczeństwo współczesnego świata, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2005, Literatura uzupełniająca: 1. Spotkanie z promieniotwórczością, IPJ, Warszawa 2010 2. M. Świdorski, <i>Bezpieczeństwo wewnętrzne i jego uwarunkowania</i>, [w:] K.A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska, <i>Bezpieczeństwo państwa. Wybrane problemy</i>, Warszawa 2009, s. 58.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	30		15	
Przygotowanie do egzaminu /zaliczenia	20		20	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		15	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,2	0,8	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Zagrożenia antropogeniczne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	wyjaśnia pojęcia związane z zagrożeniami antropogenicznymi typu naturalnego i społecznego,	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	omawia rodzaje i skutki zagrożeń antropogenicznych ze względu na przyczynę	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje specyfikę zagrożeń antropogenicznych ze względu na ich przyczynę	Ćwiczenia	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny /zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań politycznych	Ćwiczenia	aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	
EK-P_K02	nie akceptuje idei prowadzących do zaburzenia ładu i powodujących konflikty wewnętrzne i między państwami	Ćwiczenia	aktywność	EK-K_K03	P7S_KO	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
41.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego	
42.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
43.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.04.1.W BW.04.1.C	
44.	Język przedmiotu	Język polski	
45.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
46.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
47.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Ryszard Oleszkowicz	
48.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
49.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
50.	Wymagania wstępne	Brak (przedmiot jest realizowany w I semestrze studiów)	
51.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
52.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie wpływu geopolityki – rozumianej jako badanie przestrzennej struktury politycznej na tle fizycznej struktury geograficznej na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa; • omówienie podstawowych pojęć związanych z geopolityką; • przedstawienie ewolucji uwarunkowań geopolitycznych bezpieczeństwa Polski oraz kwestii bezpieczeństwa w kontekście globalnego układu sił oraz układzie transkontynentalnym i kontynentalnym; • analizowanie uwarunkowań geopolitycznych bezpieczeństwa Polski i wykorzystywanie wyników tych analiz do proponowania działań (politycznych, dyplomatycznych, ekonomicznych, militarnych i in.) służących rozwiązywaniu problemów z zakresu bezpieczeństwa.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metoda problemowa, studium przypadku.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – w I semestrze. Warunkiem zaliczenia wykładu jest otrzymanie pozytywnej oceny z pisemnego kolokwium. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – w I semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników wykonanych zadań indywidualnych i zespołowych – otwartych i praktycznych. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Podstawowe pojęcia i terminy związane z geopolityką. 2. Geopolityka jako badanie przestrzennej struktury politycznej na tle fizycznej struktury geograficznej. 3. Teoria „Serca Łądu” (Heartlandu) szkockiego geografa Halforda Mackindera. 4. Koncepcja „Wielkiej szachownicy” Zbigniewa Brzezińskiego i inne wybrane teorie geopolityczne. 5. Ewolucja uwarunkowań geopolitycznych bezpieczeństwa Polski (w ujęciu historycznym). 6. Bezpieczeństwo Polski w kontekście globalnego układu sił. 7. Kontynentalny i transkontynentalny kontekst bezpieczeństwa Polski. Tematy ćwiczeń: 1. Bezpieczeństwo Polski w warunkach rywalizacji i kooperacji mocarstw globalnych i regionalnych. 2. Globalizacja a bezpieczeństwo państwa polskiego. 3. Geopolityka regionów a bezpieczeństwo Polski. 4. Opcja atlantycka w polskiej polityce bezpieczeństwa (USA a bezpieczeństwo Polski). 5. Opcja europejska w polskiej polityce bezpieczeństwa. 6. Niemcy a bezpieczeństwo Polski. 7. Rosja a bezpieczeństwo Polski.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	Student w zakresie wiedzy: • definiuje kategorie pojęciowe, naukowe koncepcje geopolityczne w ich rozwoju historycznym oraz ujęcia i aspekty bezpieczeństwa państwa/Polski, w szczególności bezpieczeństwa wewnętrznego.
		Umiejętności	Student w zakresie umiejętności: • identyfikuje geopolityczne determinanty bezpieczeństwa Polski, w szczególności bezpieczeństwa wewnętrznego, i określa (uzasadnia, proponuje) kierunki prowadzonych/pożyczanych działań organów i instytucji państwa.

		Kompetencje społeczne	Student w zakresie kompetencji społecznych: wykazuje gotowość w zakresie podejmowania działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: J. Bartosiak: Rzeczpospolita między lądem a morzem. O wojnie i pokoju, Zona Zero, Warszawa 2018. J. Bartosiak, Pacyfik i Eurazja: O wojnie, wyd. 2, CSPA, Warszawa 2016 (i kolejne wydania). T. Marshall: Więźniowie geografii, czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce, Zysk i S-ka, Poznań 2017. L. Sykulski: Geopolityka. Skrypt dla początkujących, Wydawnictwo Naukowe Grzegorz, Częstochowa 2014. https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/8626/Sykulski_Leszek_Geopolityka_Skrypt.pdf;sequence=1. Literatura uzupełniająca: - Biała księga bezpieczeństwa narodowego, BBN, Warszawa 2013 R. Kuźniar (red.): Bezpieczeństwo międzynarodowe, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012. L. Antonowicz, T. Guz, M.R. Pałubska (red.): Bezpieczeństwo Polski. Historia i współczesność, Wydawnictwo KUL, Warszawa 2010. L. Moczulski: Geopolityka. Potęga w czasie i przestrzeni, Bellona, Warszawa 2010 (lub wcześniejsze wydania). C. Jean: Geopolityka, Ossolineum, Wrocław 2003.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do wykładów	10		10	
Summaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	definiuje kategorie pojęciowe, naukowe koncepcje geopolityczne w ich rozwoju historycznym oraz ujęcia i aspekty bezpieczeństwa państwa/Polski, w szczególności bezpieczeństwa wewnętrznego	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje geopolityczne determinanty bezpieczeństwa Polski, w szczególności bezpieczeństwa wewnętrznego, i określa (uzasadnia, proponuje) kierunki prowadzonych/pożądanych działań organów i instytucji państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01 EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wykazuje gotowość w zakresie podejmowania działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K03	P7S_KO	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
53.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego	
54.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
55.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.05.1.W BW.05.1.C	Studia niestacjonarne
56.	Język przedmiotu	Język polski	
57.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
58.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
59.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Magdalena Materniak	
60.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
61.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
62.	Wymagania wstępne	Brak (przedmiot jest realizowany w I semestrze studiów)	
63.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	Studia niestacjonarne
64.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie tzw. rewolucyjnych zmian w wojskowości (<i>Revolution in Military Affairs – RMA</i>), • przygotowanie do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań technologicznych wykorzystywanych w ramach konfliktów zbrojnych w działaniach ofensywnych, przede wszystkim w wynikających z tych zagrożeń koniecznych lub możliwych do zastosowania instrumentach/zabezpieczeniach obronnych, • odwołanie się do nowoczesnych instrumentów z rodziny systemów GIS (informacji geograficznej), wykorzystywanych w przeciwdziałaniu zdarzeniom o charakterze katastrof naturalnych i/lub technicznych, • odniesienie stosowania nowoczesnych technologii z dylematami etycznymi w obszarze działań związanych z wykorzystaniem broni.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem prezentacji i plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metoda problemowa, metoda sytuacyjna, studium przypadku, dyskusja/referat. UWAGA: zaleca się rozpoczęcie cyklu zajęć ćwiczeniowych z tygodniowym opóźnieniem względem zajęć wykładowych.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Zaliczenie w formie ustnej lub pisemnej, pytania otwarte i/lub zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/ satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem zaliczenia wykładów jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie aktywności i wyników wykonanych zadań indywidualnych i/lub zespołowych. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka wykładów: 1. Bezpieczeństwo i jego rodzaje jako kategorie języka prawnego. 2. System instytucjonalno-publiczny bezpieczeństwa wewnętrznego: organy administracji publicznej, administracji zespolonej i niezespolonej oraz akty prawne regulujące ich działania. 3. Prawo jednostki do bezpieczeństwa w unormowaniach krajowych, Unii Europejskiej i międzynarodowych. 4. Zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego a regulacje prawne: przegląd aktów normatywnych. Tematyka ćwiczeń: 1. Prawne formy działania organów i podmiotów właściwych w sprawach zapewniania bezpieczeństwa wewnętrznego 2. Postępowanie administracji publicznej oraz organów administracji zespolonej i niezespolonej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego: - poziom ogólnopolski - poziom wojewódzki - poziom powiatowy - poziom gminny. 3. Samorządowe formacje porządkowe, firmy ochrony osób i mienia oraz firmy detektywistyczne w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego: aspekty prawno-funkcjonalne. 4. Prawne uregulowania działalności organizacji pozarządowych w zarządzaniu bezpieczeństwem wewnętrznym.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • przedstawia/charakteryzuje aspekty, konteksty i regulacje prawne oraz rozwiązania instytucjonalno-systemowe jako odpowiedź społeczeństwa na zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa bądź związku państw.
		Umiejętności	Student w zakresie umiejętności: • proponuje (sugeruje) działania/postępowanie podmiotów uprawnionych do zapewniania bezpieczeństwa wewnętrznego, odpowiednie pod względem formalno-prawnym i adekwatne do rodzaju zagrożeń – realnych lub hipotetycznych.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • przejawia gotowość podejmowania działań wpływających na poziom bezpieczeństwa wewnętrznego - właściwych pod względem formalno-prawnym.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. W. Fehler, K. P. Marczuk (red.): Polityka Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. Uwarunkowania, realizacja, wyzwania w drugiej dekadzie XXI wieku, Difin, Warszawa 2015. 2. A. Misiuk: Instytucjonalny system bezpieczeństwa wewnętrznego, Difin, Warszawa 2013. Literatura uzupełniająca: 1. S. Pieprzny: Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015. 2. E. Ura, S. Pieprzny: Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015. 3. W. Fehler: Bezpieczeństwo wewnętrzne Polski. Aspekty teoretyczne i praktyczne, Arte, Warszawa 2012. 4. A. Misiuk: Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego, Oficyna Wydawnicza Łośgaf, Warszawa 2011.
-----	--	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	15	15		
Przygotowanie do zaliczenia	10	20		
Przygotowanie do ćwiczeń	-	15		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25	50		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	przedstawia/charakteryzuje aspekty, konteksty i regulacje prawne oraz rozwiązania instytucjonalno-systemowe jako odpowiedź społeczeństwa na zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa bądź związku państw	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03 EK-K_W04	P7S_WG P7S_WK	

UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	proponuje (sugeruje) działania/postępowanie podmiotów uprawnionych do zapewniania bezpieczeństwa wewnętrznego, odpowiednie pod względem formalno-prawnym i adekwatne do rodzaju zagrożeń – realnych lub hipotetycznych	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / raport	EK-K_U03 EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	przejawia gotowość podejmowania działań wpływających na poziom bezpieczeństwa wewnętrznego - właściwych pod względem formalno-prawnym	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
65.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo ustrojowe państwa	
66.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
67.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.06.1.W BW.06.1.C	
68.	Język przedmiotu	Język polski	
69.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
70.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
71.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Ryszard Oleszkowicz	
72.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
73.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
74.	Wymagania wstępne	Brak (przedmiot realizowany jest w pierwszym semestrze studiów)	
75.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 30 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
76.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
14.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie podstawowych pojęć z zakresu porządku konstytucyjnego państwa, wolności i praw obywateli, • scharakteryzowanie modeli bezpieczeństwa ustrojowego państwa: demokratycznego, autorytarnego i totalitarnego), • wskazanie roli oraz ram działalności aparatu bezpieczeństwa powołanego do ochrony bezpieczeństwa ustrojowego państwa, • kształtowanie umiejętności identyfikowania symptomów zagrożeń dla bezpieczeństwa oraz ustrojowych zagrożeń globalnych (internacjonalizacja bezpieczeństwa wewnętrznego) oraz analizowania zmian w kontekście typologii bezpieczeństwa wewnętrznego, • kształtowanie kompetencji (postawy) gotowości do prowadzenia działań zapobiegających zagrożeniom dla bezpieczeństwa ustrojowego państwa.	
77.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; studium przypadku, praca zespołowa.	

78.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Egzamin ustny (pytania otwarte) lub pisemny (pytania otwarte i/lub zamknięte), odnoszący się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach oraz do wyznaczonych do realizacji efektów kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie egzaminu na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych z zadań indywidualnych i/lub zespołowych, problemowych i praktycznych, wykonywanych systematycznie w trakcie realizacji zajęć. Warunkiem zaliczenia jest pozytywna ocena stanowiąca wypadkową ocen uzyskiwanych w ramach ciągłego procesu ewaluacji, obejmującego różne formy aktywności na zajęciach i w związku z zajęciami ćwiczeniowymi. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
79.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Porządek konstytucyjny państwa. 2. Typologia bezpieczeństwa; bezpieczeństwo ustrojowe. 3. Wolności i prawa obywatelskie w kontekście ochrony bezpieczeństwa ustrojowego państwa. 4. Modele bezpieczeństwa ustrojowego państwa (demokratyczny, autorytarny, totalitarny). 5. Symptomy zagrożeń dla bezpieczeństwa ustrojowego państwa. 6. Internacjonalizacja bezpieczeństwa wewnętrznego. Tematy ćwiczeń: 1. Wymiary bezpieczeństwa. 2. Sfery bezpieczeństwa i płaszczyzny bezpieczeństwa. 3. Wymiar czasowy bezpieczeństwa – bezpieczeństwo właściwe poszczególnym epokom historycznym. 4. Demokratyczny model bezpieczeństwa ustrojowego państwa. 5. Autorytarny model bezpieczeństwa ustrojowego państwa. 6. Totalitarny model bezpieczeństwa ustrojowego państwa. 7. Zagrożenia dla bezpieczeństwa ustrojowego państwa na wybranych przykładach.

80.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • prezentuje teoretyczne ujęcia kreowanych przez człowieka porządków ustrojowych państw i ich zrzeszeń/związków (w wymiarze normatywnym, politycznym, gospodarczym, instytucjonalnym, społeczno-strukturalnym), w szczególności koncepcje modeli ich bezpieczeństwa, • charakteryzuje zagrożenia dla bezpieczeństwa ustrojowego państwa wynikające z aktywności ludzkiej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • rozpoznaje zależności pomiędzy porządkami ustrojowymi państw i systemami ich ochrony (w tym w ujęciu dynamicznym), • proponuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa ustrojowego państwa, uwzględniając obowiązujące regulacje prawne (typ ustroju), procedury, stosunki społeczne i system instytucji bezpieczeństwa.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • inicjuje działania służące ochronie bezpieczeństwa ustrojowego państwa
81.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. Garlicki L.: Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Wolters Kluwer, Warszawa 2017. 2. Ura E., Pieprzny S. (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015. 3. Ściborek Z., Wiśniewski B., Kuc R.B., Dawidczyk A.: Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015. 4. Sarnecki P.: Ustroje konstytucyjne państw współczesnych, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013. Literatura uzupełniająca: 1. Zięba-Załucka H.: Konstytucyjne aspekty bezpieczeństwa, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, nr 22, s. 411-428. 2. Sulowski S., Brzeziński M. (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009. 3. Pułło A.: Ustroje państw współczesnych, Lexis Nexis, Warszawa 2007. 4. Zięba R.: Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego: koncepcje – struktury – funkcjonowanie (cztery wydania), WN Scholar, Warszawa 1999–2004.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	30	15
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego z wykładów/ ćwiczeń w tym lektura materiałów dydaktycznych	20	15
Przygotowanie do ćwiczeń	-	20
Summaryczne obciążenie pracą studenta	50	50

Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,2	0,8	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Bezpieczeństwo ustrojowe państwa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	prezentuje teoretyczne ujęcia kreowanych przez człowieka porządków ustrojowych państw i ich zrzeszeń/ związków (w wymiarze normatywnym, politycznym, gospodarczym, instytucjonalnym, społeczno-strukturalnym), w szczególności koncepcje modeli ich bezpieczeństwa	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W01 EK-K_W03	P7S_WG	
EK-P_W02	charakteryzuje zagrożenia dla bezpieczeństwa ustrojowego państwa wynikające z aktywności ludzkiej	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	rozpoznaje zależności pomiędzy porządkami ustrojowymi państw i systemami ich ochrony (w tym w ujęciu dynamicznym)	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	proponuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa ustrojowego państwa, uwzględniając obowiązujące regulacje prawne (typ ustroju), procedury, stosunki społeczne i system instytucji	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	inicjuje działania służące ochronie bezpieczeństwa ustrojowego państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K03	P7S_KO	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
82.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo transgraniczne i współpraca międzynarodowa	
83.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
84.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.07.1.W BW.07.1.C	
85.	Język przedmiotu	Język polski	
86.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
87.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
88.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Ryszard Oleszkowicz	
89.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
90.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
91.	Wymagania wstępne	Brak	
92.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
93.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie problematyki bezpieczeństwa państwa/stowarzyszeń państw związanej z jego/ich otoczeniem o różnych potencjałach, interesach/potrzebach, które generują różne zagrożenia dla kierunkowego bezpieczeństwa wewnętrznego danego państwa/stowarzyszeń państw; • charakterystyka systemu zabezpieczenia przed zagrożeniami w ramach granic Unii Europejskiej/Strefy Schengen i Polski; • wprowadzenie do zarządzania ruchem granicznym, z uwzględnieniem bezpieczeństwa granic państwowych i bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	

94.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu z uczestnikami zajęć (słuchaczami), z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda przypadku, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów.
95.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Egzamin na podstawie wyników zadań (otwartych i/lub zamkniętych) odnoszących się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach oraz do wyznaczonego do realizacji efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie aktywności i wyników wykonanych zadań indywidualnych i/lub zespołowych. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
96.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Bezpieczeństwo transgraniczne we współczesnym świecie: pojęcie i wymiary: kryminalny, demograficzny, ekonomiczny, ekologiczny, fitosanitarny, militarny. 2. System zarządzania bezpieczeństwem granic państwowych Polski: struktura i podział kompetencji w świetle obowiązujących regulacji. 3. Bezpieczeństwo granic państw Unii Europejskiej oraz stowarzyszonych w ramach strefy Schengen: Zadania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Rola Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. 4. Przeciwdziałanie zagrożeniom transgranicznym: wyzwania i postulaty. Tematy ćwiczeń: 1. Bezpieczeństwo transgraniczne RP w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i statystycznym oraz przeciwdziałanie zagrożeniom: stan obecny i postulowany; zagrożenia granic: wschodniej, granic zachodnich i południowych oraz morskich. 2. Zarządzanie ruchem granicznym: polityka wizowa i azylowa państwa a bezpieczeństwo wewnętrzne Polski. 3. Zarządzanie ruchem granicznym: mały ruch graniczny a bezpieczeństwo transgraniczne Polski.

97.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	Student w zakresie wiedzy: - opisuje aspekty/wymiary bezpieczeństwa transgranicznego państwa (grupy państw) jako podmiotu sąsiadującego (podmiotów sąsiadujących) z podmiotami podobnymi, jednak o potencjałach (także interesach, potrzebach) różniących się od potencjału danego państwa (grupy państw), - przedstawia elementy/aspekty systemu zarządzania bezpieczeństwem transgranicznym Polski i Unii Europejskiej/Strefy Schengen jako odpowiedzi członków populacji tych podmiotów polityczno-gospodarczych na zagrożenia o charakterze transgranicznym.
		Umiejętności	Student w zakresie umiejętności: proponuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa transgranicznego Polski/Unii Europejskiej/Strefy Schengen adekwatne do rodzaju tych zagrożeń.
		Kompetencje społeczne	Student w zakresie kompetencji społecznych: inicjuje hipotetyczne działania zapobiegające identyfikowanym zagrożeniom bezpieczeństwa transgranicznego państwa/grupy państw.
98.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: A. Wawrzusiszyn: Wybrane problemy transgranicznego bezpieczeństwa Polski, Difin, Warszawa 2012. T. R. Aleksandrowicz: Bezpieczeństwo w Unii Europejskiej, Difin, Warszawa 2011. Literatura uzupełniająca: E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2015. - K.A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska: Bezpieczeństwo państwa. Wybrane problemy, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2009.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia	35		5	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		5	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Bezpieczeństwo transgraniczne i współpraca międzynarodowa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruwego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	opisuje aspekty/wymiary bezpieczeństwa transgranicznego państwa (grupy państw) jako podmiotu sąsiadującego (podmiotów sąsiadujących) z podmiotami podobnymi, jednak o potencjałach (także interesach, potrzebach) różniących się od potencjału danego państwa (grupy państw)	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
EK-P_W02	przedstawia elementy/aspekty systemu zarządzania bezpieczeństwem transgranicznym Polski i Unii Europejskiej/Strefy Schengen jako odpowiedzi członków populacji tych podmiotów polityczno-gospodarczych na zagrożenia o charakterze transgranicznym.	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	proponuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa transgranicznego Polski/Unii Europejskiej/Strefy Schengen adekwatne do rodzaju tych zagrożeń	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03 EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	inicjuje hipotetyczne działania zapobiegające identyfikowanym zagrożeniom bezpieczeństwa transgranicznego państwa/grupy państw	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Ochrona danych osobowych	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.08.1.W BW.08.1.C	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru / I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Stanisław Rysz	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 15 godz. Ćwiczenia – 15 godz.	Studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykład – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z regulacjami prawnymi i procedurami związanymi z gromadzeniem, przechowywaniem i przetwarzaniem danych zaliczanych do wrażliwych, a także z uwagi na zmienność regulacji w tej dziedzinie; • przedstawienie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 2016 r. w prawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnego przepływu takich danych; • omówienie systemu przetwarzania i ochrony danych osobowych podmiotów jednostkowych i zbiorowych; • wyposażenie w umiejętność identyfikacji zagrożeń związanych z procedurami gromadzenia, przechowywania i przetwarzania danych osobowych oraz ich postępującą informatyzacją.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; studium przypadku, metoda sytuacyjna.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Zaliczenie ustne (pytania otwarte) lub pisemne (pytania otwarte i/lub zamknięte), odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach i w innych wskazanych źródłach oraz do wyznaczonego do realizacji efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników zadań indywidualnych i/lub zespołowych, problemowych i praktycznych, wykonywanych systematycznie. Warunkiem zaliczenia jest pozytywna ocena stanowiąca wypadkową ocen uzyskiwanych w ramach ciągłego procesu ewaluacji, obejmującego różne formy aktywności na zajęciach i w związku z zajęciami ćwiczeniowymi.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka wykładów: 1. Osoba jako podmiot i przedmiot przetwarzania danych osobowych. 2. Specyfikacja elementów i pojęć systemu przetwarzania danych osobowych. 3. Przetwarzanie danych osobowych w dobie cyberprzestrzeni i cyberzagrożeń. 4. Regulacje prawne dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych – co to jest RODO?. 5. System przetwarzania i ochrony danych osobowych. Tematyka ćwiczeń: 1. Osoba jako podmiot i przedmiot przetwarzania danych osobowych na przykładzie wybranych organizacji. 2. Specyfikacja elementów i pojęć systemu przetwarzania danych osobowych – studia przypadków. 3. Zagrożenia związane z wykorzystywaniem instrumentów cyfrowych w procesach gromadzenia i przetwarzania danych osobowych. 4. RODO – co i jak się zmieniło w praktyce przetwarzania i ochrony danych osobowych: analiza porównawcza. 5. System przetwarzania i ochrony danych osobowych na wybranych przykładach – kształtowanie poprawnych zachowań.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • operuje terminologią, opisuje pojęcia i charakteryzuje czynności oraz zasady postępowania (w tym przepisy) odnoszące się do systemu przetwarzania i ochrony danych osobowych.

		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • analizuje zmiany systemu przetwarzania i ochrony danych osobowych, wyjaśnia znaczenie jego składników i obowiązujące w nim zasady, • identyfikuje zagrożenia dla procesów gromadzenia i przetwarzania danych osobowych i dostosowuje (dobiera) do nich sposoby przeciwdziałania.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • podejmuje (inicjuje) działania służące ochronie oraz bezpiecznemu gromadzeniu i przetwarzaniu danych osobowych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. T. Banyś i in.: RODO: Przewodnik po kluczowych zmianach, Wiedza i Praktyka, Warszawa 2018. 2. M. Kubiak, S. Topolewski (red.): Współczesne wyzwania i zagrożenia wobec ochrony informacji niejawnych i danych osobowych, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2018. 3. 3 T. Osiej, M. Czarnecki: RODO w 15 krokach: praktyczny poradnik dla przedsiębiorców, C.H. Beck, Warszawa 2018. 4. J. Taczowska-Olszewska, M. Nowikowska, A. Brzostek (red.): Reforma ochrony danych osobowych: cel, narzędzia, skutki, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Poznań 2018. 5. B. Schneier, Dane i Goliat: Ukryta bitwa o Twoje dane i kontrolę nad światem; Wydawnictwo Helion, Gliwice 2017. Literatura uzupełniająca: 1. B. Marcinkowski: Dane osobowe: Polska, UE, USA: współczesne wyzwania. Administracyjnoprawne zagadnienia odpowiedniości poziomu ochrony danych osobowych na przykładzie amerykańskiego prawa federalnego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018. 2. T. Hoffmann: Wybrane aspekty cyberbezpieczeństwa w Polsce, FNCE, Poznań 2018. 3. J. Surma: Cyfryzacja życia w erze Big Data: człowiek, biznes, państwo, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017. 4. C. O'Neil: Broń matematycznej zagłady: jak algorytmy zwiększają nierówności i zagrażają demokracji, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017. 5. K. Gałaj-Emiliańczyk: Dokumentacja ochrony danych osobowych. Praktyczny przewodnik krok po kroku, Difin, Warszawa 2016. 6. K. Gałaj-Emiliańczyk: Tworzenie systemu ochrony danych osobowych krok po kroku, Difin, Warszawa 2016. 7. K. Gałaj-Emiliańczyk: Wdrażanie systemu ochrony danych osobowych. Praktyczny przewodnik krok po kroku, Difin, Warszawa 2016.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15

Przygotowanie do zaliczenia wykładu/ćwiczeń	10		15	
Przygotowanie do ćwiczeń			20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Ochrona danych osobowych w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	operuje terminologią, opisuje pojęcia i charakteryzuje czynności oraz zasady postępowania (w tym przepisy) odnoszące się do systemu przetwarzania i ochrony danych osobowych	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W06	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje zmiany systemu przetwarzania i ochrony danych osobowych, wyjaśnia znaczenie jego składników i obowiązujące w nim zasady	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U02	identyfikuje zagrożenia dla procesów gromadzenia i przetwarzania danych osobowych i dostosowuje (dobiera) do nich sposoby przeciwdziałania	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	podejmuje (inicjuje) działania służące ochronie oraz bezpiecznemu gromadzeniu i przetwarzaniu danych osobowych	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K01 EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
99.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Nowe technologie w zarządzaniu bezpieczeństwem	
100.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
101.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.09.1.W BW.09.1.C	Studia niestacjonarne
102.	Język przedmiotu	Język polski	
103.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
104.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
105.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. inż. Stanisław Rysz	
106.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
107.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
108.	Wymagania wstępne	Brak (przedmiot jest realizowany w I semestrze studiów)	
109.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	Studia niestacjonarne
110.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
14.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze zmianami w wojskowości (Revolution in Military Affairs – RMA), innowacyjnymi rozwiązaniami technologicznymi wykorzystywanymi w ramach konfliktów zbrojnych w działaniach ofensywnych; • wskazanie wykorzystania nowoczesnych technologii w działaniach ochronnych w bezpieczeństwie wewnętrznym w celu przeciwdziałania zdarzeniom o charakterze katastrof naturalnych i/lub technicznych.	
15.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem prezentacji i plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metoda problemowa, metoda sytuacyjna, studium przypadku, dyskusja/referat.	

16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników zadań (otwartych i/lub zamkniętych) odnoszących się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach oraz do wyznaczonych do realizacji efektów kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie na podstawie aktywności i wyników wykonanych zadań indywidualnych i/lub zespołowych. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
-----	--	---

17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Nowoczesne technologie w kontekście obronności państwa. 2. Współczesne oblicze konfliktów zbrojnych i wynikające stąd wyzwania w zakresie obronności państwa: • Nowoczesne systemy obserwacji powietrznej i rozpoznania; • Nowoczesne systemy obrony powietrznej, w tym antyrakietowej; • Nowoczesne systemy łączności; • Techniczne aspekty mobilności wojsk lądowych; • Modernizacja techniczna marynarki wojennej; • Robotyzacja wojny: pojazdy bezzałogowe; systemy zdalnego kierowania operacjami militarnymi; broń precyzyjnego rażenia); • Big data – wpływ wielkich baz danych na obronność i bezpieczeństwo wewnętrzne (systemy Echelon i SCS); • Wojna informacyjna, cyberwojna, wojna sieciocentryczna. 2. Problematyka broni nuklearnej w kontekście obronności państwa. 3. Nowy, kosmiczny wymiar prowadzenia wojny (także obronnej). 4. Wojna przyszłości. 5. Etyczne aspekty wykorzystania nowych technologii w konfliktach zbrojnych (obronności). Tematy ćwiczeń: 1. Nowoczesne technologie w bezpieczeństwie wewnętrznym. 2. Podsystemy ochronne w systemie bezpieczeństwa państwa (przegląd). 3. Aspekty technologiczne wybranych podsystemów ochronnych państwa: • Podsystem przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu i ekstremizmu; • Podsystem ds. cyberbezpieczeństwa; • Podsystem ochrony infrastruktury krytycznej; • Podsystem bezpieczeństwa i porządku publicznego; • Podsystem bezpieczeństwa powszechnego (ratownictwa i ochrony ludności); • GIS (systemy informacji geograficznej) jako doświadczenie służb ratownictwa i ochrony ludności w województwie podkarpackim.
3.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	Student w zakresie wiedzy: • prezentuje aspekty współczesnych koncepcji/teorii konfliktów zbrojnych, w szczególności w ich wymiarze obronnym, • opisuje nowoczesne rozwiązania technologiczne jako odpowiedzi człowieka (zbiorowości) na zagrożenia bezpieczeństwa państwa, zwłaszcza zewnętrzne
		Umiejętności	Student w zakresie umiejętności: • proponuje i/lub stosuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, w szczególności zaawansowane technologicznie, według podsystemów ochronnych oraz identyfikowanych zagrożeń i ich uwarunkowań, • podejmuje dyskusję na temat problematyki nowych technologii w bezpieczeństwie wewnętrznym i dokumentuje jej wyniki.

		Kompetencje społeczne	Student w zakresie kompetencji społecznych: • podejmuje decyzje zgodnie z zasadami etycznymi w sytuacjach wymagających zastosowania nowych technologii w bezpieczeństwie.
4.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. M. Kisilowski, J. Zawila-Niedźwiecki: Zarządzanie kryzysowe – zagadnienie na styku nauk o bezpieczeństwie oraz nauk o zarządzaniu, „Organizacja i Kierowanie” 2015, nr 2, s. 51-62, pdf. 2. Ł. Kamiński: Nowy wspaniały żołnierz. Rewolucja biotechnologiczna i wojna w XXI wieku, Wydawnictwo UJ. Kraków 2014. 3. M. Kleiber: Nauka i technologia na rzecz bezpieczeństwa w polskich realiach, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2014/IV, s. 61-73, http://www.ippt.pan.pl/Repository/o2646.pdf. 4. Ł. Kamiński: Farmakologizacja wojny. Historia narkotyków na polu bitwy, Wydawnictwo UJ, Kraków 2012. Literatura uzupełniająca: 1. R. Czulda: Śmiercionośne bezzałogowce, „Wiedza i Życie” 2018, nr 5, s. 18-21. 2. J. Scahill: Brudne wojny, Wydawnictwo Sine Qua Non, Kraków 2014. 3. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2014. 4. M. Kisilowski, K. Urbaniak: Wykorzystanie technologii informacyjnych w zarządzaniu publicznym w Polsce, „Studia Ekonomiczne” 2013. 5. Biała księga bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2013. 6. Ł. Kamiński: Technologia i wojna przyszłości. Wokół nuklearnej i informacyjnej rewolucji w sprawach wojskowych, Wydawnictwo UJ, Kraków 2009, e-book. 7. M. van Creveld: Zmienne oblicze wojny. Od Marny do Iraku, Rebis, Poznań 2008. 8. Toffler, H. Toffler: Wojna i antywojna. Jak przetrwać na progu XXI wieku, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 1997.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15

Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10		10	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Nowe technologie w zarządzaniu bezpieczeństwem w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	prezentuje aspekty współczesnych koncepcji/teorii konfliktów zbrojnych, w szczególności w ich wymiarze obronnym	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W01 EK-K_W07	P7S_WG	
EK-P_W02	opisuje nowoczesne rozwiązania technologiczne jako odpowiedzi człowieka (zbiorowości) na zagrożenia bezpieczeństwa państwa, zwłaszcza zewnętrzne	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K-W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	proponuje i/lub stosuje sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, w szczególności zaawansowane technologicznie, według podsystemów ochronnych oraz identyfikowanych zagrożeń i ich uwarunkowań	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03 EK-K_U04	P7S_UW	
EK-P_U02	podejmuje dyskusję na temat problematyki nowych technologii w bezpieczeństwie wewnętrznym i dokumentuje jej wyniki	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U05	P7S_UK	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	podejmuje decyzje zgodnie z zasadami etycznymi w sytuacjach wymagających zastosowania nowych technologii w bezpieczeństwie	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K05	P7S_KR	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
111.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Metodologia badań nad bezpieczeństwem	
112.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
113.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.10.2.W BW.10.2.C	
114.	Język przedmiotu	Język polski	
115.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
116.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
117.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. inż. Stanisław Rysz	
118.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
119.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
120.	Wymagania wstępne	Wybrane treści z przedmiotów: Teorie bezpieczeństwa, Bezpieczeństwo ustrojowe państwa	
121.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
122.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z wiedzą z zakresu metodologii badań społecznych (badań nad bezpieczeństwem), w tym z zasadami normatywnymi takich badań, służącymi ich prowadzeniu instrumentami oraz z formalnymi wymogami raportowania ich wyników; • kształtowanie umiejętności posługiwania się spectrum metod/technik badawczych oraz opracowania podstawowych narzędzi badawczych; • nabycie umiejętności konceptualizacji problematyki badań, jej eksplikacji, operacjonalizacji, analizy uzyskanych wyników i ewentualnego testowania hipotez badawczych (związanych z bezpieczeństwem i/lub poczuciem bezpieczeństwa); • kształtowanie umiejętności opracowywania i prezentacji wyników badań naukowych.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, ewentualnie plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metoda problemowa, giełda pomysłów, metoda pomiaru w terenie, obserwacji, analizy dokumentów itp.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie z oceną (ZO) – wykłady w II semestrze. Zaliczenie w formie ustnej lub pisemnej; ocena odpowiedzi na pytania otwarte i/lub zamknięte, odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach. Stosowane będzie ilościowo-jakościowe kryterium zaliczenia, czyli zaliczenie będzie możliwe (na kolejne stopnie począwszy od dst) pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących odpowiedzi/wypowiedzi na określoną liczbę pytań odnoszących się do przewidzianych do realizacji efektów kształcenia. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach (realizacja zadań praktycznych/problemowych w oparciu o treści wykładu oraz lekturę wskazanych tekstów; liczy się liczba i jakość wypowiedzi i/lub rozstrzygnięć kwestii problemowych dokonanych indywidualnie lub zespołowo) oraz pracy semestralnej w postaci przygotowanego w zespole raportu z przeprowadzonych badań empirycznych. Ocena raportu stanowi podstawowy składnik oceny końcowej – w ustalonej przez prowadzącego proporcji względem ocen za inne aktywności studenta.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Pojęcie metodologii. Rodzaje metodologii. 2. Przyczyny podejmowania badań nad bezpieczeństwem. 3. Proces badawczy i charakterystyka jego etapów: przygotowanie badań (od sformułowania problemu badawczego do doboru próby), realizacja badań, analiza materiału empirycznego oraz ocena przyjętych założeń badawczych (hipotez). 4. Wybrane metody ilościowe i jakościowe w badaniach społecznych (w tym nad bezpieczeństwem). 5. Techniki i narzędzia badań empirycznych wykorzystywane w ramach metod badawczych. 6. Język, konstrukcja i wymogi edytorskie opracowań naukowych. 7. Etyka i polityka w badaniach naukowych. Tematy ćwiczeń: 1. Formułowanie problemów badawczych z zakresu bezpieczeństwa (np. z obszaru funkcjonowania instytucji i jednostek militarnych /paramilitarnych oraz innych strzegących bezpieczeństwa wewnętrznego i/lub kwalifikacji/postaw kadr tych instytucji/jednostek delegowanych do działań w środowisku podatnym na zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego); wyłonienie zespołów badawczych i przydzielenie im tematów badań. 2. Eksplikacja (wyjaśnienie) problematyki badawczej, sformułowanie hipotez badawczych (korekta propozycji przygotowanych przez zespoły badawcze). 3. Operacjonalizacja problematyki badawczej i przygotowanie odpowiednich narzędzi (kwestionariusza ankiety, wywiadu itp.). 4. Ocena wyników badań pilotażowych i weryfikacja poprawności poczynionych przygotowań. 5. Dobór próby badawczej i realizacja przez zespoły badawcze właściwych badań empirycznych. 6. Prezentacja wyników przeprowadzonych badań przez zespoły badawcze na forum grupy ćwiczeniowej. Analiza materiału empirycznego, weryfikowanie/falsyfikowanie hipotez (krytyczny ogląd prezentowanego materiału przez członków grupy ćwiczeniowej) jako etapy przygotowania końcowych raportów z badań.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza Student w zakresie wiedzy: • zna podstawowe pojęcia z zakresu metodologii badań naukowych i charakteryzuje procedury (metody, techniki i narzędzia) służących do diagnozowania poczucia bezpieczeństwa i/lub zależności (korelacji) wybranych faktów, zjawisk, procesów z problematyką bezpieczeństwa, w szczególności wewnętrznego, w kontekście omawianych teorii bezpieczeństwa i ich miejsca w systemie nauk, • omawia zasady przygotowywania i redagowania opracowań spełniających kryteria naukowe.

		Umiejętności	Student w zakresie umiejętności: • analizuje dostępne dane empiryczne, w tym uzyskane za pomocą odpowiednich procedur i instrumentów badawczych, i wyciąga wnioski dotyczące bezpieczeństwa i/lub poczucia bezpieczeństwa, • opracowuje, prezentuje i dyskutuje efekty pracy własnej i zespołu, w pracach którego uczestniczy, przestrzegając kryteriów naukowości.
		Kompetencje społeczne	Student w zakresie kompetencji społecznych: • wykazuje zainteresowanie prowadzeniem badań w zakresie bezpieczeństwa państwa.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. E. Babbie: Podstawy badań społecznych, WN PWN, Warszawa 2018. 2. S. Nowak: Metodologia badań społecznych, WN PWN, Warszawa 2018. 3. J. Sztumski: Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2015. 4. B. Wiśniewski (red.): Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych, Wydawnictwo WSPol, Szczecino 2011, e-book. Literatura uzupełniająca: 1. R. Korzeniowski: Wprowadzenie do metodologii badań bezpieczeństwa narodowego, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica, Białystok 2014. 2. W. Stach: Metodologia badań bezpieczeństwa, „Safe and Security” 2012, nr 6. 3. W. Kitler W.: Bezpieczeństwo narodowe. Podstawowe kategorie, dylematy pojęciowe i próba systematyzacji, Towarzystwa Wiedzy Obronnej, Warszawa 2010. 4. T. Jemioło, A. Dawidczyk: Wprowadzenie do metodologii badań bezpieczeństwa, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2008. 5. E. Babbie: Badania społeczne w praktyce, WN PWN, Warszawa 2004.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia	10		5	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Metodologia badań nad bezpieczeństwem w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
E-KP_W01	zna podstawowe pojęcia z zakresu metodologii badań naukowych i charakteryzuje procedury (metody, techniki i narzędzia) służących do diagnozowania poczucia bezpieczeństwa i/lub zależności (korelacji) wybranych faktów, zjawisk, procesów z problematyką bezpieczeństwa, w szczególności wewnętrznego, w kontekście omawianych teorii bezpieczeństwa i ich miejsca w systemie nauk	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	E-KK_W02	P7S_WG	
E-KP_W02	omawia zasady przygotowywania i redagowania opracowań spełniających kryteria naukowe	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	E-KK_W04	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje dostępne dane empiryczne, w tym uzyskane za pomocą odpowiednich procedur i instrumentów badawczych, i wyciąga wnioski dotyczące bezpieczeństwa i/lub poczucia bezpieczeństwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01 EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	opracowuje, prezentuje i dyskutuje efekty pracy własnej i zespołu, w pracach którego uczestniczy, przestrzegając kryteriów naukowości	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U05	P7S_UK	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wyказuje zainteresowanie prowadzeniem badań w zakresie bezpieczeństwa państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K01	P7S_KR	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Techniki samoobrony	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.11.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Stanisław Dyndał	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest • zapoznanie studentów z metodami, technikami, sprzętem do wykonywania ćwiczeń umożliwiających aktywizację mięśni, stawów odpowiedzialnych za wykonywanie ruchów w sposób dynamiczny, • kształtowanie umiejętności wykonywania skutecznych i bezpiecznych ćwiczeń fizycznych, • wyrabianie nawyku aktywnego stylu życia, • ukazanie znaczenia sprawności fizycznej w służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia, Pokaz, Instruktaż	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Na ocenę końcową z przedmiotu składa się: - ocena ze sprawdzianu umiejętności – TEST SPRAWNOŚCI służący rekrutacji do służb mundurowych (policji, straży pożarnej, granicznej, służby więziennej), - ocena z poszczególnych prób składających się na TEST SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ, - aktywność na zajęciach (obecność).
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka ćwiczeń: - Podział ćwiczeń na poszczególne grupy mięśniowe. - Metodyka wykonywania ćwiczeń kulturystycznych. - Wykonywanie ćwiczeń z użyciem maszyn oraz ciężaru wolnego. - Trening funkcjonalny – ćwiczenia praktyczne: - Trening z elastycznym oporem (tubing, gumy thera band) – ćwiczenia indywidualne i grupowe poszczególnych grup mięśniowych oraz ćwiczenia wielostawowe. - Ćwiczenia z odważnikami kettlebel. - Ćwiczenia z zastosowaniem wolnych obciążeń - Trening w zawieszeniu - TRX - Trening na niestabilnym podłożu (stabilizacyjny) – z wykorzystaniem Fitball oraz Bosu. - Metoda obwodowo – stacyjna (Wytrzymałość – siłowa) - Trening wytrzymałościowy metodą interwałową oraz ciągłą. - Podstawowe zasady streetchingu oraz masażu mięśniowo-powięziowego (SMR) z wykorzystaniem wałka do automasażu. - Kształtowanie szybkości i zwinności metodą powtórzeniową oraz za pomocą gier i zabaw. - Ćwiczenia wzmacniające z piłką lekarską. - Kształtowanie skoczności metodą plyometryczną – zeskoki, skoki na skrzynię, skoki na płotkach lekko atletycznych.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: określa metody, techniki, sprzęt do wykonywania ćwiczeń umożliwiających aktywizację mięśni i stawów odpowiedzialnych za wykonywanie ruchów w sposób dynamiczny
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - kształtuje umiejętności wykonywania skutecznych i bezpiecznych ćwiczeń fizycznych, - wyrabia nawyk aktywnego stylu życia.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: wykazuje przekonanie o znaczeniu sprawności fizycznej pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.

18	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Dalavier F., Gundill M.: Modelowanie sylwetki metodą Delaviera. Ćwiczenia i programy domowego treningu siłowego. PZWL, Warszawa 2012 (część I i II). 2. Demeilles L. Kruszewski M.: Kulturytyka dla każdego, Wrocław, 2000. 3. Manocchia P.: Anatomia treningu siłowego. Buchmann, Warszawa 2012. 4. Szeligowski P.: Trening siły eksplozywnej w sportach walki. Wydawnictwo AHA, Łódź 2012. 5. Zajac A., Wilk., Poprzęcki S., Bacik B., Rzepka R., Mikołajec K., Nowak K.: Współczesny trening siły mięśniowej. AWF, Katowice 2010. Literatura uzupełniająca: 1. Dalavier F.: Atlas treningu siłowego. PZWL, Warszawa 2007. 2. Raczek J., Mynarski W., Ljach W.: Kształtowanie i diagnozowanie koordynacyjnych zdolności motorycznych. AWF, Katowice 2002. 3. Legih B.: Anatomia w treningu szybkości. Muza, Warszawa 2011.
----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Ćwiczenia		Wykłady	
Udział w zajęciach	15			
Przygotowanie do zaliczeń	5			
Aktywność	5			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta
	0,6	0,4		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Techniki samoobrony/ plywanie w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich **
WIEDZA						

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich **
---	--------------------------------	-------------	--------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---

EK-P_W01	określa metody, techniki, sprzęt do wykonywania ćwiczeń umożliwiających aktywizację mięśni i stawów odpowiedzialnych za wykonywanie ruchów w sposób dynamiczny	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK_K_W07	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	kształtuje umiejętności wykonywania skutecznych i bezpiecznych ćwiczeń fizycznych	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK_K_U09	P7S_UW	
EK-P_U02	wyrabia nawyk aktywnego stylu życia	Ćwiczenia	Test sprawnościowy	EK_K_U09	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wykazuje przekonanie o znaczeniu sprawności fizycznej pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne	Ćwiczenia	obserwacja	EK_K_K03	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Pływanie	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.12.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Stanisław Dyndał	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest • opanowanie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych z zakresu technik pływackich. • wyrobienie u studentów nawyku dbania o zdrowie i prawidłową sylwetkę ciała • rozwijanie umiejętności technicznych i ruchowych w zakresie pływania i zachowań w środowisku wodnym. • ukazanie znaczenia sprawności fizycznej w służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia, Pokaz, Instruktaż	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Na ocenę końcową z przedmiotu składa się: • aktywność podczas zajęć (obecność) • ocena techniki poszczególnych stylów pływackich, • TEST SPRAWNOŚCI służący rekrutacji do służb mundurowych (policji, straży pożarnej, granicznej, służby więziennej), • ocena z poszczególnych prób składających się na TEST SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ,
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka ćwiczeń: 1. Zasady BHP obowiązujące na pływalni. 2. Nauka leżenia na piersiach i plecach. 3. Nauka poślizgów i pracy nóg w stylu dowolnym. 4. Nauka poruszania się na plecach. 5. Praca nóg w stylu dowolnym i grzbietowym 6. Nauka ruchu rąk w stylu dowolnym. 7. Technika pływania stylem grzbietowym (kraulem na plecach) 8. Technika pływania stylem dowolnym. 9. Technika pływania stylem klasycznym (żabką). 10. Technika pływania stylem motylkowym (delfinem) 11. Holowanie osoby zmęczonej. 12. Holowanie osoby tonącej 1. Bezpośrednia akcja ratownicza w wodzie
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • wyjaśnia zasady i metodykę pływania poszczególnymi stylami i technikami
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi zademonstrować umiejętność utrzymywania się na powierzchni wody i przemieszczania się w niej • potrafi udzielić pierwszej pomocy tonącemu • prawidłowo wykonuje pracę nóg oraz ramion do każdego ze stylów pływackich
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • postępuje zgodnie z zasadami zdrowego stylu życia, dba o kondycję fizyczną, wykazuje przekonanie o znaczeniu sprawności fizycznej pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.

18	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Karpiński R.: Nauczanie pływania i podstaw nurkowania, AWF Katowice, 2012. 2. Lughlin T. Pływanie dla każdego, Wyd. Buk Rower, 2009. 3. Waade B (red.) Pływanie sportowe i ratunkowe, AWF, Gdańsk, 2005 Literatura uzupełniająca: 1. Czabiński B., Filon M.: Elementy pływania, AWF Wrocław 1991
----	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Ćwiczenia		Wykłady	
Udział w zajęciach	15			
Przygotowanie do zaliczeń	5			
Aktywność	5			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta
	0,6	0,4		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Pływanie w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich **
WIEDZA						
EK-P_W01	wyjaśniania zasady i metodykę pływania poszczególnymi stylami i technikami	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK_K_W07	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	potrafi zademonstrować umiejętność utrzymywania się na powierzchni wody i przemieszczania się w niej	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK_K_U09	P7S_UW	
EK-P_U02	potrafi udzielić pierwszej pomocy tonącemu	Ćwiczenia	Test sprawnościowy	EK_K_U09	P7S_UW	
EK-P_U03	prawidłowo wykonują pracę nóg oraz ramion do każdego ze stylów pływackich	Ćwiczenia	Test sprawnościowy	EK_K_U09	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	postępują zgodnie z zasadami zdrowego stylu życia, dba o kondycję fizyczną, wykazuje przekonanie o znaczeniu sprawności fizycznej pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne.	Ćwiczenia	obserwacja	EK_K_K03	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
123.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo energetyczne i ekologiczne państwa	
124.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
125.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.13.2.W BW.13.2.C	
126.	Język przedmiotu	Język polski	
127.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru / I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
128.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
129.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr inż. Bogdan Kołcz	
130.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
131.	Formuła przedmiotu	Wykład Ćwiczenia	
132.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństwo ustrojowe państwa, Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego, Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego	
133.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
134.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.		Celem przedmiotu jest: • przedstawienie istoty, uwarunkowań przedmiotowych, instytucjonalnych i normatywnych oraz sposobów zapewniania państwu bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego, • kształtowanie umiejętności analizowania uwarunkowań bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego Polski, związanych z tym wyzwań oraz optymalizowania rozwiązań - na podobieństwo możliwej/zalecanej polityki państwa w obu tych obszarach.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: Wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: Metoda ćwiczeniowa; studium przypadku, metoda sytuacyjna i/lub projektowa.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w II semestrze. Egzamin ustny (pytania otwarte) lub pisemny (pytania otwarte i/lub zamknięte) - pytania odnoszą się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach oraz do wyznaczonego do realizacji efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie egzaminu na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników zadań indywidualnych i/lub zespołowych, problemowych i praktycznych, wykonywanych systematycznie w trakcie realizacji zajęć. Warunkiem zaliczenia jest pozytywna ocena stanowiąca wypadkową ocen uzyskiwanych w ramach ciągłego procesu ewaluacji, obejmującego różne formy aktywności na zajęciach i w związku z zajęciami ćwiczeniowymi. Ćwiczenia służą potwierdzeniu w stopniu ustalonym przez prowadzącego (z zastosowaniem kryterium ilościowo-jakościowego) realizacji założonych efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

16.

**Treści merytoryczne przedmiotu
oraz sposób ich realizacji**

Tematy wykładów:

1. Bezpieczeństwo energetyczne: pojęcie i składowe.
2. Uwarunkowania bezpieczeństwa energetycznego i związane z tym zagrożenia: surowce kopalne, zamienniki surowców kopalnych (źródła odnawialne), energetyka atomowa, infrastruktura wytwórcza, magazynowa, przesyłowo-dystrybucyjna.
3. Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa energetycznego państwa.
4. Polityka energetyczna państwa: konteksty, aspekty, kierunki.
5. Bezpieczeństwo ekologiczne państwa: definicja, aspekty.
6. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania bezpieczeństwa ekologicznego państwa. Zmiany klimatyczne, a stan środowiska naturalnego.
7. Sposoby ochrony środowiska naturalnego.
8. Bezpieczeństwo energetyczne a bezpieczeństwo ekologiczne. Aspekty instytucjonalne i normatywne bezpieczeństwa energetycznego i bezpieczeństwa ekologicznego państwa.

Tematy ćwiczeń:

1. Bezpieczeństwo energetyczne Polski: analiza uwarunkowań.
2. Surowce krajowe i zagraniczne (ropa, węgiel, gaz).
3. Infrastruktura.
4. Odnawialne źródła energii (słońce, woda, wiatr, biomasa).
5. Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa energetycznego Polski.
6. Opinie na temat energetyki atomowej w Polsce.
7. Bezpieczeństwo ekologiczne w Polsce.
8. Stan wód i powietrza.
9. Stan gleb i roślinności.
10. Uwarunkowania krajowe i międzynarodowe bezpieczeństwa ekologicznego Polski.
11. Zmiany klimatyczne a bezpieczeństwo ekologiczne Polski.
12. Czynna ochrona środowiska naturalnego: realizowana i zalecana/postulowana.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: zna problematykę bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego państwa w kontekście potrzeb człowieka jako jednostki i podmiotu życia zbiorowego, kształtującego środowisko swej egzystencji i instrumenty temu służące w sposób dla tego środowiska pozytywny bądź negatywny
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - wyjaśnia zależności pomiędzy bezpieczeństwem energetycznym oraz/lub bezpieczeństwem ekologicznym państwa a uwarunkowaniami naturalnymi i/lub antropogenicznymi oraz wzajemne zależności obu tych bezpieczeństw - określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego państwa bądź zapewniania państwu bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: doskonali swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań na rzecz zapewnienia państwu bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura obowiązkowa: J. Gryz, A. Podraza, M. Ruszel (red.): Bezpieczeństwo energetyczne: Koncepcje, wyzwania, interesy, WN PWN, Warszawa 2018. M. Kubiak, M. Lipińska-Rzeszutek: Współczesne bezpieczeństwo ekologiczne, Aspra, Warszawa 2017. M. Golarz: Bezpieczeństwo energetyczne Polski na przykładzie zaopatrzenia w gaz ziemny, ropę naftową i energię elektryczną, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” 2016, nr 1, s. 161-179. K. Górską-Rożej: Bezpieczeństwo ekologiczne w ogólnym systemie bezpieczeństwa Państwa, „Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii. Obrony Narodowej” 2013, nr 4(8), s. 85-100. Literatura uzupełniająca: E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2015. P. Kwiatkiewicz, R. Szczerbowski: Bezpieczeństwo energetyczne. Rynki surowców i energii. Energetyka w czasach politycznej niestabilności, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Chomęcice 2015. M. Ruszel: Bezpieczeństwo energetyczne Polski. Wymiar teoretyczny i praktyczny, Wydawnictwo Rambler, Warszawa 2014. - P.D. Williams (red.): Studia bezpieczeństwa, Wydawnictwo UJ, Kraków 2012. S. Śladkowski: Bezpieczeństwo ekologiczne Rzeczypospolitej Polskiej, AON, Warszawa 2004. https://oaspl.org/2015/09/18/bezpieczenstwo-energetyczne-polski-szanse-zagrozenia-zadania/.	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	15	15		
Przygotowanie do egzaminu	35	-		
Przygotowanie do ćwiczeń	-	10		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50	25		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Bezpieczeństwo energetyczne i ekologiczne państwa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna problematykę bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego państwa w kontekście potrzeb człowieka jako jednostki i podmiotu życia zbiorowego, kształtującego środowisko swej egzystencji i instrumenty temu służące w sposób dla tego środowiska pozytywny bądź negatywny	Wykład	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	wyjaśnia zależności pomiędzy bezpieczeństwem energetycznym oraz/lub bezpieczeństwem ekologicznym państwa a uwarunkowaniami naturalnymi i/lub antropogenicznymi oraz wzajemne zależności obu tych bezpieczeństw	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego państwa bądź zapewniania państwu bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						

EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań na rzecz zapewnienia państwu bezpieczeństwa energetycznego i/lub ekologicznego	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K01	P7S_KK	
----------	---	-----------	--------------------	----------	--------	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
135.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Czynności operacyjno-rozpoznawcze	
136.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
137.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.14.2.W BW.14.2.C	
138.	Język przedmiotu	Język polski	
139.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
140.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
141.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Bogusława Sebastianka	
142.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
143.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
144.	Wymagania wstępne	brak	
145.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
146.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.		Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z istotną pragmatyczną i prawno- karną problematyką działań (czynności) operacyjno – rozpoznawczych, • uświadomienie znaczenia działań poufnych lub tajnych dla procesu wykrywczego i zapobiegawczego w obszarze przestępstw i ich sprawców, • zapoznanie z metodami prowadzenia w.w. działań z uwzględnieniem katalogu uprawnionych do tego organów/formacji, • wyjaśnienie ograniczeń normatywnych dla prowadzenia działań operacyjno-rozpoznawczych. • kształtowaniu umiejętności i kompetencji w zakresie inicjowania, prowadzenia, nadzorowania działań stosownie do omawianej materii kryminologicznej .	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu z uczestnikami zajęć (słuchaczami), z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda przypadku, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Zaliczenie pisemne obejmujące treści przekazywane w czasie wykładów Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie ćwiczeń na podstawie: - wyników uzyskanych z zaliczeń częściowych, - aktywności na zajęciach, - oceny z pracy pisemnej w formie sprawozdania, prezentacji multimedialnej Ćwiczenia służą też weryfikacji stopnia realizacji przez studentów efektu kompetencyjnego określającego postawę gotowości do angażowania się w działania operacyjno-rozpoznawcze.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów : 1. Istota i funkcje czynności operacyjno-rozpoznawczych. 2. Rodzaje czynności operacyjno-rozpoznawczych. Podmioty delegowane do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych. 3. Inicjowanie i kontrola nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. 4. Czynności operacyjno-rozpoznawcze versus czynności procesowe: porównanie. 5. Adaptacja wyników czynności operacyjno-rozpoznawczych na potrzeby procesu karnego. 6. Ograniczenia normatywne dla prowadzenia działań operacyjno-rozpoznawczych. Tematy ćwiczeń: 1. Czynności operacyjno – rozpoznawcze proste i złożone (operacyjne kombinacje takich czynności). 2. Formy i metody czynności operacyjno – rozpoznawczych. 3. Wdrażanie i prowadzenie czynności operacyjno-rozpoznawczych. 4. Wykorzystanie tradycyjnych i nowoczesnych technik operacyjnych. 5. Dokumentowanie czynności operacyjno – rozpoznawczych. 6. Wykorzystanie materiałów uzyskanych za pomocą czynności operacyjno – rozpoznawczych.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - zna czynności operacyjno-rozpoznawcze oraz procesowe, ich znaczenie oraz możliwość wykorzystania wyników w procesie karnym, służącym kwalifikowaniu czynów zagrażających bezpieczeństwu wewnętrznemu i identyfikowaniu ich sprawców. - zna podmioty/organy uprawnione do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - potrafi dobrać czynności operacyjno - rozpoznawcze do zidentyfikowanych zagrożeń/czynów przestępnych, narażonych środowisk - stosuje techniki i metody odpowiednie do określonej sytuacji i realizowanych zadań, - potrafi wykorzystać efekty czynności operacyjno – rozpoznawczych w celach procesowych - umie prawidłowo dokumentować prowadzone czynności operacyjno - rozpoznawcze
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: doskonali swoją wiedzę w czynnościach operacyjno-rozpoznawczych, przyjmując rolę kierowniczą i/lub wykonawczą w zespole delegowanym w ramach zajęć do takich działań.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. J. Widacki (red.): Kryminalistyka, C.H.Beck, Warszawa 2016 (Czynności operacyjno-rozpoznawcze). 2. D. Szumiło-Kulczycka: Czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich relacje do procesu karnego, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012. 3. E. Gruza, M. Goc, J. Moszczyński: Kryminalistyka – czyli rzecz o metodach śledczych, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 61-77 (rozdział Czynności operacyjno-rozpoznawcze). Literatura uzupełniająca: 1. K. Irytowska: Rewolucja w czynnościach operacyjno-rozpoznawczych, https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/rewolucja-w-czynnosciach-operacyjno-rozpoznawczych,73794.html (dostęp 20.08.2018) 2. J. Gołębiewski: Praca operacyjna w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008 3. Taracha: Czynności operacyjno-rozpoznawcze. Aspekty kryminalistyczne i prawnodowodowe, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2006. 4. T. Grzegorzczak: Wykorzystywanie i przekształcanie materiałów operacyjnych w materiał dowodowy w postępowaniu karnym, w: E. Pływaczewski, (red.), Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym, Wolters Kluwer Polska, Kraków 2005. 5. Kurzepa: Postępowanie w toku czynności karnoprosesowych i operacyjnych, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2003. Akty prawne: Ustawa o Policji z 6 kwietnia 1990 roku – stan aktualny. Ustawa Kodeks karny z 6 czerwca 1997 roku – stan aktualny. Ustawa Kodeks postępowania karnego z 6 czerwca 1997 roku – stan aktualny. Projekt ustawy o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych, http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/projekty/353_p.htm (dostęp 20.08.2018).
-----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

**Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Czynności operacyjno-rozpoznawcze
w odniesieniu do form zajęć**

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna czynności operacyjno-rozpoznawcze oraz procesowe, ich znaczenie oraz możliwość wykorzystania wyników w procesie karnym, służącym kwalifikowaniu czynów zagrażających bezpieczeństwu wewnętrznemu i identyfikowaniu ich sprawców.	Wykład	sprawdzian pisemny	EK-K_W01	P7S_WG	
EK-P_W02	zna podmioty/organy uprawnione do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych	Wykład	sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	potrafi dobrać czynności operacyjno - rozpoznawcze do zidentyfikowanych zagrożeń/czynów przestępnych, narażonych środowisk	Ćwiczenia	praca pisemna / aktywność	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	stosuje techniki i metody odpowiednie do określonej sytuacji i realizowanych zadań,	Ćwiczenia	praca pisemna / aktywność	EK-K_U04	P7S_UW	
EK-P_U03	potrafi wykorzystać efekty czynności operacyjno – rozpoznawczych w celach procesowych	Ćwiczenia	praca pisemna / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U04	umie prawidłowo dokumentować prowadzone czynności operacyjno - rozpoznawcze	Ćwiczenia	praca pisemna / aktywność	EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę w czynnościach operacyjno-rozpoznawczych, przyjmując rolę kierowniczą i/lub wykonawczą w zespole delegowanym w ramach zajęć do takich działań.	Ćwiczenia	praca pisemna / aktywność	EK-K_K02	P7S_KO	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
147.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Ochrona informacji niejawnych	
148.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
149.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.15.2.W BW.15.2.C	
150.	Język przedmiotu	Język polski	
151.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
152.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
153.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. inż. Stanisław Rysz dr inż. Bogdan Kołcz	
154.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
155.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
156.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństw ustrojowe państwa Geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego	
157.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
158.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	

14.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie ogólnych zasad ochrony informacji niejawnych, unormowanych przez <i>Ustawę o ochronie informacji niejawnych</i> z dnia 5 sierpnia 2010 roku i wynikające z niej akty niższego rzędu w tym składowe systemu ochrony takich informacji w RP; • scharakteryzowanie klasyfikacji informacji określonych mianem niejawnych, charakterystyki osób uprawnionych do nadawania informacjom klauzuli niejawności i do dostępu do takich dokumentów, instytucji i osób funkcyjnie odpowiedzialnych za organizację i przestrzeganie ochrony informacji zwanych niejawnymi; • zapoznanie z procedurami określającymi nadawanie i kontrolowanie/weryfikację uprawnień dostępu do informacji niejawnych, a także ze sposobami ochrony informacji niejawnych w ramach ich przetwarzania, obiegu, dystrybucji/transportu; • poznanie zagrożeń dla informacji istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa w sensie strukturalnym i funkcjonalnym; • kształtowanie umiejętności identyfikowania zagrożeń dla bezpieczeństwa informacyjnego państwa oraz bezpieczeństwa systemu informacji niejawnych, a także przeciwdziałanie tym zagrożeniom.
15.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu ze studentami z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda studium przypadku, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów.

16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Zaliczenie pisemne z efektów kształcenia obejmujące zakres wiedzy dotyczący znajomości terminologii związanej z pojęciem informacji i znaczenia informacji w dzisiejszym świecie, w szczególności informacji niejawnych w kontekście bezpieczeństwa państwa. Stosowane będzie ilościowo-jakościowe kryterium zaliczenia, czyli zaliczenie na przewidziany stopień. Będzie to możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi/wypowiedzi na określoną liczbę pytań otwartych i/lub zamkniętych odnoszących się do wyznaczonych do realizacji efektów kształcenia. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładów będzie uzyskanie zaliczenia ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest pozytywna ocena z ocen cząstkowych uzyskiwanych w ramach ciągłego procesu ewaluacji i aktywność na zajęciach (liczbę i jakość wypowiedzi i/lub rozstrzygnięć kwestii problemowych). Oceny cząstkowe mogą być uzyskiwane w ramach pracy indywidualnej i/lub grupowej. Kryterium oceny stanowią efekty kształcenia z zakresu umiejętności w tym: identyfikowania zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa (w tym bezpieczeństwa informacyjnego, a przede wszystkim bezpieczeństwa systemu ochrony informacji niejawnych) oraz kwalifikowania informacji jako niejawnych i zabezpieczania systemu ich ochrony. Ćwiczenia również służą weryfikacji stopnia realizacji przez studentów efektu kompetencyjnego określającego postawę i gotowość do angażowania się w działania dedykowane bezpieczeństwu informacyjnemu państwa.
-----	--	--

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: - Pojęcie informacji i jej znaczenie w czasach współczesnych. <i>Ustawa z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych</i> jako podstawa prawna systemu zabiegów o zapewnienie tajności wybranym kategoriom informacji i związane z nią inne akty prawne. - Kategoria informacji niejawnych, ich klasyfikacja oraz sposoby oznaczania w RP. - Bezpieczeństwo informacji niejawnych jako element systemu bezpieczeństwa państwa. Rodzaje zagrożeń dla informacji prawnie chronionych. - Wybrane elementy systemu ochrony informacji niejawnych w RP w tym bezpieczeństwo osobowe i fizyczne, bezpieczeństwo przemysłowe i teleinformatyczne. - Postępowanie sprawdzające w zakresie dostępu do informacji niejawnych w tym zwykłe, poszerzone. - Instrumenty ochrony informacji niejawnych: kancelarie tajne, kontrola obiegu dokumentów, ochrona materiałów niejawnych w trakcie ich transportowania (przenoszenia, przewożenia). Tematy ćwiczeń: - Zasady klasyfikowania informacji niejawnych – przykłady. - Nadawanie materiałom klauzul tajności – przykłady. - Identyfikowanie zagrożeń dla informacji prawnie chronionych. - Postępowanie sprawdzające w sprawie dostępu do informacji niejawnych – możliwe sytuacje. - Stosowanie instrumentów ochrony informacji niejawnych.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - zna system ochrony informacji kwalifikowanych jako niejawne, - charakteryzuje problematykę informacji i jej znaczenia we współczesnym świecie oraz bezpieczeństwa informacyjnego państwa.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - identyfikuje zagrożenia dla bezpieczeństwa wybranych obszarów państwa, - stosuje procedury stanowienia i oznaczania informacji jako niejawnych, uwzględniając poziomy i rodzaje zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa oraz ogniwa instytucjonalne delegowane do tych zadań, - zapobiega nieuprawnionemu ujawnianiu materiałów niejawnych, - interpretuje prawidłowo zjawiska/zdarzenia godzące w bezpieczeństwo informacyjne państwa.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: doskonali swoją wiedzę w podejmowaniu działań indywidualnych i/lub zespołowych, służących bezpieczeństwu informacyjnemu państwa, w tym w obszarze informacji niejawnych.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. K. Liderman: Bezpieczeństwo informacyjne. Nowe wyzwania, PWN, Warszawa 2017. 2. I. Stankowska: Ustawa o ochronie informacji niejawnych. Komentarz, LexisNexis Polska, Warszawa 2014. 3. B. Iwaszko: Ochrona informacji w praktyce, Presscom, Wrocław 2012. 4. P. Thiem: Instrukcja postępowania z materiałami niejawnymi z komentarzem, ODDK, Gdańsk 2012. Literatura uzupełniająca: 1. Ochrona Informacji niejawnych. Poradnik praktyczny, wyd. Biblioteka Przeglądu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Warszawa 2011. 2. M. Kwieciński (red.): Bezpieczeństwo informacji i biznesu. Zagadnienia wybrane, Kraków 2010. 3. M. Kwieciński (red.): Zarządzanie przepływem i ochrona informacji, Kraków 2007. 4. D.E. Dennig: Wojna informacyjna i bezpieczeństwo informacji, WNT, Warszawa 2002. 5. D. Pipkin: Bezpieczeństwo informacji. Ochrona globalnego przedsiębiorstwa, WNT, Warszawa 2002. Akty prawne: • Ustawa o ochronie informacji niejawnych z dnia 5 sierpnia 2010, Dz.U. nr 182 poz.1228; • Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne z dnia 7 grudnia 2011 r., Dz.U. nr 271, poz. 1603; • Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie organizacji i funkcjonowania kancelarii tajnych oraz sposobu i trybu przetwarzania informacji niejawnych z dnia 7 grudnia 2011 r., Dz.U. nr 276, poz. 1631.
-----	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń i zaliczenia	-		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

**Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Czynności operacyjno-rozpoznawcze
w odniesieniu do form zajęć**

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna system ochrony informacji kwalifikowanych jako niejawne,	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W06	P7S_WG	
EK-P_W02	charakteryzuje problematykę informacji i jej znaczenia we współczesnym świecie oraz bezpieczeństwa informacyjnego państwa	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W06	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje zagrożenia dla bezpieczeństwa wybranych obszarów państwa,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	stosuje procedury stanowienia i oznaczania informacji jako niejawnych, uwzględniając poziomy i rodzaje zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa oraz ogniwa instytucjonalne delegowane do tych zadań,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U03	zapobiega nieuprawnionemu ujawnianiu materiałów niejawnych,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U04	interpretuje prawidłowo zjawiska/zdarzenia godzące w bezpieczeństwo informacyjne państwa.	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę w podejmowaniu działań indywidualnych i/lub zespołowych, służących bezpieczeństwu informacyjnemu państwa, w tym w obszarze informacji niejawnych	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	System zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego – struktura, podmioty, zadania	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.16.3.W BW.16.3.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia III semestru/ II roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godzin Ćwiczenia - 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 ECTS Ćwiczenia - 2 ECTS	
13.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem technik multimedialnych. Ćwiczenia: dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia indywidualne i grupowe.	
14.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z zakresem przedmiotowym bezpieczeństwa wewnętrznego, źródłami zagrożeń tego bezpieczeństwa, • zapoznanie z zadaniami podmiotów systemu bezpieczeństwa wewnętrznego, • wyjaśnienie relacji pomiędzy bezpieczeństwem wewnętrznym a innymi rodzajami bezpieczeństwa oraz strukturą podmiotową i zadaniami organów ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (E) – wykłady w III semestrze. Egzamin ustny (pytania otwarte) lub pisemny (pytania otwarte i/lub zamknięte), odnoszący się do treści przedstawionych na zajęciach i we wskazanych lekturach oraz do wyznaczonych do realizacji efektów kształcenia z zakresu wiedzy. Stosowane będzie kryterium ilościowo-jakościowe, czyli zaliczenie egzaminu na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi na określoną liczbę pytań. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w III semestrze. Zaliczenie ustne na podstawie tematyki zajęć. Student losuje zestaw składający się z 3 pytań o różnym stopniu trudności. Nauczyciel odnotowuje przebieg zaliczenia w sporządzonym protokole i ustala ocenę końcową w oparciu o ustalone kryterium oceniania. W zakresie kompetencji społecznych student dokonuje samooceny w zakresie zrealizowanych treści.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Pojęcie - system bezpieczeństwa państwa. 2. Struktura bezpieczeństwa państwa (elementy składowe,) 3. Rodzaje bezpieczeństwa na gruncie nauk prawnych i relacje pomiędzy poszczególnymi rodzajami bezpieczeństwa. 4. Podsystemy w systemie bezpieczeństwa państwa. 5. Elementy systemu bezpieczeństwa państwa (rządowy, samorządowy, lokalny) 6. Prakseologiczny model procesu zapewnienia bezpieczeństwa państwa 7. Przepływ strumieni informacyjno -decyzyjnych pomiędzy elementami systemu kierowania bezpieczeństwem państw. Tematy ćwiczeń: 1. Analiza zadań, form ich realizacji, kompetencji, służb podsystemów bezpieczeństwa publicznego. 2. Współpraca podmiotów składających się na system bezpieczeństwa. 3. Modele administracji bezpieczeństwa wewnętrznego w wybranych państwach. 4. Klasyfikacja podmiotów odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa wewnętrznego.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - omawia pojęcie oraz elementy składowe system bezpieczeństwa państwa, - wyjaśnia relacje pomiędzy poszczególnymi rodzajami bezpieczeństwa, - charakteryzuje elementy systemu bezpieczeństwa państwa, - omawia prakseologiczny model procesu zapewnienia bezpieczeństwa państwa.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - analizuje przepływ strumieni informacyjno-decyzyjnych pomiędzy elementami systemu kierowania bezpieczeństwem państwa, - analizuje i porównuje modele administracji bezpieczeństwa wewnętrznego w wybranych państwach.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: wykazuje aktywność w doskonaleniu swojej wiedzy i umiejętności.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: - Garlicki L.: Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Wolters Kluwer, Warszawa 2017. - Ura E., Pieprzny S. (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015. - Ściborek Z., Wiśniewski B., Kuc R.B., Dawideczyk A.: Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015. - Sarnecki P.: Ustroje konstytucyjne państw współczesnych, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013. Literatura uzupełniająca: - Zięba-Załucka H.: Konstytucyjne aspekty bezpieczeństwa, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, nr 22, s. 411-428. - Sulowski S., Brzeziński M. (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009. - Pułło A.: Ustroje państw współczesnych, Lexis Nexis, Warszawa 2007. - Zięba R.: Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego: koncepcje – struktury – funkcjonowanie (cztery wydania), WN Scholar, Warszawa 1999–2004.	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15
Aktywność na zajęciach	15	15

Przygotowanie do wykładów i ćwiczeń i zaliczenia końcowego	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) System zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego – struktura, podmioty, zadania w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTALCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	omawia pojęcie oraz elementy składowe system bezpieczeństwa państwa	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	wyjaśnia relacje pomiędzy poszczególnymi rodzajami bezpieczeństwa	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W03	charakteryzuje elementy systemu bezpieczeństwa państwa	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W04	omawia prakseologiczny model procesu zapewnienia bezpieczeństwa państwa	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje przepływ strumieni informacyjno - decyzyjnych pomiędzy elementami systemu kierowania bezpieczeństwem państwa	Ćwiczenia	Odpowiedź ustna	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U02	analizuje i porównuje modele administracji bezpieczeństwa wewnętrznego w wybranych państwach	Ćwiczenia	Odpowiedź ustna	EK-K_U01	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wykazuje aktywność w doskonaleniu swojej wiedzy i umiejętności	Wykłady Ćwiczenia	Samoocena	EK-K_K02	P7S_KOK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Medycyna wypadków masowych i mnogich	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.17.3.W BW.17.3.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia w III semestrze/ II roku studiów; • obowiązkowy do zaliczenia ca ło toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jarosław Sawka	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza z zakresu udzielania pierwszej pomocy	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z organizacją pracy i kształtowanie właściwych zachowań osób w sytuacji wystąpienia zdarzeń masowych i mnogich; • przedstawienie roli i zadań służb mundurowych, ratownictwa medycznego oraz innych w zapobieganiu i likwidowaniu klęsk żywiołowych; • scharakteryzowanie roli funkcjonariusza publicznego w obliczu klęsk żywiołowych w Polsce i na Świecie.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny Ćwiczenia audytoryjne (gry symulacyjne, analiza przypadków)	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w III semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych z testu pisemnego. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w III semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych ze sprawdzianu praktycznego.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Organizacja pomocy medycznej w wypadkach masowych i mnogich. 2. Segregacja medyczna w wypadkach masowych i katastrofach. 3. Przedszpitalna pomoc medyczna w ognisku strat masowych poszkodowanych z objawami nagłego zatrzymania krążenia i oddychania. 4. Przedszpitalna pomoc medyczna w ognisku strat masowych poszkodowanych z obrażeniami poszczególnych okolic ciała. 5. Przedszpitalna pomoc medyczna w ognisku strat masowych poszkodowanych z mnogimi obrażeniami ciała (MOC). Obrażenia postrzałowe. 6. Działania instytucji zdrowia publicznego w wypadkach masowych. 7. Odkazanie (wstępne, techniki odkazania). 8. Katastrofy chemiczne – skażenie toksyczne środowiska. 9. Wypadki i katastrofy radiacyjne. Zespoły popromienne w stratach masowych i katastrofach. 10. Bioterroryzm. 11. Postępowanie w szczególnych rodzajach obrażeń podczas katastrof – urazy pediatriczne. Tematy ćwiczeń: 1. Specyfika wybranych obrażeń w wypadkach masowych – zespół zmiążdżenia, rany postrzałowe, obrażenia z podmuchu. 2. Działania ratownicze w sytuacjach specjalnych – katastrofy lotnicze, morskie, trzęsienie ziemi, lawiny, powódzie, katastrofy górnicze. 3. Ryzyko związane z dużymi zgromadzeniami ludzi. 4. Psychologiczne aspekty wypadku mnogiego. 5. Indywidualne i instytucjonalne metody przeciwdziałania stresowi oraz jego negatywnym skutkom. 6. Lotnicze Pogotowie Ratunkowe – zadania zespołów. 7. Informacja i komunikacja w zabezpieczeniu medycznym wypadków 8. Zatrucia – gazy bojowe i inne substancje, które mogą być wykorzystane jako broń chemiczna. 9. Etyka i aspekty prawne ratownika medycznego w miejscu wypadku. 10. Zagrożenia jądrowe, ochrona radiologiczna.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia przyczyny i rodzaje zdarzeń masowych i mnogich; • wymienia i opisuje procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach masowych i mnogich o różnych przyczynach i mechanizmach; • przedstawia etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach masowych; • rozumie i omawia problemy kliniczne i psychologiczne człowieka w warunkach ekstremalnych.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • wie na czym polega segregacja poszkodowanych pod kątem pilności udzielania pomocy (triage); • zna specyfikę prowadzenia medycznych czynności ratunkowe adekwatne do stanu poszkodowanych w zdarzeniach masowych dorosłych i dzieci; • potrafi przekazać niezbędne informacje do zespołów ratunkowych w zdarzeniach masowych i katastrofach.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonalą wiedzę i umiejętności w zakresie zagadnień związanych z wypadkami z zachowaniem zasad etyki zawodowej.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 3. Kokot F. (red.): Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. Wyd. PZWL 2003. 4. Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. 5. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: 1. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. 2. Kocik J., Chomiczewski K., Szkoda M. T.: Bioterroryzm. Zasady postępowania lekarskiego. Wyd. PZWL, Warszawa 2002. 3. Klukowski K., Błady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 4. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 5. Strużyna J., Baumberg I (red.): Oparzenia w katastrofach i masowych zdarzeniach. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Aktywność w czasie zajęć	10		5	
Przygotowanie do zaliczenia końcowego	-		5	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Medycyna wypadków masowych i mnogich w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich **
WIEDZA						
EK-P_W01	omawia przyczyny i rodzaje zdarzeń masowych i mnogich	Wykłady	test pisemny	EK-K_W08	P7S_WG	
EK-P_W02	wymienia i opisuje procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach masowych i mnogich o różnych przyczynach i mechanizmach	Wykłady	test pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
EK-P_W03	przedstawia etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach masowych	Wykłady	test pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
EK-P_W04	rozumie i omawia problemy kliniczne i psychologiczne człowieka w warunkach ekstremalnych	Wykłady	test pisemny	EK-K_W04	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	wie na czym polega segregacja poszkodowanych pod kątem pilności udzielania pomocy (triage)	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK-K_U011	P7S_UW	
EK-P_U02	zna specyfikę prowadzenia medycznych czynności ratunkowe adekwatne do stanu poszkodowanych w zdarzeniach masowych dorosłych i dzieci	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK-K_U013	P7S_UW	
EK-P_U03	potrafi przekazać niezbędne informacje do zespołów ratunkowych w zdarzeniach masowych i katastrofach	Ćwiczenia	sprawdzian praktyczny	EK-K_U10	P7S_UW	

KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali wiedzę i umiejętności w zakresie zagadnień związanych z wypadkami z zachowaniem zasad etyki zawodowej.	wykłady	test pisemny	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
17.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Planowanie, zarządzanie jakością i ciągłością działania w bezpieczeństwie wewnętrznym	
18.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
19.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.18.3.W BW.18.3.C	
20.	Język przedmiotu	Język polski	
21.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia III semestru/ II roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
22.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
23.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr inż. Bogdan Kołcz	
24.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
25.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
26.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństwo ustrojowe państwa, Teorie bezpieczeństwa, Zagrożenia naturalne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	
27.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
28.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • wyposażenie studentów w wiedzę na temat sposobów optymalnego przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego i minimalizowania skutków materializacji tych zagrożeń za sprawą właściwego planowania i zarządzania działaniami oraz zapewnienia im ciągłości; • kształtowanie u potencjalnych funkcjonariuszy instytucji (organizacji, formacji) delegowanych do tych zadań umiejętności i gotowości do podejmowania działań profilaktycznych i zapobiegawczych adekwatnych do identyfikowanych zagrożeń i ryzyka ich materializacji.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa, metoda problemowa, giełda pomysłów, metoda sytuacyjna lub studium przypadku.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w III semestrze. Egzamin pisemny zawierający pytania otwarte i/lub zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w III semestrze. Zaliczenie z oceną na podstawie wyników wykonanych zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Planowanie w zarządzaniu bezpieczeństwem wewnętrznym. Identyfikacja zagrożeń (potencjalnych zdarzeń niepożądanych). Szacowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń niepożądanych. Prognozowanie zagrożeń. 2. Określanie sposobów postępowania wobec zidentyfikowanych ryzyka. Cele strategiczne, taktyczne, operacyjne. Planowanie strategiczne, taktyczne, operacyjne. 3. Zarządzanie jakością w bezpieczeństwie wewnętrznym. Pojęcie jakości: metody zarządzania jakością; systemy zapewniania jakości. Kontrola jako instrument weryfikacji jakości i jej poprawy: kontrola operacyjna, kontrola finansowa, kontrola strukturalna, kontrola strategiczna. 4. Zarządzanie ciągłością działania w bezpieczeństwie wewnętrznym. Pojęcie ciągłości działania w przypadku podmiotów delegowanych do zapewniania bezpieczeństwa wewnętrznego (gotowości i zdolności tych podmiotów do reagowania na akceptowalnym poziomie). Planowanie reagowania, reagowanie i ograniczanie strat. Tematy ćwiczeń: 1. Planowanie działań w wybranych instytucjach (służbach, formacjach) z obszaru bezpieczeństwa wewnętrznego, np.: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Jednostkach Państwowego Ratownictwa Medycznego. 2. Zarządzanie jakością w wybranych podmiotach z obszaru bezpieczeństwa wewnętrznego, np.: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Jednostkach Państwowego Ratownictwa Medycznego. 3. Zarządzanie ciągłością działania w wybranych organizacjach z obszaru bezpieczeństwa wewnętrznego, np.: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Jednostkach Państwowego Ratownictwa Medycznego. 4. Symulacja planowania działań we wskazanych terytorialnie podmiotach delegowanych do ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego. 5. Symulacja zarządzania jakością w określonych terytorialnie służbach/formacjach z obszaru bezpieczeństwa wewnętrznego. 6. Symulacja zarządzania ciągłością działania w wyznaczonych terytorialnie organizacjach strzegących bezpieczeństwa wewnętrznego.
-----	---	--

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: zna zasady i metody postępowania przez instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne służące efektywnemu zapobieganiu i przeciwdziałaniu zagrożeniom tego bezpieczeństwa oraz minimalizowaniu negatywnych skutków ich materializacji,
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: stosuje efektywne sposoby przeciwdziałania zidentyfikowanym zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego, uwzględniając towarzyszące uwarunkowania.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych: wykazuje aktywność w doskonaleniu swojej wiedzy i umiejętności.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: R. W. Griffin: Podstawy zarządzania organizacjami, wyd. 3, WN PWN, Warszawa 2017. - Szymonik: Inżynieria bezpieczeństwa systemów logistycznych, Difin, Warszawa 2016. W. Skomra (red.): Metody oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego RP, SGSP, Bel Studio, Warszawa 2015. D. Wróblewski (red.): Zarządzanie ryzykiem. Przegląd wybranych metodyk, CBBOP-PIB, Józefów 2015. E. Jarysz-Kamińska: Ocena ryzyka jako element zarządzania bezpieczeństwem, „Logistyka” 2013, nr 6, s. 230-237 M. Lisiecki: Jakość w zarządzaniu bezpieczeństwem obywateli, KUL, Lublin 2009. Literatura uzupełniająca: J. S. Chełchowski: Systemy zarządzania jakością w instytucjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne na przykładzie służby zdrowia resortu spraw wewnętrznych w Polsce, WSPol, Szczytno 2013. M. Lisiecki: Sprawność zarządzania organizacjami publicznymi funkcjonującymi na rzecz bezpieczeństwa obywateli, „Studia Ekonomiczne” 2013, nr 168, s. 162-173. T. T. Kaczmarek: Zarządzanie ryzykiem. Ujęcie interdyscyplinarne, Difin, Warszawa 2010, e-book. M. Bugdol: Zarządzanie jakością w urzędach administracji publicznej. Teoria i praktyka, wyd. 2, Difin, Warszawa 2011.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15

Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia	35		5	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		5	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Planowanie, zarządzanie jakością i ciągłością działania w bezpieczeństwie wewnętrznym w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna zasady i metody postępowania przez instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne służące efektywnemu zapobieganiu i przeciwdziałaniu zagrożeniom tego bezpieczeństwa oraz minimalizowaniu negatywnych skutków ich materializacji	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W02 EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	stosuje efektywne sposoby przeciwdziałania zidentyfikowanym zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego, uwzględniając towarzyszące uwarunkowania	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wykazuje aktywność w doskonaleniu swojej wiedzy i umiejętności	Wykłady Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.19.4.W BW.19.4.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/ II roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Grzegorz Matyniak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństwo ustrojowe państwa, Ochrona danych osobowych, Czynności operacyjno-rozpoznawcze Ochrona informacji niejawnych, Technologia informacyjna	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	

		Celem przedmiotu jest: • omówienie podstawowych pojęć związanych z cyberprzestrzenią i cyberprzestępczością, scharakteryzowanie typów czynów przestępczych (z odniesieniem do regulacji prawnych), • zapoznanie ze zjawiskami nasilających się w związku z rozwojem środowiska tzw. cyberprzestrzeni i z przeprowadzaniem za pomocą jej instrumentów szeregu czynności (z obszaru gospodarki, polityki, administracji, twórczości naukowej oraz artystycznej itp.), • dostarczenie wiedzy na temat środowiska, jakim jest cyberprzestrzeń, jej właściwości, które sprawiają, że jest to przestrzeń sprzyjająca czynom przestępnym o charakterze kryminalnym, jak i gospodarczym, • poznanie statystyk i prognoz tych zagadnień oraz planowanie przeciwdziałania (zapobiegania, zwalczania) cyberprzestępczości, • wyposażenie w umiejętność wykorzystania pozyskiwanej wiedzy do rozwiązywania problemów z zakresu bezpieczeństwa cyberprzestrzeni.
13.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu z uczestnikami zajęć (słuchaczami), z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda ćwiczeń praktycznych (rozwiązywanie problemów), studium przypadku – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej.
14.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (ZO) – wykłady w IV semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników testu pisemnego. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w IV semestrze. Zaliczenie ustne na podstawie tematyki zajęć. Student losuje zestaw składający się z 3 pytań o różnym stopniu trudności. Nauczyciel odnotowuje przebieg zaliczenia w sporządzonym protokole i ustala ocenę końcową w oparciu o ustalone kryterium oceniania. W zakresie kompetencji społecznych student dokonuje samooceny w zakresie zrealizowanych treści.

15.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Geneza oraz pojęcie cyberprzestrzeni. 2. Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni. 3. Pojęcie cyberprzestępstwa. Typologia cyberprzestępstw. 4. Cyberprzestępstwo a prawo karne i prawo cywilne – z uwzględnieniem regulacji polskich 5. Charakterystyka współczesnej cyberprzestępczości. 6. Rozmiary i struktura cyberprzestępczości w Polsce i na świecie: stan obecny i prognozowany. 7. Zapobieganie cyberprzestępczości. 8. Efekt CSI Cyber. Tematy ćwiczeń: 1. Rozpoznawanie podstawowych cech świadczących o ataku cyberprzestępczym – analiza przypadków. 2. Współczesna kryminalistyka a dowody cyberprzestępstw. 3. Najpopularniejsze metody działania współczesnych cyberprzestępców. 4. Medialne przykłady cyberprzestępstw i ich analiza pod kątem zapobiegania – studia przypadków. 5. Identyfikowanie cyberprzestępstw, gromadzenie materiału dowodowego z wykorzystaniem metod kryminalistycznych i podejmowanie działań zapobiegawczych.
16.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • opisuje działania (zachowania) człowieka (ich uwarunkowania, mechanizmy i procedury) w środowisku cyberprzestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk o charakterze przestępczym.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • identyfikuje zagrożenia związane ze środowiskiem cyberprzestrzeni (w szczególności natury przestępnej), potrafi je zinterpretować, wyjaśnić ich uwarunkowania i możliwe konsekwencje, • określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom o charakterze przestępnym przejawiającym związek ze środowiskiem cyberprzestrzeni, odwołując się do zasad profesjonalnego postępowania i uwzględniając specyfikę przedmiotowego środowiska, • kieruje samodzielnie rozwojem kompetencji swoich oraz osób ze swego otoczenia w celu realizacji zadań z zakresu zapobiegania cyberprzestępczości.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • pogłębia wiedzę i umiejętności w zakresie zapobiegania zjawiskom przestępczości w cyberprzestrzeni.

17.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Hołyst B.: Kryminalistyka, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017. 2. Hołyst B.: Kryminologia, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017. 3. T.R. Aleksandrowicz.: Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni ze stanowiska prawa międzynarodowego, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2016, nr 15(8), s. 11-28. 4. Jarosz I. i wsp.: System bezpieczeństwa cyberprzestrzeni RP, NASK/CERT Polska 2015. 5. Kosiński J.: Paradygmaty cyberprzestępczości, Difin, Warszawa 2015. 6. Górka M. (red.): Cyberbezpieczeństwo jako podstawa bezpiecznego państwa i społeczeństwa w XXI wieku, Difin, Warszawa 2014 7. Siwicki M.: Cyberprzestępczość, C.H.Beck, Warszawa 2013 8. Gruza E., Goc M., Moszczyński J.: Kryminalistyka – czyli rzecz o metodach śledczych, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 61-77 (rozdział Informatyka kryminalistyczna). 9. Raporty o stanie bezpieczeństwa cyberprzestrzeni RP za lata 2010-2018 lub nowsze, www.cert.gov.pl. 10. Ustawa z dnia 06.06.1997 roku Kodeks karny (Dz. U z 1997 nr 88 poz.553 z późn. zm.). Literatura uzupełniająca: 1. Opitek P.: Skimming -aspekty kryminalistyczne. Cyberprzestępczość w bankowości elektronicznej, Wydawnictwo Beck, Warszawa 2017. 2. Białkowski M: Ocena prawna i kryminalistyczna przestępczości komputerowej, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2016. 3. Stojer-Polańska J: Kryminalistyka w mediach. Wpływ seriali kryminalnych na postępowanie karne, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Poznań 2016. 4. Goodman M.: Zbrodnie przyszłości, Helion, Gliwice 2016. 5. Kosiński J.(red.): Internetowe naruszenia własności intelektualnej, WSPol, Szcztyno 2016. 6. Wiśniewski P, Boehlke J.: Cyberprzestępczość w gospodarce, Wydawnictwo UMK, Toruń 2016. 7. Lach A.: Dowody elektroniczne w procesie karnym, Toruń 2004. 8. Lach A.: Karnoprawna reakcja na zjawisko kradzieży tożsamości, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
-----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	15	15		
Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia końcowego	10	5		
Przygotowanie do ćwiczeń	-	5		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25	25		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela	samodzielna praca studenta

	akademickiego		akademickiego	
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	opisuje działania (zachowania) człowieka (ich uwarunkowania, mechanizmy i procedury) w środowisku cyberprzestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk o charakterze przestępczym	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W04	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje zagrożenia związane ze środowiskiem cyberprzestrzeni (w szczególności natury przestępnej), potrafi je zinterpretować, wyjaśnić ich uwarunkowania i możliwe konsekwencje	Ćwiczenia	odpowiedź ustna	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom o charakterze przestępnym przejawiającym związek ze środowiskiem cyberprzestrzeni, odwołując się do zasad profesjonalnego postępowania i uwzględniając specyfikę przedmiotowego środowiska	Ćwiczenia	odpowiedź ustna	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U03	kieruje samodzielnie rozwojem kompetencji swoich oraz osób ze swego otoczenia w celu realizacji zadań z zakresu zapobiegania cyberprzestępczości	Ćwiczenia	odpowiedź ustna	EK-K_U07 EK-K_U08	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	pogłębia wiedzę i umiejętności w zakresie zapobiegania zjawiskom przestępczości w cyberprzestrzeni	Ćwiczenia	samoocena	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
29.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Logistyka w bezpieczeństwie wewnętrznym	
30.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
31.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.20.4.W BW.20.4.C	Studia niestacjonarne
32.	Język przedmiotu	Język polski	
33.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/ II roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
34.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr IV	
35.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr inż. Bogdan Kołcz	
36.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
37.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
38.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Teorie bezpieczeństwa Zagrożenia naturalne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa Bezpieczeństwo ustrojowe państwa	
39.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	Studia niestacjonarne
40.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z podstawowymi pojęciami z zakresu logistyki w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego; • omówienie zasad i sposobów zabezpieczenia sił i środków (także finansowych) adekwatnych do rozmiarów i charakteru populacji oraz środowisk, wobec których takie działania są podejmowane w zakresie działań ochronnych i ratowniczych; • zapoznanie z procedurami logistycznymi stosowanymi w sytuacjach kryzysowych; • wprowadzenie w procedury planistyczno-organizacyjne kolejnych zadań ochronnych i ratowniczych w obliczu klęsk żywiołowych i w ramach zarządzania kryzysowego.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy, z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda przypadku, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie z oceną (ZO) – wykłady w IV semestrze. Zaliczenie w formie ustnej lub pisemnej z wiedzy przedstawionej na wykładach oraz z treści we wskazanych źródłach. Stosowane będzie ilościowo-jakościowe kryterium zaliczenia egzaminu, czyli zaliczenie na przewidziany stopień będzie możliwe pod warunkiem udzielenia poprawnych/satysfakcjonujących (w stopniu ustalonym przez prowadzącego) odpowiedzi/wypowiedzi na określoną liczbę pytań otwartych i/lub zamkniętych odnoszących się do wyznaczonego do realizacji efektu kształcenia. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w IV semestrze. Zaliczenie na podstawie: • ocen cząstkowych uzyskanych w ramach zadań praktycznych, • aktywności na zajęciach.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Podstawowe pojęcia z zakresu logistyki. 2. Logistyka, a bezpieczeństwo. Cele logistyki w bezpieczeństwie. Procesy logistyczne w bezpieczeństwie. Budżetowanie zadaniowe w logistyce bezpieczeństwa. 3. Charakterystyka systemów logistycznych w wybranych podmiotach bezpieczeństwa wewnętrznego. Logistyka w straży pożarnej. Logistyka w policji. Logistyka w Straży Granicznej. 4. Logistyka w formacjach obronnych w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego. Tematy ćwiczeń: 1. Praktyczne aspekty logistyki w bezpieczeństwie wewnętrznym: • Gromadzenie i magazynowanie zapasów i środków w celach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego. • Planowanie i organizacja dystrybucji zasobów materiałowo-technicznych w stanach zagrożenia. • Planowanie i organizacja zabezpieczenia socjalno-bytowego ludności w stanach zagrożenia. • Planowanie i organizacja ewakuacji osób i dóbr materialnych w stanach zagrożeń i klęsk żywiołowych. • Procedury zarządzania logistyką w stanach zagrożeń i klęsk żywiołowych. 2. Logistyka zarządzania kryzysowego: • Zadania systemu zarządzania logistycznego. • Organizacja systemu zarządzania logistycznego w sytuacjach kryzysowych. • Kalkulowanie potrzeb zasileniowych w zarządzaniu kryzysowym.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna zagadnienia logistyki jako systemu procesów pozyskiwania, gromadzenia i dystrybucji/rozmieszczania sił osobowych i środków materialnych zapewniających realizację celów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • określa działania planistyczne, organizacyjne i z zakresu zarządzania logistycznego stanowiące podstawę/wsparcie/uzupełnienie działań ochronnych i ratowniczych w obliczu zagrożeń bezpieczeństwa podmiotowego i przedmiotowego oraz w sytuacjach kryzysowych.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • pogłębia wiedzę i umiejętności w zakresie działań logistycznych w bezpieczeństwie wewnętrznym.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Szymonik, I. Nowak: Współczesna logistyka, Difin, Warszawa 2018. 2. Stęplewski: Podstawy logistyki bezpieczeństwa, Difin, Warszawa 2016. Literatura uzupełniająca: 1. A. Szymonik: Inżynieria bezpieczeństwa systemów logistycznych, Difin, Warszawa 2016. 2. S. Dworecki: Logistyka w zarządzaniu bezpieczeństwem cywilnym, SGSP, Warszawa 2012. 3. R. Grocki: Zarządzanie kryzysowe. Dobre praktyki, Difin, Warszawa 2012 4. W. Nowak, E. Nowak: Podstawy logistyki w sytuacjach kryzysowych z elementami zarządzania logistycznego, Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania, Łódź – Warszawa 2009.
-----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do egzaminu i zaliczenia końcowego	10		5	
Przygotowanie do ćwiczeń			5	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Logistyka w bezpieczeństwie wewnętrznym w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna zagadnienia logistyki jako systemu procesów pozyskiwania, gromadzenia i dystrybucji/rozmieszczania sił osobowych i środków materialnych zapewniających realizację celów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						

Logistyka w bezpieczeństwie wewnętrznym w odniesieniu do form zajęć

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna zagadnienia logistyki jako systemu procesów pozyskiwania, gromadzenia i dystrybucji/rozmieszczania sił osobowych i środków materialnych zapewniających realizację celów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	

UMIEJĘTNOŚCI

EK-P_U01	określa działania planistyczne, organizacyjne i z zakresu zarządzania logistycznego stanowiące podstawę/wsparcie/uzupełnienie działań ochronnych i ratowniczych w obliczu zagrożeń bezpieczeństwa podmiotowego i przedmiotowego oraz w sytuacjach kryzysowych	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U04	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	pogłębia wiedzę i umiejętności w zakresie działań logistycznych w bezpieczeństwie wewnętrznym	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
41.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zintegrowane zarządzanie kryzysowe	
42.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
43.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.21.4.W BW.21.4.C	
44.	Język przedmiotu	Język polski	
45.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/ II roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
46.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr IV	
47.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Stanisław Rysz	
48.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
49.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
50.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Teorie bezpieczeństwa Bezpieczeństwo transgraniczne i współpraca międzynarodowa Planowanie, zarządzanie jakością i ciągłością działania w bezpieczeństwie wewnętrznym	
51.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
52.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • przedstawienie sytuacji kryzysowych i systemu zarządzania kryzysowego w postaci zintegrowanej w warunkach polskich, w tym tworzących go podmiotów oraz warunkujących jego funkcjonowanie regulacji/procedur, instrumentów i metod postępowania; • ocena ryzyka wystąpienia i materializacji zagrożeń wymuszających podejmowanie działań z zakresu zarządzania kryzysowego; • identyfikowanie zagrożeń zdolnych wywołać sytuacje o charakterze kryzysowym z uwzględnieniem uwarunkowań typowych dla subregionu sanockiego i/lub województwa podkarpackiego.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa, metoda problemowa, giełda pomysłów, metoda sytuacyjna lub studium przypadku.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w IV semestrze. Egzamin ustny lub pisemny, pytania otwarte i/lub (w ramach egzaminu pisemnego) zamknięte, odnoszące się do treści wykładowych oraz we wskazanych źródłach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w IV semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników wykonanych zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści i efektów kształcenia.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Definicja kryzysu, sytuacji kryzysowej i charakterystyka kryzysów oraz sytuacji kryzysowych występujących w Polsce. 2. Pojęcie, zakres i podstawy prawne zarządzania kryzysowego. 3. Specyfika struktury organizacyjnej i podmiotów uczestniczących w zarządzaniu kryzysowym w Polsce – klaster zarządzania kryzysowego; 4. Metoda zarządzania kryzysowego przez cele. 5. Informatyczne wsparcie zarządzania kryzysowego. 6. Analiza ryzyka jako podstawa optymalizacji zarządzania kryzysowego. Tematy ćwiczeń: 1. Kryzysy i sytuacje kryzysowe typowe dla województwa podkarpackiego i subregionu sanockiego. 2. System regulacji prawnych istotnych dla praktyki zarządzania kryzysowego: analiza i próba oceny stopnia kompletności i spójności. 3. Klaster zarządzania kryzysowego z perspektywy miasta Sanoka, gminy wiejskiej Sanok i powiatu sanockiego. 4. Metoda zarządzania kryzysowego przez cele z punktu widzenia sanockich samorządów: gminy miejskiej, gminy wiejskiej i powiatu. 5. Nowe technologie w zarządzaniu kryzysowym – przypadek województwa podkarpackiego. 6. Wybrane metody oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego. 7. Zastosowanie regulacji prawnych z zakresu zarządzania kryzysowego w wybranych sytuacjach kryzysowych typowych dla regionu podkarpackiego bądź subregionu sanockiego. 8. Konfiguracje sił i środków w sytuacjach kryzysowych charakterystycznych dla subregionu sanockiego w ramach integracji zarządzania kryzysowego przez cele. 9. Zarządzanie ryzykiem w systemie zarządzania kryzysowego w subregionie sanockim.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna pojęcia i fakty z zakresu sytuacji kryzysowych, charakterystycznych dla Polski, • charakteryzuje system zarządzania kryzysowego w Polsce, w tym wykorzystywane w jego ramach procedury, metody i narzędzia.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • identyfikuje kryzysy i sytuacje kryzysowe charakterystyczne dla województwa podkarpackiego, w szczególności dla subregionu sanockiego, i odnosi do nich pod względem kompetencyjnym instytucje oraz formacje/służby odpowiedzialne za przeciwdziałanie tego typu zjawiskom/zdarzeniom, • szacuje skalę zagrożeń i określa adekwatne sposoby przeciwdziałania ich skutkom.

		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: pogłębia wiedzę i umiejętności z zakresu zarządzania kryzysowego w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: W. Skomra: Panowanie nad ryzykiem w ramach publicznego zarządzania kryzysowego, BEL Studio, Warszawa 2018. J. Wojnarowski, S., Wojnarowska-Szpucha: Procedury zarządzania kryzysowego w sytuacjach zagrożeń niemilitarnych, Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu, Dąbrowa Górnicza 2017. - K.R. Zieliński: Ochrona ludności. Zarządzanie kryzysowe, Difin, Warszawa 2017 S. J. Rysz: Zarządzanie kryzysowe zintegrowane, Difin, Warszawa 2016. K. Sienkiewicz-Małyjurek, F. R. Krynojewski: Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej: zarządzanie bezpieczeństwem, wyd. 2 zaktual., Difin, Warszawa 2016. Literatura uzupełniająca: S. J. Rysz: Ostrzeganie, alarmowanie, powiadamianie ratunkowe, Difin, Warszawa 2017. W. Skomra (red.): Metody oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego RP, SGSP, Bel Studio, Warszawa 2015. D. Wróblewski (red.): Zarządzanie ryzykiem. Przegląd wybranych metodyk, CNBOP-PIB, Józefów 2015. M. Kopczewski, M. Kryłowicz, S. Niedźwiecki (red.): Zarządzanie kryzysowe jako element systemu bezpieczeństwa narodowego: miejsce i rola służb ratowniczych, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015. R. Kuriata: Zarządzanie kryzysowe elementem bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie. Filia Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Piotrków Trybunalski 2014. E. Ura, S. Pieprzny, J. Jedynak: Rola i znaczenie zarządzania kryzysowego w systemie bezpieczeństwa państwa, RS Druk Drukarnia Wydawnictwo, Rzeszów 2013.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15

Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia końcowego	35		5	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		5	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Zintegrowane zarządzanie kryzysowe w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna pojęcia i fakty z zakresu sytuacji kryzysowych, charakterystycznych dla Polski	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	charakteryzuje system zarządzania kryzysowego w Polsce, w tym wykorzystywane w jego ramach procedury, metody i narzędzia	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje kryzysy i sytuacje kryzysowe charakterystyczne dla województwa podkarpackiego, w szczególności dla subregionu sanockiego, i odnosi do nich pod względem kompetencyjnym instytucje oraz formacje/służby odpowiedzialne za przeciwdziałanie tego typu zjawiskom/zdarzeniom	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
EK-P_U02	szacuje skalę zagrożeń i określa adekwatne sposoby przeciwdziałania ich skutkom	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	pogłębia wiedzę i umiejętności z zakresu zarządzania kryzysowego w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego	Ćwiczenia	zadanie praktyczne / aktywność	EK-K_K01	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
53.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Komunikacja społeczna i media w bezpieczeństwie	
54.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
55.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.22.4.W BW.22.4.C	
56.	Język przedmiotu	Język polski	
57.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/ II roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
58.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr IV	
59.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
60.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
61.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
62.	Wymagania wstępne	Wybrane treści z przedmiotów: Teorie bezpieczeństwa Zagrożenia naturalne bezpieczeństwa wewnętrznego państwa Bezpieczeństwo ustrojowe państwa Metodologia badań nad bezpieczeństwem	
63.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
64.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 1 ECTS	

13.	Cele i założenia modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie podstawowych pojęć tj. „<i>komunikacja społeczna</i>” i „<i>media</i>” oraz ich wzajemnych relacji; • charakterystyka roli mediów w procesie komunikacji społecznej w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa (wymiar subiektywny) i bezpieczeństwa realnego (wymiar obiektywny); • przedstawienie sposobów prezentowania w procesie komunikacji społecznej, w szczególności w mediach, problematyki bezpieczeństwa; • zaprezentowanie mediów, jako instrumentu wykorzystywanego w kształtowaniu bezpieczeństwa/poczucia bezpieczeństwa (w sensie pozytywnym i negatywnym); • identyfikowanie stanu i poczucia bezpieczeństwa na podstawie analizy przekazów medialnych; • wykorzystanie procesu komunikacji społecznej i mediów w zapewnianiu bezpieczeństwa/poczucia bezpieczeństwa i w rozwiązywaniu problemów z zakresu bezpieczeństwa; • wzbudzanie gotowości do podejmowania działań kształtujących bezpieczeństwo/poczucie bezpieczeństwa w oparciu o mechanizmy komunikacji społecznej (media).
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna); metoda problemowa; studium przypadku, metoda sytuacyjna.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w IV semestrze. Zaliczenie pisemne obejmujące zakres wiedzy dotyczący znajomości tematyki przedmiotu. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w IV semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników wykonanych zadań praktycznych indywidualnych i zespołowych.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Komunikacja społeczna a media: definicje pojęć, desygnaty i ich relacje. 2. Bezpieczeństwo a poczucie bezpieczeństwa: pojęcia, ich wskaźniki i relacje. 3. Komunikacja społeczna i media a bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa (na przykładzie krajowej mapy zagrożeń bezpieczeństwa). 4. Przestępczość i inne patologie społeczne a komunikacja społeczna i media. 5. Terroryzm a komunikacja społeczna i media. 6. Komunikacja społeczna i media w sytuacji kryzysowej. 7. Komunikacja społeczna a bezpieczeństwo/poczucie bezpieczeństwa w świetle teorii sekurytyzacji i paniki moralnej. Tematy ćwiczeń: 1. Zadania rzeczników służb mundurowych oraz cywilnych odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa/poczucia bezpieczeństwa na przykładzie wybranych podmiotów. 2. Stan bezpieczeństwa a poczucie bezpieczeństwa wybranych populacji. Diagnozowanie w oparciu o dostępne źródła zastane. 3. Stan bezpieczeństwa a poczucie bezpieczeństwa wybranych populacji. Diagnozowanie w oparciu o źródła wywołane - wyniki badań własnych (konstruowanie narzędzia badawczego i imitowanie badań). 4. Komunikacja społeczna i media a kształtowanie bezpieczeństwa/poczucia bezpieczeństwa w obliczu zagrożeń zdiagnozowanych. 5. Komunikacja społeczna i media a kształtowanie bezpieczeństwa/poczucia bezpieczeństwa w obliczu zagrożeń nagłych (nieoczekiwanych). 6. Sytuacja kryzysowa a procedury komunikacji i wykorzystanie mediów skierowane do otoczenia organizacji. 7. Sytuacja kryzysowa a procedury komunikacji i wykorzystanie mediów skierowane do środowiska wewnętrznego organizacji.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna mechanizmy kształtowania bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa uwzględniające proces komunikacji społecznej, w szczególności wykorzystanie mediów.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • identyfikuje i wyjaśnia relacje stanu/poczucia bezpieczeństwa i komunikacji społecznej, w szczególności wykorzystującej media, • określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podmiotów i obiektów, uwzględniając media i mechanizmy komunikacji społecznej, • potrafi kierować pracą zespołową.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonali swoją wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji społecznej i mediów w bezpieczeństwie uwzględniając profesjonalne zasady etyki zawodowej.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. M. Kostera, B. Nierenberg: Komunikacja społeczna w zarządzaniu humanistycznym, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016. 2. W. Kostecki: Strach i potęga. Bezpieczeństwo międzynarodowe w XXI wieku, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012. 3. Y. Jewkes: Media i przestępczość, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010. 4. T. Goban-Klas: Media i terroryści. Czy zastraszą nas na śmierć, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009. Literatura uzupełniająca: 1. B. Dobek-Ostrowska: Podstawy komunikowania społecznego, Wydawnictwo Astrum, Wrocław 1999. 2. E. Griffin: Podstawy komunikacji społecznej, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003. 3. T. Goban-Klas: Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja, WSiP, Warszawa 2005. 4. E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015. 5. S. P. Morreale, B. H. Spitzberg, J. K. Barge: Komunikacja między ludźmi: motywacja, wiedza, umiejętności; WN PWN, Warszawa 2015.
-----	--	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady	Ćwiczenia		
Udział w zajęciach	15	15		
Aktywność na zajęciach	10	5		
Przygotowanie do ćwiczeń	-	5		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25	25		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Komunikacja społeczna i media w bezpieczeństwie w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna mechanizmy kształtowania bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa uwzględniające proces komunikacji społecznej, w szczególności wykorzystanie mediów	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W02	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	identyfikuje i wyjaśnia relacje stanu/poczucia bezpieczeństwa i komunikacji społecznej, w szczególności wykorzystującej media	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	określa sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podmiotów i obiektów, uwzględniając media i mechanizmy komunikacji społecznej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U04	P7S_UW	
EK-P_U03	potrafi kierować pracą zespołową	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U07	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji społecznej i mediów w bezpieczeństwie uwzględniając profesjonalne zasady etyki zawodowej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K05	P7S_KR	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu / przedmiotu	Metodologia badań naukowych	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.		BW.24.3.W BW.24.3.S BW.24.4.S	
5.			
5.	Język przedmiotu	Język polski	
6.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia III, IV semestru, II roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
7.	Rok studiów, semestr	Rok studiów II Semestr III, IV	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Stanisław Rysz dr Bogusława Sebastianka dr Jan Ziobro dr Ryszard Oleszkowicz	
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu	Wykłady Seminaria	
11.	Wymagania wstępne	Wiedza z zakresu prowadzenia badań naukowych oraz opracowywania wyników badań do publikacji.	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godz. Seminaria – 30 godz.	
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi / przedmiotowi	Wykłady – 1 punkty ECTS Seminaria – 2 punkty ECTS	
14.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Przygotowanie studenta do prowadzenia badań naukowych z zastosowaniem obowiązujących metod, technik i narzędzi badawczych oraz metod statystycznych. Kształtowanie umiejętności analizy i korelacji uzyskanych wyników badań. Przygotowanie materiału badawczego do publikowania.	
15.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny. Praca w grupach. Opracowanie zadania na podstawie analizy piśmiennictwa.	

16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Wykłady – zaliczenie z oceną (ZO) Seminaria – zaliczenie (Z) Warunki zaliczenia: Wykłady: • test pisemny Seminaria: • aktywność na zajęciach. • zaliczenie pracy pisemnej
17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykłady: Definicja i podział nauk oraz ich funkcje. Paradygmaty nauki. Pojęcia stosowane w metodologii. Badania naukowe – rodzaje. Etapy procesu badawczego. Struktura procesu badawczego. Analiza piśmiennictwa. Rodzaje źródeł informacji naukowej. Przedmiot, cel badań. Problemy badawcze, zmienne i ich wskaźniki. Metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w badaniach naukowych. Analiza i opracowanie materiału badawczego. Ochrona praw autorskich. Przepisy prawne. Etyka w badaniach naukowych. Seminaria: Dobór, zbieranie oraz analiza piśmiennictwa. Plan postępowania badawczego: przedmiot badań, cel badań, zmienne i wskaźniki, problemy i hipotezy badawcze. Wybór metod, technik i narzędzi badawczych z uwzględnieniem narzędzi standaryzowanych. Przygotowanie planu pracy dyplomowej – magisterskiej. Konstrukcja autorskiego narzędzia badawczego. Analiza zebranego materiału badawczego w odniesieniu do zmiennych badawczych z uwzględnieniem doboru metod statystycznych. Porównanie uzyskanych wyników z wynikami autorów polskich i zagranicznych – omówienie wyników badań, dyskusja. Zasady przygotowywania prezentacji wyników badań.
18.	Zamierzone efekty kształcenia	Wiedza	• definiuje główne pojęcia metodologii jako nauki oraz charakteryzuje metodykę postępowania badawczego • zna strukturę pracy naukowej oraz kryteria doboru piśmiennictwa do badań • zna przepisy prawne dotyczące ochrony praw autorskich • zna programy i testy statystyczne do opracowania wyników badań

		Umiejętności	- planuje i przeprowadza badania naukowe w zakresie bezpieczeństwa oraz badania oceniające system bezpieczeństwa wewnętrznego - przeprowadza badania naukowe z zastosowaniem skal i narzędzi badawczych - prowadzi badania w oparciu o metody ilościowe i jakościowe - opracowuje bazę danych w oparciu o materiał badawczy, dokonuje statystycznej analizy oraz interpretuje wyniki badań - dokonuje analizy porównawczej uzyskanych przez siebie wyników badań z wynikami innych badaczy
		Kompetencje społeczne	wzbogaca wiedzę z zakresu metod badań naukowych w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Piśmiennictwo podstawowe: - Nowak S.: Metodologia badań społecznych. PWN Warszawa 2011. - Brzeziński J.: Metodologia badań psychologicznych. PWN Warszawa 2007. - Palka S.(red.) Podstawy metodologii badań w pedagogice. GWP Gdańsk 2010. Piśmiennictwo uzupełniające: - Łobocki M.: Metody i techniki badań pedagogicznych. Oficyna Wyd. Impuls” Kraków 2000.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Seminarium	
Udział w zajęciach	15		30	
Przygotowanie do zaliczenia końcowego	10		10	
Przygotowanie do seminarium	-		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	1,2	0,8

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Metodologia badań naukowych w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich **
WIEDZA						
EK-P_W01	definiuje główne pojęcia metodologii jako nauki oraz charakteryzuje metodykę postępowania badawczego	Wykłady	Test	EK-K_W04 EK-K_W06	P7S_WK	

EK-P_W02	zna strukturę pracy naukowej oraz kryteria doboru piśmiennictwa do badań	Wykłady	Test	EK-K_W04 EK-K_W06	P7S_WK	
EK-P_W03	zna przepisy prawne dotyczące ochrony praw autorskich	Wykłady	Test	EK-K_W04 EK-K_W06	P7S_WK	
EK-P_W04	zna programy i testy statystyczne do	Wykłady	Test	EK-K_W04 EK-K_W06	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	planuje i przeprowadza badania naukowe w zakresie bezpieczeństwa oraz badania oceniające system bezpieczeństwa wewnętrznego	Seminarium	Aktywność, praca pisemna	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	przeprowadza badania naukowe z zastosowaniem skal i narzędzi badawczych	Seminarium	Aktywność, praca pisemna	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U03	proceedzi badania w oparciu o metody ilościowe i jakościowe	Seminarium	Aktywność, praca pisemna	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U04	opracowuje bazę danych w oparciu o materiał badawczy, dokonuje statystycznej analizy oraz interpretuje wyniki badań	Seminarium	Aktywność, praca pisemna	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U05	dokonuje analizy porównawczej uzyskanych przez siebie wyników badań z wynikami innych	Seminarium	Aktywność, praca pisemna	EK-K_U02	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	wzbogaca wiedzę z zakresu metod badań naukowych w obszarze	Seminarium	Aktywność	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA- Straż Graniczna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.23.4.PZ	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/II roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok studiów II Semestr IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	pracownik placówki Straży Granicznej	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	pracownik placówki Straży Granicznej	
9.	Formuła przedmiotu	praktyki zawodowe	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 80 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 3 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	• Doskonalenie wiedzy i umiejętności zastosowana wiedzy teoretycznej w praktycznym działaniu • Zapoznanie się z ogólnymi przepisami dotyczącymi funkcjonowania Straży Granicznej, Ustawa o Straży Granicznej z dnia 12 października 1990 r.; • Zapoznanie się z ogólnymi przepisami dotyczącymi funkcjonowania Straży Granicznej realizujących zadania wynikające z Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,	
14.	Metody dydaktyczne	pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem opiekuna praktyki , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Praktyka zawodowa w Straży Granicznej – ZO – zaliczenie z oceną na podstawie: - Oceny obecności i aktywności studenta na zajęć, - Oceny z przygotowania do zajęć oraz opracowania pracy zaliczeniowej np. (analiza danych dotyczących funkcjonowania placówki) - Obserwacji pracy studenta
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Praktyki zawodowe: - Rola Straży Granicznej w systemie bezpieczeństwa Państwa. - Struktury organizacyjne i zasięg terytorialny placówek SG. - Zapoznanie się ze sprzętem urządzeniami technicznymi będącymi na wyposażeniu SG służącymi do realizacji zadań w zakresie ochrony granicy państwa . - Rola i funkcjonowanie placówek Straży Granicznej na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej - Zapoznanie się z organizowaniem i dokonywaniem kontroli ruchu granicznego, dokumenty uprawniające do przekroczenia granicy państwa. - Zapoznanie się z rodzajami przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanymi z jej oznakowaniem, wykonywaniem pracy, działalności gospodarczej przez cudzoziemców. - Specyfika przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych oraz przemieszczaniem przez granicę państwa towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy
	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - omawia rolę, strukturę i funkcjonowanie SG w systemie bezpieczeństwa państwa - określa prawidłowe funkcjonowanie specyfiki ochrony granicy państwa; odpraw paszportowych w ruchu granicznym: lądowym, morskim i powietrznym - omawia specyfikę przestępstw skarbowych wynikających z przemieszczania przez granicę państwa towarów oraz wyrobów akcyzowych
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - potrafi wykorzystać metody oraz konkretne procedury w celu realizacji zadań związane z różnymi strefami bezpieczeństwa wewnętrznego w kontekście przepisów prawnych, procedur i postępowań SG - potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie bezpieczeństwa publicznego w celu analizowania i interpretowania wielopłaszczyznowych problemów oraz wdrażania praktycznych rozwiązań, szczególnie związanych ze służbą w SG - potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie obowiązujących dokumentów do przekraczania granicy zewnętrznej i wewnętrznej państwa
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: - ma świadomość stałego dokształcania się w obszarze bezpieczeństwa. Jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, doskonali umiejętności praktyczne powiązane z problematyką bezpieczeństwa publicznego, a w szczególności z zakresu służby SG - potrafi wejść w role zawodowe w organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej związanych ze służbą w SG.

17.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura: 1. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, 2. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, 3. Ustawa z dnia 13 czerwiec 2003 r. o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 4. Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium RP, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli UE i członków ich rodzin 5. Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o ośrodkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, 6. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
-----	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Praktyki zawodowe			
Udział w praktyce zawodowej	80			
Przygotowanie pracy zaliczeniowej	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	90			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	2,8	0,2		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – STRAŻ GRANICZNA w odniesieniu do form zajęć					
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	omawia rolę, strukturę i funkcjonowanie SG w systemie bezpieczeństwa państwa	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W03	P7S_WG
EK-P_W02	określa prawidłowe funkcjonowanie specyfiki ochrony granicy państwa; odpraw paszportowych w ruchu granicznym: lądowym, morskim i powietrznym	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W08	P7S_WG
EK-P_W03	omawia specyfikę przestępstw skarbowych wynikających z przemieszczania przez granicę państwa towarów oraz wyrobów akcyzowych	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W02	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					

EK-P_U01	potrafi wykorzystać metody oraz konkretne procedury w celu realizacji zadań związane z różnymi strefami bezpieczeństwa wewnętrznego w kontekście przepisów prawnych, procedur i postępowań SG	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U02	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie bezpieczeństwa publicznego w celu analizowania i interpretowania wielopłaszczyznowych problemów oraz wdrażania praktycznych rozwiązań, szczególnie związanych ze służbą w SG	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U02	P7S_UW
EK-P_U03	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie obowiązujących dokumentów do przekraczania granicy zewnętrznej i wewnętrznej państwa	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U01	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K01	ma świadomość stałego doskonalenia się w obszarze bezpieczeństwa. Jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, doskonalenia umiejętności praktyczne powiązane z problematyką bezpieczeństwa publicznego, a w szczególności z zakresu służby SG	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-P_K02	P7S_KK
EK-P_K02	potrafi wejść w role zawodowe w organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej związanych ze służbą w SG	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-P_K04	P7S_KR

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA- Policja	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny PWSZ im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.23.3.PZ	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia III/IV semestru/II roku studiów • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	rok studiów II/ semestr III/IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	pracownik/funkcjonariusz policji	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	pracownik/funkcjonariusz policji	
9.	Formuła przedmiotu	praktyki zawodowe	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 160 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 6 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	• Zapoznanie studenta z przepisami ogólnymi dotyczącymi funkcjonowania Policji oraz jednostek organizacyjnych poszczególnych szczebli	
14.	Metody dydaktyczne	pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem pracownika policji , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa w Policji – ZO – zaliczenie z oceną na podstawie: • Oceny obecności i aktywności studenta na zajęć, • Oceny z przygotowania do zajęć oraz opracowania pracy zaliczeniowej np. (analiza danych dotyczących funkcjonowania placówki) • Obserwacji pracy studenta	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Praktyki zawodowe: 1. Struktury organizacyjne i zasięg terytorialny oraz zadania poszczególnych jednostek Policji. 2. Zasady naliczeń etatowych w Policji. 3. Specyfika prewencji kryminalnej – funkcjonowanie programów prewencyjnych. 4. Analiza bezpieczeństwa, zasady tworzenia i wykorzystania. 5. Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa – funkcjonowanie, analiza wpisów. 6. Zabezpieczenie imprez masowych – przygotowanie dokumentacji, wykorzystanie analizy zagrożeń 7. Specyfika służby obchodowej dzielnicowego – plany priorytetowe. 8. Zapoznanie się z rodzajami przestępstw i wykroczeń w ruchu drogowym. 9. Analiza bezpieczeństwa w ruchu drogowym. 10. Czynności kryminalistyczne na miejscu zdarzenia – właściwe zabezpieczenie dowodów i śladów 11. Zapoznanie się ze sprzętem, urządzeniami technicznymi będącymi na wyposażeniu Policji służącymi do realizacji zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia rolę, strukturę i funkcjonowanie jednostek Policji • wymienia dokumentację niezbędną do opracowania analiz bezpieczeństwa i planu zabezpieczenia imprez masowych • omawia specyfikę przestępstw i wykroczeń drogowych
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie bezpieczeństwa publicznego w celu analizowania i interpretowania wielopłaszczyznowych problemów oraz wdrażania praktycznych rozwiązań, szczególnie związanych ze służbą w Policji • potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie sporządzania analiz bezpieczeństwa i planu zadania priorytetowego dzielnicowego • potrafi przygotować zakres dokumentacji do sporządzenia planu zabezpieczenia imprezy masowej • potrafi właściwie ujawnić i zabezpieczyć ślad daktyloskopijny
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • ma świadomość stałego dokształcania się w obszarze bezpieczeństwa. Jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, doskonali umiejętności praktyczne powiązane z problematyką bezpieczeństwa publicznego, a w szczególności z zakresu służby Policji • potrafi wejść w role zawodowe w organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej związanych ze służbą w Policji
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura: 1. Ustawa z dnia 4 kwietnia 1990 r. o Policji, 2. Ustawa z dnia 20 marzec 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, 3. Ustawa z dnia 6 czerwiec 1997 r. Kodeks Karny, 4. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks Wykroczeń, 5. Rozporządzenie Rady Ministrów 29 września 2015 r. w sprawie przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów , 6. Zarządzenie Komendanta Głównego Policji z 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji 7. Brunon Hołyst – Kryminalistyka 8. J. Widacki (red.). Kryminalistyka, C.H.Beck, Warszawa 2016

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

Udział w praktykach zawodowych	160			
Przygotowanie pracy zaliczeniowej	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	180			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	5,4	0,6		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA- POLICJA w odniesieniu do form zajęć					
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	omawia rolę, strukturę i funkcjonowanie jednostek Policji	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W03	P7S_WG
EK-P_W02	wymienia dokumentację niezbędną do opracowania analiz bezpieczeństwa i planu zabezpieczenia imprez masowych	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W08	P7S_WG
EK-P_W03	omawia specyfikę przestępstw i wykroczeń drogowych	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W02	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie bezpieczeństwa publicznego w celu analizowania i interpretowania wielopłaszczyznowych problemów oraz wdrażania praktycznych rozwiązań, szczególnie związanych ze służbą w Policji	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U02	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną w zakresie sporządzania analiz bezpieczeństwa i planu zadania priorytetowego dzielnicowego	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U02	P7S_UW
EK-P_U03	potrafi przygotować zakres dokumentacji do sporządzenia planu zabezpieczenia imprezy masowej	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U01	P7S_UW
EK-P_U04	potrafi właściwie ujawnić i zabezpieczyć ślad daktyloskopijny	praktyka zawodowa	obserwacja wykonawstwa; aktywności studenta	EK-K_U01	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K01	ma świadomość stałego doksztalcania się w obszarze bezpieczeństwa. Jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, doskonalili umiejętności praktyczne powiązane z problematyką bezpieczeństwa publicznego, a w szczególności z zakresu służby Policji	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-P_K02	P7S_KK

EK-P_K02	potrafi wejść w role zawodowe w organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej związanych ze służbą w Policji	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-P_K04	P7S_KR
----------	--	-------------------	---------------------------	----------	--------

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA- Państwowa Straż Pożarna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny PWSZ im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.23.3.PZ	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia III semestru/ II roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok studiów II / semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	funkcjonariusz PSP	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	funkcjonariusz PSP	
9.	Formuła przedmiotu	praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 80 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 3 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	- Przekazanie studentom wiedzy na temat rodzaju i specyfiki współczesnych zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym oraz klęskami żywiołowymi. - Zapoznanie studentów z systemem organizacji i zasadami funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. - Przekazanie studentom wiedzy na temat taktyki oraz zasad i procedur realizowanych przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych. - Zapoznanie studentów z pojazdami oraz sprzętem ratowniczo-gaśniczym, specjalistycznym, sprzętem łączności i przyrządami pomiarowymi wykorzystywanymi przez ratowników podczas prowadzonych działań.	
14.	Metody dydaktyczne	Możliwość obserwacji ćwiczeń realizowanych w trybie szkolenia doskonalącego w jednostce ratowniczo-gaśniczej, udział w ćwiczeniach aplikacyjnych, pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem funkcjonariusza PSP , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć.	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	praktyka zawodowa w Państwowej Straży Pożarnej - ZO- zaliczenie z oceną na podstawie: - oceny z obecności i aktywności studenta podczas zajęć, - oceny z przygotowania do zajęć oraz opracowania pracy zaliczeniowej np. (analiza danych dotyczących funkcjonowania placówki) - obserwacji pracy studenta,	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Praktyka zawodowa: 1. Struktura organizacyjna komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, specyfika i zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych komendy. 2. Rola i zadania Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego PSP w kontekście sprawnego funkcjonowania struktur Krajowego Systemu Ratowniczo- Gaśniczego, oraz współpracy z Systemem Powiadamiania Ratunkowego i Systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego. 3. Analizowanie zagrożeń wybranego obszaru (np. gminy lub powiatu) i jego zabezpieczenia operacyjnego pod kątem aktualizacji planu ratowniczego powiatu i możliwości prowadzenia skutecznych działań ratowniczo-gaśniczych na jego obszarze. 4. Zasady i tryb realizacji ratownictwa specjalistycznego przez jednostki ratowniczo-gaśnicze oraz jednostki ochotniczych straży pożarnych włączone w struktury KSRG, poziom podstawowy i specjalistyczny, wojewódzki i centralny oddział operacyjny, pomoc międzynarodowa. 5. Specyfika oraz zasady organizacji i prowadzenia długotrwałej akcji ratowniczo-gaśniczej w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia (np. wypadek masowy),zmiana systemu pełnienia służby, zabezpieczenie logistyczne działań.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna najważniejsze rodzaje zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych dla współczesnego człowieka i środowiska naturalnego w którym żyje, • zna strukturę organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej jako wiodącej służby ratowniczej w naszym kraju, oraz zakres i charakter realizowanych przez nią zadań, ze szczególnym uwzględnieniem zasad współdziałania z podmiotami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Systemem Powiadamiania Ratunkowego, • zna istotę i zasady funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, jako kluczowego systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, w szczególności w zakresie realizacji różnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego, • zna zasady i kryteria przeprowadzania analizy zagrożeń i analizy zabezpieczenia operacyjnego, stanowiących kluczowe narzędzia do opracowania planu ratowniczego powiatu i powiatowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego,
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi skutecznie wykorzystać swoją wiedzę i nabyte umiejętności w różnego rodzaju zdarzeniach wymagających ścisłej współpracy służb i podmiotów ratowniczych w zakresie funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, oraz jego współpracy i współdziałania z systemem PRM i SPR • potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do opracowywania różnego rodzaju materiałów analitycznych z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa powszechnego, a także konstruować cele i kierunki działania różnych organów i instytucji w przedmiotowym zakresie

		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • ma ugruntowaną świadomość potrzeby stałego doskonalenia się w obszarze szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego • jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, oraz doskonalenia umiejętności praktycznych powiązanych z problematyką bezpieczeństwa publicznego, w szczególności z zakresu służby i specyfiki zadań Państwowej Straży Pożarnej • potrafi wejść w role zawodowe w różnego rodzaju instytucjach i organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej, związanych ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej oraz funkcjonowaniem Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura: 1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81, poz. 351). 2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 nr 88, poz. 400). 3. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego (Dz.U. 2017, poz. 1319). 4. Zasady organizacji ratownictwa medycznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, (KG PSP, lipiec 2013). 5. Zasady organizacji ratownictwa technicznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, (KG PSP, lipiec 2013). 6. Zasady organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, (KG PSP, lipiec 2013). 7. Gil Dariusz, Sprzęt ratowniczy, Szkoła Podoficerska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2004 8. Bielicki P., Podstawy taktyki gaszenia pożarów, Kraków 1996 9. A. Zawadzki, A. Basista, K. Sosada, W. Żurawiński : Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Praktyka zawodowa		Studia niestacjonarne	
Udział w praktyce zawodowej	80			
Przygotowanie pracy zaliczeniowej	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	90			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielną pracę studenta	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielną pracę studenta
	2,8	0,2		

**Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA
PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	zna najważniejsze rodzaje zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych dla współczesnego człowieka i środowiska naturalnego w którym żyje,	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W02	zna strukturę organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej jako wiodącej służby ratowniczej w naszym kraju, oraz zakres i charakter realizowanych przez nią zadań, ze szczególnym uwzględnieniem zasad współdziałania z podmiotami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Systemem Powiadamiania Ratunkowego,	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W03	P7S_WG
EK-P_W03	zna istotę i zasady funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, jako kluczowego systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, w szczególności w zakresie realizacji różnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego,	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W08	P7S_WG
EK-P_W04	zna zasady i kryteria przeprowadzania analizy zagrożeń i analizy zabezpieczenia operacyjnego, stanowiących kluczowe narzędzia do opracowania planu ratowniczego powiatu i powiatowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego	praktyka zawodowa	obecności i aktywności studenta	EK-K_W04	P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	potrafi skutecznie wykorzystać swoją wiedzę i nabyte umiejętności w różnego rodzaju zdarzeniach wymagających ścisłej współpracy służb i podmiotów ratowniczych w zakresie funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, oraz jego współpracy i współdziałania z systemem PRM i SPR	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U02	P7S_UW
EK-P_U02	potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do opracowywania różnego rodzaju materiałów analitycznych z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa powszechnego, a także konstruować cele i kierunki działania różnych organów i instytucji w przedmiotowym zakresie	praktyka zawodowa	praca zaliczeniowa	EK-K_U01	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					

EK-P_K01	ma ugruntowaną świadomość potrzeby stałego doskonalenia się w obszarze szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-K_K02	P7S_KK
EK-P_K02	jest przygotowany do samodzielnego zdobywania wiedzy, oraz doskonalenia umiejętności praktycznych powiązanych z problematyką bezpieczeństwa publicznego, w szczególności z zakresu służby i specyfiki zadań Państwowej Straży Pożarnej	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-K_K02	P7S_KK
EK-P_K03	potrafi wejść w role zawodowe w różnego rodzaju instytucjach i organizacjach tworzących potencjalny teren aktywności zawodowej, związanych ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej oraz funkcjonowaniem Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	praktyka zawodowa	obserwacja pracy studenta	EK-K_K03	P7S_KR

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpożarowa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.25.2.W BW.25.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie podstawowych pojęć i zasad ochrony gospodarki wodnej i przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu z uczestnikami zajęć (słuchaczami), z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda przypadku, ćwiczenia audytoryjne, gry symulacyjne, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – w I semestrze. Zaliczenie wykładów odbywać się będzie na podstawie egzaminu pisemnego testowego i luk/ wyboru zawierającego zarówno pytania otwarte, jak i zamknięte. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – w I semestrze. Zaliczenie z ćwiczeń odbywać się będzie na podstawie aktywności studentów na zajęciach oraz pozytywnej oceny ze sprawdzianu praktycznego zgodnie z zdefiniowanymi przedmiotowymi efektami kształcenia z zakresu umiejętności.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Stan ochrony przeciwpowodziowej w Polsce. Organizacja służb ochrony przeciwpowodziowej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Dyrektywa powodziowa UE. 2. Oddziaływanie powodzi na środowisko. Systemy ochrony przeciwpowodziowej. Techniczne i nietechniczne formy ochrony przeciwpowodziowej. Strefy zagrożenia powodziowego. 3. Konstrukcja wałów przeciwpowodziowych. Przyczyny awarii nasypów obwałowań przeciwpowodziowych. Eksploatacja i bieżąca kontrola infrastruktury przeciwpowodziowej. 4. Wykorzystanie technik satelitarnych oraz krajowego systemu pomiarowego i prognostycznego dla potrzeb wczesnego ostrzegania. 5. Techniczne systemy ochrony przeciwpożarowej i przeciwybuchowej w tym urządzenia sygnalizacji alarmu pożaru. Przeciwożarowe klapy odcinające, klapy dymowe, bramy i drzwi przeciwpożarowe, stałe urządzenia gaśnicze. 6. Oświetlenie awaryjne i ewakuacyjne w ochronie przeciwpożarowej. Urządzenia kontroli i nadzoru pożarowego i wybuchowego urządzeń technologicznych. Tematy ćwiczeń: 1. Zasady i metody obliczania gęstości obciążenia ogniowego w budynkach PM. 2. Posługiwanie się przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony przeciwybuchowej – ćwiczenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej obiektów budowlanych oraz zabezpieczenia przeciwybuchowego obiektów technologicznych. 3. Opracowywanie ekspertyz z zakresu ochrony przeciwpożarowej, dokonywanie oceny zagrożeń wybuchem obiektów technologicznych. 4. Ocena zagrożeń powodujących powódź. 5. Analiza lokalnych planów ochrony przeciwpowodziowej 6. Zastosowanie urządzeń ochrony przeciwpowodziowej 7. Korzystanie z krajowego systemu pomiarowego i prognostycznego oraz zastosowanie danych pochodzących z osłony hydrologicznej krajowej i lokalnej na potrzeby krótko i średnioterminowe. 8. Współpraca ze służbami ratunkowymi

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna zagrożenia dotyczące zjawisk powodujących powodzie i pożary, • zna urządzenia zabezpieczające przed powodzią i pożarem, • charakteryzuje krajowy system pomiarowy i prognostyczny oraz wykorzystuje dane pochodzące z osłony hydrologicznej krajowej i lokalnej na potrzeby krótko i średnioterminowe, • zna techniczne systemy ochrony przeciwpożarowej i przeciwwybuchowej w tym urządzeń sygnalizacyjnych, • zna przepisy prawne z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • ocenia występowanie zagrożeń powodujących powodzie i pożary oraz korzysta z urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej, • korzysta z lokalnych planów ochrony przed powodzią i pożarami oraz współpracuje ze służbami ratunkowymi, • posługuje się przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony przeciwpowodziowej
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • dba o bezpieczeństwo własne, innych i mienia.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Briggs S. M.: Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. 3. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 4. Zawadzki A., Basista A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 5. Ciepeliowski A.: Gospodarowanie zasobami wodnymi. SGGW 1999. 6. Mikulski M.: Gospodarka wodna. POWN 1997. 7. Różdżyński K.: Miernictwo meteorologiczne. wyd. Wydawnictwa IMGW Warszawa, 1996. 8. Kosiarek M., Głębski P.: Projektowanie instalacji wentylacji pożarowej dróg ewakuacyjnych w budynkach wysokich i wysokościowych; ITB Warszawa 2002. 9. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz.U. Nr 81, poz. 351) późniejsze nowelizacje. 10. Konopacka-Kuramochi A.: Ochrona Ppoż. w praktyce. Wyd. Wiedza i Praktyka, Warszawa 2014. 11. Abramowicz M. i wsp.: Bezpieczeństwo pożarowe budynków, wyd. SGSP, 2002. Literatura uzupełniająca: 1. Klukowski K., Błady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 2. Kowalczyk M., Rump S.: Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75/2002, poz. 690 z późniejszymi zmianami). 4. Hładki A.: Rola i znaczenie Ochotniczej Straży Pożarnej w lokalnym..., Poznań 2006. 5. Woliński M. i wsp.: Ocena zagrożenia wybuchem. wyd. SGSP, 2007.
-----	--	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	wykłady	ćwiczenia
Udział w wykładach	15	15
Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia	5	15
Aktywność	5	20
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25	50

Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpowodziowa w odniesieniu do form zajęć					
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	zna zagrożenia dotyczące zjawisk powodujących powódzie i pożary,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W02	zna urządzenia zabezpieczające przed powodzią i pożarem,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W03	charakteryzuje krajowy system pomiarowy i prognostyczny oraz wykorzystuje dane pochodzące z osłony hydrologicznej krajowej i lokalnej na potrzeby krótko i średnioterminowe,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W03	P7S_WG
EK-P_W04	zna techniczne systemy ochrony przeciwpowodziowej i przeciwwybuchowej w tym urządzeń sygnalizacyjnych,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W04	P7S_WG
EK-P_W05	zna przepisy prawne z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W09	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	ocenia występowanie zagrożeń powodujących powódzie i pożary oraz korzysta z urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpowodziowej	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U01	P7S_UW
EK-P_U02	korzysta z lokalnych planów ochrony przed powodzią i pożarami oraz współpracuje ze służbami ratunkowymi,	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U01	P7S_UW
EK-P_U03	posługuje się przepisami z zakresu ochrony przeciwpowodziowej oraz ochrony przeciwpowodziowej	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U04	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K03	dba o bezpieczeństwo własne, innych i mienia	Ćwiczenia	prezentacja poglądów	EK-K_K03	P7S_KO

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
18.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo w transporcie drogowym, kolejowym, wodnym i powietrznym	
19.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
20.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		BW.26.2.W BW.26.2.C	
21.	Język przedmiotu	Język polski	
22.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
23.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
24.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
25.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
26.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
27.	Wymagania wstępne	Brak	
28.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
29.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
30.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie podstawowych pojęć związanych z komunikacją powszechną i transportem • poznanie zagrożeń występujących w komunikacji powszechnej i transporcie oraz metod ich eliminacji, • zapoznanie z procedurami administracyjnymi związanymi z bezpiecznym transportem osób i towarów • wyrabianie umiejętności identyfikowania zagrożeń bezpieczeństwa oraz określania sposobów praktycznego reagowania w sytuacjach kryzysowych	
31.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny (informacyjno-problemowy), tj. z elementami dialogu z uczestnikami zajęć (słuchaczami), z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych i/lub pomocy tradycyjnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa (tradycyjna), metoda przypadku, ćwiczenia audytoryjne, gry symulacyjne, metoda sytuacyjna – do realizacji w ramach pracy indywidualnej i/lub zespołowej studentów.	

32.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – w II semestrze. Zaliczenie wykładów odbywać się będzie na podstawie egzaminu pisemnego testowego i luk/ wyboru zawierającego zarówno pytania otwarte, jak i zamknięte. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – w II semestrze. Zaliczenie z ćwiczeń odbywać się będzie na podstawie aktywności studentów na zajęciach oraz pozytywnej oceny ze sprawdzianu praktycznego zgodnie z zdefiniowanymi przedmiotowymi efektami kształcenia z zakresu umiejętności.
33.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 9. Podstawowe pojęcia związane z komunikacją powszechną oraz transportem osób i towarów. 10. Regulacje prawne w Polsce i w Unii Europejskiej dotyczące komunikacji powszechnej i transportu. 11. Uwarunkowania, stanu bezpieczeństwa i zagrożenia ruchu drogowego w transporcie miejskim i regionalnym. 12. Systemie zarządzania bezpieczeństwem drogowym, kolejowym, morskim i lotniczym. 13. Rola administracji w zakresie bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej i transporcie. 14. Instytucje realizująca zadania na rzecz bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej (Policja, Żandarmeria Wojskowa, Inspekcja Transportu Drogowego, Straże Miejskie i Gminne, Straż Ochrony Kolei, Straż Graniczna, WORD, System Ratownictwa Medycznego, Państwowa Straż Pożarna 15. Rozwój i integracja systemów bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, morskiego i powietrznego 16. Stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym, kolejowym, morskim, powietrznym w Polsce i na świecie Tematy ćwiczeń: 1. Analiza stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, kolejowym, morskim, powietrznym w Polsce i na świecie 2. Działania administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej i transporcie 3. Analiza regulacji prawnych w zakresie bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej i transporcie 4. Analiza zadań instytucje działających na rzecz bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej. 5. Organizowanie transportu osób i towarów. 6. Komunikacja powszechna i transport a ochrona środowiska 7. Katastrofy i wypadki drogowe w Polsce. 8. Ochrona środowiska a komunikacja powszechna i transport.

34.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - wyjaśnia definicje związane z komunikacją i transportem, - omawia uwarunkowania bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, morskiego i lotniczego, - charakteryzuje system zarządzania bezpieczeństwem drogowym, kolejowym, morskim i lotniczym, - charakteryzuje system ratownictwa na drogach, kolei, transporcie lotniczym,
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - proponuje działania właściwe dla zakresu uprawnień i obowiązków podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, morskiego i lotniczego, - współpracuje z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa w komunikacji i transporcie, - dobiera, wdraża i koordynuje odpowiednie strategie działania,
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: dba o bezpieczeństwo własne, innych i mienia.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - Krystek R. (red.): - Zintegrowany system bezpieczeństwa transportu: praca zbiorowa. Synteza – Gdańsk 2010. - Kotowski W. - Prawo o ruchu drogowym. Komentarz, Warszawa 2011. - Pamuła W. (red.): Bezpieczeństwo w ruchu drogowym i w transporcie lotniczym - Politechnika Śląska, Gliwice 2006. - Pieprzny S., Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego, Rzeszów 2008. - Pieprzny S., Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym, Rzeszów 2007. Literatura uzupełniająca: R. Krystek, (red.) Tom I: Diagnoza bezpieczeństwa transportu w Polsce, Warszawa 2009. - Neider J., Transport w handlu międzynarodowym, Gdańsk 2006. - Pusty T., Przewóz towarów niebezpiecznych, poradnik kierowcy, Warszawa 2009. - Siadkowski A. K., Bezpieczeństwo i ochrona w cywilnej komunikacji lotniczej na przykładzie Polski, Stanów Zjednoczonych i Izraela : studium politologiczno- prawne, Szczecino 2013.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	wykłady	ćwiczenia
Udział w wykładach	15	15
Przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia	5	15
Aktywność	5	20
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25	50

Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Bezpieczeństwo w transporcie drogowym, kolejowym, wodnym i powietrznym w odniesieniu do form zajęć					
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	wyjaśnia definicje związane z komunikacją i transportem,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W02	omawia uwarunkowania bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, morskiego i lotniczego,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W03	charakteryzuje system zarządzania bezpieczeństwem drogowym, kolejowym, morskim i lotniczym,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W03	P7S_WG
EK-P_W04	charakteryzuje system ratownictwa na drogach, kolei, transporcie lotniczym,	Wykłady	egzamin testowy pisemny	EK-K_W08	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	proponuje działania właściwe dla zakresu uprawnień i obowiązków podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, morskiego i lotniczego,	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U02	współpracuje z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa w komunikacji i transporcie,	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U07	P7S_UW
EK-P_U03	dobiera, wdraża i koordynuje odpowiednie strategie działania,	Ćwiczenia	aktywność sprawdzian praktyczny	EK-K_U04	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K03	dba o bezpieczeństwo własne, innych i mienia	Ćwiczenia	prezentacja poglądów	EK-K_K03	P7S_KO

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Ewakuacja ludzi i mienia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne BW.27.3.W BW.27.3.C	studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru: • obowiązkowy do zaliczenia III semestru / II roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • omówienie zasad postępowania w przypadku ewakuacji ludzi i mienia; • przygotowanie do ewakuacji ludzi i mienia z zastosowaniem obowiązujących procedur; • uwrażliwienie studentów na skutki podejmowanych działań.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład konwersatoryjny Ćwiczenia; ćwiczenia audytoryjne (gry symulacyjne, analiza przypadków)	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w III semestrze. Zaliczenie pisemne obejmujące zakres wiedzy dotyczący znajomości tematyki przedmiotu. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w III semestrze. Zaliczenie na podstawie: • aktywności na zajęciach, • sprawdzianu praktycznego z zadania indywidualnego i zespołowego obejmującego treści ćwiczeń.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Pojęcie ewakuacji i jej rodzaje. 2. Pojęcie samoewakuacji. 3. Sposoby powiadomień o ewakuacji. 4. Zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu ewakuacji. 5. Zadania władz lokalnych podczas ewakuacji ludzi i mienia. 6. Lokalne plany ewakuacyjne. 7. Ewidencja w sytuacji ewakuacji ludzi. 8. Zasady postępowania odpowiednich służb podczas ewakuacji. 9. Wyznaczanie miejsc ewakuacyjnych. 10. Raporty poewakuacyjne – dokumentacja. Tematy ćwiczeń: 1. Organizacja działań ratunkowych w przypadku ogłoszenia ewakuacji. 2. Zasady ewakuacji ludności. 3. Zasady ewakuacji mienia. 4. Zarządzanie ewakuacją. 5. Elementy organizacyjne ewakuacji ludności. 6. Współpraca służb podczas ewakuacji. 7. Karta ewidencji ewakuacji. 8. Elementy organizacyjne ewakuacji mienia. 9. Wsparcie psychiczne dla osób ewakuowanych.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia przyczyny stanowiące zagrożenia dla zdrowia i życia w przypadku wystąpienia zjawisk nieoczekiwanych, • zna zasady postępowania w przypadku ogłoszenia ewakuacji postępowania służb ratowniczych, • zna dokumentację wdrażaną podczas ewakuacji oraz zasady postępowania z mieniem stałym, bądź ruchomym podczas ewakuacji.

		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi ocenić zagrożenia i wybrać odpowiednią formę ewakuacji ludzi i mienia, • umie przeprowadzić wywiad od osób ewakuowanych i wspierać psychicznie osoby ewakuowane, • brać czynny udział w procesie ewakuacji oraz prowadzić dokumentację ewakuacji.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • ma świadomość i przewiduje następstwa podejmowanych działań w zakresie ewakuacji ludzi i mienia.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 3. Bieniek M., S. Mazur: Bezpieczeństwo i obronność RP, Katowice, 2006, AWF 4. Kitler W. Skrabacz A.: Bezpieczeństwo ludności cywilnej, Warszawa, 2010, Towarzystwo Wiedzy Obronnej. 5. Mazur S.: Zarządzanie kryzysowe, obrona cywilna kraju, ochrona informacji niejawnych, Katowice, 2003, AWF. 6. Kalinowski R.: Obrona cywilna w Polsce, Siedlce, 2011, AP. 7. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: 1. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005 2. Kocik J., Chomiczewski K., Szkoda M. T.: Bioterroryzm. Zasady postępowania lekarskiego. Wyd. PZWL, Warszawa 2002. 3. Klukowski K., Błady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 4. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 5. Strużyna J., Baumberg I (red.): Oparzenia w katastrofach i masowych zdarzeniach. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)		
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	Ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15
Aktywność na zajęciach	10	10

Przygotowanie do ćwiczeń	-		25	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Ewakuacja ludzi i mienia w odniesieniu do form zajęć					
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	omawia przyczyny stanowiące zagrożenia dla zdrowia i życia w przypadku wystąpienia zjawisk nieoczekiwanych	Wykłady	test pisemny	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W02	zna zasady postępowania w przypadku ogłoszenia ewakuacji postępowania służb ratowniczych	Wykłady	test pisemny	EK-K_W04	P7S_WK
EK-P_W03	zna dokumentację wdrażaną podczas ewakuacji oraz zasady postępowania z mieniem stałym, bądź ruchomym podczas ewakuacji	Wykłady	test pisemny	EK-K_W01	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	potrafi ocenić zagrożenia i wybrać odpowiednią formę ewakuacji ludzi i mienia	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U13	P7S_UW
EK-P_U02	umie przeprowadzić wywiad od osób ewakuowanych i wspierać psychicznie osoby ewakuowane	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U12	P7S_UW
EK-P_U03	brać czynny udział w procesie ewakuacji oraz prowadzić dokumentację ewakuacji	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U08	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K01	ma świadomość i przewiduje następstwa podejmowanych działań w zakresie ewakuacji ludzi i mienia	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K04	P7S_KR

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
65.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Psychologiczne i socjologiczne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego	
66.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
67.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.30.4.W BW.30.4.C	
68.	Język przedmiotu	Język polski	
69.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru: • obowiązkowy do zaliczenia IV semestru/ II roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
70.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr IV	
71.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Ryszard Oleszkowicz	
72.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
73.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
74.	Wymagania wstępne	Brak	
75.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
76.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
77.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem technik multimedialnych. Ćwiczenia: dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia indywidualne i grupowe.	
78.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze specyfiką problemów socjologiczno-psychologicznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym	

79.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w IV semestrze. Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w IV semestrze. Zaliczenie ustne na podstawie tematyki zajęć. Student losuje zestaw składający się z 3 pytań o różnym stopniu trudności. Nauczyciel odnotowuje przebieg zaliczenia w sporządzonym protokole i ustala ocenę końcową w oparciu o ustalone kryterium oceniania. W zakresie kompetencji społecznych student dokonuje samooceny w zakresie zrealizowanych treści.
80.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Podstawy socjologii bezpieczeństwa. 2. Bezpieczeństwo - poczucie i potrzeba bezpieczeństwa. 3. Psychologiczne aspekty bezpieczeństwa: zachowania prospołeczne, empatia, altruizm, posłuszeństwo. 4. Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa: normy i wartości społeczne, zaufanie społeczne . 5. Konflikt i agresja w ujęciu psychologicznym i społecznym. 6. Stygmatyzacja, wykluczenie i patologie społeczne. Tematy ćwiczeń: 1. Znaczenie lęku i jego konsekwencje dla bezpieczeństwa 2. Zachowania społeczeństwa w sytuacjach ekstremalnych. 3. Zagrożenia bezpieczeństwa narodowego i mechanizmy przeciwdziałania tym zagrożeniom. 4. Wykorzystanie wybranych teorii psychologicznych i socjologicznych w odniesieniu do dynamiki procesów grupowych.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii i socjologii w aspekcie bezpieczeństwa wewnętrznego, • wyjaśnia zjawiska dotyczące konfliktów i agresji w ujęciu psychologicznym i społecznym, • omawia wybrane patologie społeczne.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • analizuje i rozpoznaje podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego w ujęciu psychologiczno-społecznym, • wykorzystuje wybrane teorie psychologiczne i socjologiczne w praktyce w odniesieniu do bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonalą swoją wiedzę i umiejętności z zakresu zachowań grup społecznych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa narodowego.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Psychologia polityczna, Sears, D., Huddy, L., Jervis, R. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008. 2. Skarżyńska, K., Człowiek a polityka. Zarys psychologii politycznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2005. 3. Giddens A., Socjologia, PWN, Warszawa 2012. Literatura uzupełniająca: 1. Turner H.J., Struktura teorii socjologicznej, PWN Warszawa 2012 2. Barney, D., Społeczeństwo sieci, Wydawnictwo Sic! Warszawa 2008. 3. Między przeszłością a przyszłością. Szkice z psychologii politycznej, K. Skarżyńska, U. Jakubowska (red.), Wydawnictwo IP PAN, Warszawa 2009.
-----	--	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Aktywność na zajęciach	15		15	
Przygotowanie do zaliczenia końcowego	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	1,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Psychologiczne i socjologiczne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich* *
WIEDZA						
EK-P_W01	charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii i socjologii w aspekcie bezpieczeństwa wewnętrznego	Wykłady	Aktywność	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	wyjaśnia zjawiska dotyczące konfliktów i agresji w ujęciu psychologicznym i społecznym	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W04	P7S_WK	
EK-P_W03	omawia wybrane patologie społeczne	Wykłady	Aktywność	EK-K_W05	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						

Numer przedmiotowego o efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich*
WIEDZA						
EK-P_W01	charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii i socjologii w aspekcie bezpieczeństwa wewnętrznego	Wykłady	Aktywność	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	wyjaśnia zjawiska dotyczące konfliktów i agresji w ujęciu psychologicznym i społecznym	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W04	P7S_WK	
EK-P_W03	omawia wybrane patologie społeczne	Wykłady	Aktywność	EK-K_W05	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						

UMIEJĘTNOŚCI	
--------------	--

EK-P_U01	analizuje i rozpoznaje podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego w ujęciu psychologiczno-społecznym	Ćwiczenia	Odpowiedź ustna	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	wykorzystuje wybrane teorie psychologiczne i socjologiczne w praktyce w odniesieniu do bezpieczeństwa wewnętrznego państwa	Ćwiczenia	Odpowiedź ustna	EK-K_U02	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i umiejętności z zakresu zachowań grup społecznych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa narodowego	Wykłady	Odpowiedź ustna Samooceana	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
81.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Historia wybranych konfliktów zbrojnych	
82.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
83.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.31.1.W	
84.	Język przedmiotu	Język polski	
85.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
86.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
87.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Robert Lipelt	
88.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
89.	Formuła przedmiotu	Wykłady	
90.	Wymagania wstępne	Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu historii Polski i historii powszechnej	
91.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godzin	
92.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS	
93.	Zadania i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie z wybranymi konfliktami o charakterze zbrojnym oraz społecznym poczynając od czasów średniowiecza do współczesności; • ukazanie genezy, przebiegu, skutków konfliktów zbrojnych oraz ich wpływu na stan bezpieczeństwa ludzi żyjących ówczesnie i obecnie.	
94.	Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny Wykład problemowy z wykorzystaniem technik multimedialnych Dyskusja dydaktyczna	

95.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie na ocenę (ZO) – w I semestrze. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia przedmiotu jest: • aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą dyskusyjną; Ocena końcowa z wykładów obejmuje: zaliczenie ustne z zakresu wiedzy, umiejętności kompetencji społecznych zdefiniowanych przedmiotowymi efektami kształcenia zgodnie z realizowaną tematyką zajęć. Student losuje zestaw składający się z 3 pytań o różnym stopniu trudności. Nauczyciel odnotowuje przebieg egzaminu w sporządzonym protokole z przeprowadzonego zaliczenia ustnego i ustala ocenę końcową na podstawie przygotowanego kryterium oceniania. W zakresie kompetencji społecznych student dokonuje samooceny w zakresie zrealizowanych treści.
96.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie Europy. 2. Ruch krucjatowy w średniowiecznej Europie. 3. Wojna stuletnia. 4. Wojny religijne w XVI i XVII wieku. 5. Rewolucja francuska u schyłku XVIII wieku. 6. Europa w okresie napoleońskim. 7. Wiosna Ludów 1848-1849. 8. Narodziny ideologii politycznych i społecznych w XIX wieku 9. Pierwsza wojna światowa 1914-1918. 10. Sytuacja gospodarcza, polityczna, społeczna na świecie w latach 1918-1939. 11. Przyczyny wybuchu i działania wojenne drugiej wojny światowej w latach 1939-1945. 12. Świat w epoce zimnej wojny. 13. Walka społeczeństw Europy z systemem komunistycznym. 14. Narodziny światowego terroryzmu. 15. Konflikty zbrojne u schyłku XX i na początku XXI wieku. 16. Zagrożenia stabilizacji i pokoju na świecie w I połowie XXI wieku. 17. Problemy społeczne na świecie w I połowie XXI wieku.
97.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna wybrane konflikty zbrojne i społeczne; • zna główne idee polityczne, które doprowadziły do zaburzenia porządku w Europie i na Świecie; • wymienia wydarzenia polityczno-społeczne wpływające na stan bezpieczeństwa społeczeństw.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi dostrzec, które z obecnych wydarzeń polityczno-społecznych może prowadzić do zagrożenia państwa i narodu; • wykorzystuje swoją wiedzę, jak uniknąć napięć i konfliktów mających wpływ na stabilizację w państwach.

		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: - doskonali swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań politycznych; - nie akceptuje idei prowadzących do zaburzenia ładu i powodujących konflikty wewnętrzne i między państwami.
98.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: A. Ziółkowski: Historia powszechna starożytność, Warszawa 2014. R. Michałowski: Historia powszechna średniowiecze, Warszawa 2009. Z. Wójcik: Historia powszechna wiek XVI-XVII, Warszawa 2006. E. Rostworowski: Historia powszechna wiek XVIII, Warszawa 2006. A. Chwalba: Historia powszechna wiek XIX, Warszawa 2008. J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski: Historia powszechna wiek XX, Warszawa 2010. A. Chwalba: Historia powszechna 1989-2014, Warszawa 2015. W. Roszkowski: Historia Polski 1914-2015, Warszawa 2017. J. Dobrzelewski: Wojny z Saddamem Husajnem. Od Pustynnej Burzy do Irackiej Wolności, Oświęcim 2018. Z. Ściborek, B. Wiśniewski, R., B. Kuc, A. Dawidczyk: Bezpieczeństwo Wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Toruń 2015. Literatura uzupełniająca: J. Pajewski: Pierwsza Wojna Światowa, Warszawa 1998. M. Macmillan: Paryż 1919. Sześć miesięcy, które zmieniły świat: Konferencja pokojowa w Paryżu 1919 roku i próba zakończenia wojny, Oświęcim 2018. A. Beevor: Druga Wojna Światowa, Warszawa 2013. L. Wyszczelski: Teorie wojenne i ich twórcy na przestrzeni dziejów, Warszawa 2009. P. Żurawski: Bezpieczeństwo międzynarodowe. Wymiar militarny, Warszawa 2003.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady			
Udział w zajęciach	30			
Przygotowanie do zaliczenia wykładu	0			
Przygotowanie do ćwiczeń	0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	30			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1	0		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)
Historia wybranych konfliktów zbrojnych w odniesieniu do form zajęć

Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna wybrane konflikty zbrojne i społeczne	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W05	P7S_WG	
EK-P_W02	zna główne idee polityczne, które doprowadziły do zaburzenia porządku w Europie i na Świecie	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W05	P7S_WG	
EK-P_W03	wymienia wydarzenia polityczno-społeczne wpływające na stan bezpieczeństwa społeczeństw	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W05	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	potrafi dostrzec, które z obecnych wydarzeń polityczno-społecznych może prowadzić do zagrożenia państwa i narodu	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	wykorzystuje swoją wiedzę, jak unikać napięć i konfliktów mających wpływ na stabilizację w państwach	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_U02	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i wyciąga wnioski z działań politycznych	Wykłady	Odpowiedź ustna Samooceana	EK-K_K02	P7S_KK	
EK-P_K02	nie akceptuje idei prowadzących do zaburzenia ładu i powodujących konflikty wewnętrzne i między państwami	Wykłady	Odpowiedź ustna Samooceana	EK-K_K05	P7S_KR	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
99.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Język obcy	
100.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
101.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		JO.11.1.C JO.11.2.C JO.11.3.C JO.11.4.C	
102.	Język przedmiotu	Język, polski, język obcy	
103.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia I,II,III,IV semestru, I,II roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
104.	Rok studiów, semestr	Rok I,II Semestr I,II,III,IV	
105.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Marcin Wrona	
106.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
107.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
108.	Wymagania wstępne	Znajomość języka obcego na poziomie A2/B1 wg ESOKJ: osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie główne wątki w typowych sytuacjach komunikacyjnych i radzi sobie z większością takich sytuacji. Używa prostego i jasnego języka do opisanie własnych doświadczeń, wydarzeń, zainteresowań. Umie krótko uzasadnić swoje opinie.	
109.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 120 godzin	
110.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 8 punktów ECTS	

111.	Zadania i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • doskonalenie zintegrowanych umiejętności językowych w zakresie czytania, słuchania, mówienia i pisania; • osiągnięcie umiejętności językowych na poziomie B1/B2 wg ESOKJ, zapewniającym umiejętność umiarkowanego swobodnego porozumiewania się w kontaktach z obcokrajowcami oraz wykorzystanie języka w nauce i przyszłej pracy; • doskonalenie umiejętności samodzielnego uczenia się; • poszerzanie wiedzy ogólnej oraz słownictwa związanego z kierunkiem studiów
112.	Metody dydaktyczne	Lektorat realizowany w formie ćwiczeń praktycznych (2h tygodniowo x 60 tygodni). Konsultacje odbywają się 1godz. tygodniowo oraz wg indywidualnych potrzeb studentów. Metody dydaktyczne: • metody podawcze\objaśniające, • metody aktywizujące (praca w parach, w grupach, metoda projektu, burza mózgów, dyskusja) • praca z tekstem i obrazem
113.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ocena końcowa za semestr uwzględnia: • testy ustne i pisemne, • prace pisemne, • udział w zajęciach. Ocena końcowa za przedmiot wystawiana jest na podstawie • egzaminu końcowego po uprzednim pozytywnym zaliczeniu poszczególnych semestrów.
114.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	1. Program obejmuje obszary tematyczne będące odzwierciedleniem różnych sfer życia oraz zgodne z potrzebami i zainteresowaniami studentów: • Dane personalne • Dom /Szkoła/ Praca/ Czas wolny/ • Żywnienie/Zdrowie / • Zakupy/Usługi/ Życie rodzinne i towarzyskie/ Uczucia/ • Nauka, technika, postęp/ • Zagrozenia współczesnego świata, /Świat przyrody/ Ochrona środowiska/ • Polityka, państwo, obywatel/ Kultura i sztuka, Media/ • Podróżowanie/ Nawiązywanie kontaktów/ • Elementy wiedzy o krajach anglojęzycznych/ 2. Zakres materiału gramatycznego: 3. Zdania twierdzące, pytające, przeczące w następujących czasach: Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Past Simple, Past Continuous, Past Perfect, Future Simple. Czasowniki modalne. 4. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe /Zdania w mowie zależnej/ Zdania w stronie biernej/ Pytania pośrednie/ Pytania typu <i>question tags</i>/ 5. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Zdania współrzędnie złożone /Zdania podrzędnie złożone/ Zdania z podmiotem <i>it</i> i <i>there</i> / Wyrażenia oznaczające ilość/ Rzeczownik – liczba i rodzaj/ Przedimek/ Przysłównik – stopniowanie/ Przysłówek – stopniowanie/ Przyimek/ Zaimek/ Liczebnik/ Spójniki/ Związki frazeologiczne i idiomy.

115.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • posiada wiedzę z zakresu języka obcego na poziomie średniozaawansowanym oraz z zakresu norm społecznych i kulturowych krajów, • zna bardziej złożone formy gramatyczne oraz dysponuje szerokim zasobem leksykalnym pozwalającym na swobodną i płynną interakcję w języku obcym, w tym na temat wybranych zagadnień specjalistycznych
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • swobodnie i płynnie posługuje się językiem obcym w mowie i piśmie, • korzysta z obcojęzycznych źródeł, • wysnuwa własne wnioski i argumentacje, • płynnie i swobodnie komunikuje się na tematy konkretne i abstrakcyjne, w tym wybrane tematy specjalistyczne, zarówno z innymi użytkownikami języka obcego, jak i z rodzimymi użytkownikami języka.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • prezentuje postawę szacunku wobec dziedzictwa kulturowego studiowanych obszarów językowych, • uczestniczy w sytuacjach komunikacyjnych z zachowaniem norm społecznych i kulturowych typowych dla danego obszaru językowego i odpowiednio reaguje w formalnych i nieoficjalnych sytuacjach komunikacyjnych, wykazując kompetencję społeczną i kulturową w obszarze języka obcego, • rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia.
116.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. Clive Oxenden, Christina Latham-Koenig, Paul Selingen, <i>New English File</i> (podręcznik i ćwiczenia), Oxford University Press. 2. Antonia Clare, <i>Speakout</i> (podręcznik), Pearson Longman Literatura uzupełniająca: 1. Raymond Murphy, <i>English Grammar in Use</i>, Cambridge University Press.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach			120	
Przygotowanie do ćwiczeń			30	
Aktywność w czasie zajęć			30	
Przygotowanie do egzaminu			20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta			200	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta

			4,8	3,2
--	--	--	-----	-----

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Język obcy w odniesieniu do form zajęć					
Numer efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego
WIEDZA					
EK-P_W01	posiada wiedzę z zakresu języka obcego na poziomie średniozaawansowanym oraz z zakresu norm społecznych i kulturowych krajów,	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_W02	P7S_WG
EK-P_W01	zna bardziej złożone formy gramatyczne oraz dysponuje szerokim zasobem leksykalnym pozwalającym na swobodną i płynną interakcję w języku obcym, w tym na temat wybranych zagadnień specjalistycznych	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_W02	P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI					
EK-P_U01	swobodnie i płynnie posługuje się językiem obcym w mowie i piśmie,	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U02	korzysta z obcojęzycznych źródeł,	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U03	wysnuwa własne wnioski i argumentacje,	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_U04	P7S_UW
EK-P_U04	płynnie i swobodnie komunikuje się na tematy konkretne i abstrakcyjne, w tym wybrane tematy specjalistyczne, zarówno z innymi użytkownikami języka obcego, jak i z rodzimymi użytkownikami języka	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne, kolokwium, egzamin	EK-K_U05 EK-K_U06	P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE					
EK-P_K01	wykorzystuje znajomość języka w pracy lub w dalszej nauce, rozumie potrzebę kształcenia w zakresie języków obcych	ćwiczenia	wypowiedzi ustne i pisemne	EK-K_K02	P7S_KO
EK-P_K02	chętnie pracuje w grupie i dzieli się doświadczeniami	ćwiczenia	przygotowanie projektu grupowego	EK-K_K03	P7S_KR

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Technologia informacyjna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		TI.02.3.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia III semestru, II rok studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Krzysztof Futyma	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Podstawy obsługi komputera	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 2 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • wykorzystanie technologii informacyjnej w pracy zawodowej i naukowej.	
14.	Metody dydaktyczne	Prezentacja Ćwiczenia Praca w grupach Metoda projektu	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w III semestrze <u>Warunki zaliczenia:</u> - dwa obowiązkowe zadania w trakcie trwania semestru i obejmujące większą partię materiału, - obecność na ćwiczeniach, - wykonanie bieżących ćwiczeń. W przypadku nieobecności innej niż związanych z chorobą wykonanie zadanych ćwiczeń w domu i przesłanie pocztą elektroniczną na wskazany adres. W przypadku braku możliwości spełnienia powyższych wymagań student musi odrobić zajęcia z inną grupą ćwiczeniową. Dwa zadania i wszystkie bieżące ćwiczenia mają charakter praktyczny i wykonywane są na komputerze w formie elektronicznej.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka zajęć: - Funkcje systemu operacyjnego. - Wykonywanie różnych operacji na zbiorach. - Tworzenie różnego rodzaju dokumentów tekstowych z zastosowaniem zaawansowanych metod formatowania dokumentu. - Praca z tabelami i listami, wstawianie rysunków i wykresów. - Tworzenie formularzy, makr, indeksów, spisów, korespondencja seryjna. - Opracowywanie danych i prowadzenie obliczeń za pomocą arkusza kalkulacyjnego. - Stosowanie funkcji do tworzenia prezentacji i wykresów. - Tworzenie baz danych, projektowanie tabel, wprowadzanie, modyfikowanie, sortowanie i filtrowanie danych, stosowanie zapytań. - Stosowanie środków ochrony komputera przed skutkami zagrożeń. - Sieć Internet, poczta elektroniczna.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: - zna techniki informatyczne, zasady przetwarzania tekstów, analizy arkuszy kalkulacyjnych, - zna metody gromadzenia danych, pozyskiwania i przetwarzania informacji.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: stosuje technologię informacyjną w pracy zawodowej i naukowej.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - Danowski B.: ABC: sam składam komputer. Wyd. Helion, Gliwice, 2005. - Danowski B.: ABC tworzenia stron WWW. Wyd. Helion, Gliwice, 2006. Literatura uzupełniająca: - ABC MS Office 2007 PL Autor: Adam Jaronicki Helion 08/2008. - PowerPoint 2007 PL. Ćwiczenia Roland Zimek Data wydania: 05/2007.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w ćwiczeniach			30	
Aktywność na zajęciach			10	
Przygotowanie do ćwiczeń			10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta			50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
			1,2	0,8

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Technologia informacyjna w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna techniki informatyczne, zasady przetwarzania tekstów, analizy arkuszy kalkulacyjnych	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_W06	P7S_WK	
EK-P_W02	zna metody gromadzenia danych, pozyskiwania i przetwarzania informacji	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_W06	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	stosuje technologię informacyjną w pracy zawodowej i naukowej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
117.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Socjologia bezpieczeństwa	
118.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
119.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
		BW.33.2.W BW.33.2.C	
120.	Język przedmiotu	Język polski	
121.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów; • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
122.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
123.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. inż. Stanisław Rysz	
124.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
125.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
126.	Wymagania wstępne	brak	
127.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godzin Ćwiczenia - 15 godzin	
128.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 ECTS Ćwiczenia - 2 ECTS	
129.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem technik multimedialnych. Ćwiczenia: dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia indywidualne i grupowe.	
130.	Założenia i cele modułu / przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • ukazanie roli socjologii, jako nauki o społeczeństwie i prawach rządzących jej rozwojem, a zjawiskami i procesami społecznymi w kontekście ogólnie rozumianego bezpieczeństwa wewnętrznego; • poznanie schematów wchodzenia w kontakty z innymi jednostkami oraz procesami tworzenia się zbiorowości tj. grupy społeczne, warstwy społeczne i kręgi społeczne; • poznanie potrzeb jednostek i grup społecznych w zakresie bezpieczeństwa; • ukazanie roli państwa, jako najważniejszego gwaranta z mocy prawa zabezpieczającego przed zagrożeniami społecznymi.	

131.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – II semestr Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia przedmiotu jest: • aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą dyskusyjną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – II semestr Zaliczenie ustne z zakresu wiedzy, umiejętności kompetencji społecznych zdefiniowanych przedmiotowymi efektami kształcenia zgodnie z realizowaną tematyką zajęć. Student losuje zestaw składający się z 3 pytań o różnym stopniu trudności. Nauczyciel odnotowuje przebieg zaliczenia w protokole z przeprowadzonego zaliczenia ustnego i ustala ocenę końcową na podstawie przygotowanego kryterium oceniania. W zakresie kompetencji społecznych student dokonuje samooceny w zakresie zrealizowanych treści.
132.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Ogólne pojęcia z zakresu socjologii w bezpieczeństwie. 2. Podstawowe potrzeby jednostek i grup społecznych w zakresie poczucia bezpieczeństwa, tj. zależność, opieka i oparcie, protekcja, wolność od lęku, niepokoju i chaosu, ład i porządek publiczny. 3. Bezpieczeństwo grup społecznych. 4. Państwo, jako gwarant bezpieczeństwa dla jednostki i grupy społecznej. 5. Bezpieczeństwo militarne w ujęciu socjologicznym. 6. Polityka społeczna państwa w kontekście ubóstwa, bezdomności, bezrobocia. Tematy ćwiczeń: 1. Przyczyny zaburzenia poczucia bezpieczeństwa w rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej - analiza przypadków. 2. Zasady kreowania właściwej polityki społecznej przez państwo w trosce o dobro obywateli. 3. Realizowanie polityki społecznej wobec problemów ukierunkowanych na wyrównanie szans życiowych grup społeczno-ekonomicznych i socjalnie najsłabszych. 4. Analizowanie warunków i jakości życia, współżycia społecznego, dysproporcji i nierówności społecznych, sfery pracy, dobrobytu, bezrobocia itp. w kontekście bezpieczeństwa społecznego.
5.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia rolę socjologii, jako nauki o społeczeństwie i zjawiska, procesy społeczne w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego, • charakteryzuje potrzeby jednostek i grup społecznych w zakresie bezpieczeństwa, • podaje rolę państwa, jako gwaranta zabezpieczającego przed zagrożeniami społecznymi.

		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • analizuje procesy dotyczące wchodzenia w kontakty z innymi jednostkami oraz tworzenia się zbiorowości tj. grupy społeczne, warstwy społeczne i kręgi społeczne; • ocenia i analizuje potrzeby jednostek i grup społecznych w zakresie bezpieczeństwa.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonalili swoją wiedzę i umiejętności z zakresu wiedzy o społeczeństwie.
6.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. Jakubczyk R., Skrabacz A.: Społeczeństwo w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego Polski w XXI wieku. Akademia Podlaska - Siedlce, Wyd. AP, 2006. 2. Kwiatkowski S.: Socjologiczne aspekty zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa obywateli. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Socjologia 2006, z. 3, s. 16-38. 3. Maciejewski J.: Wybrane aspekty bezpieczeństwa narodowego w ujęciu socjologicznym (1991-2004). W: Operacje pokojowe i antyterrorystyczne w procesie utrzymania bezpieczeństwa międzynarodowego w latach 1948-2004 / red. D. S. Kozerański. Toruń Wyd. Adam Marszałek, 2006, s. 45-54. 4. Bodziany M.: Socjologiczny dylemat bezpieczeństwa narodowego w kontekście zmiany społecznej i wielokulturowości. W: Edukacja dla bezpieczeństwa : bezpieczeństwo regionalne, wyzwania edukacyjne / red. nauk. D. Czajkowska - Ziobrowska, A. Zduniak. Poznań : Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa, 2008, s. 497-506. Literatura uzupełniająca: 1. Kwiatkowski S.: Bezpieczne państwo, czyli obywatele, 2008, nr 8, s. 57-74. 2. Marczak J.: Społeczeństwo w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego. W: Podstawy bezpieczeństwa narodowego Polski w erze globalizacji /zespół aut.: Ryszard Jakubczak [i in.]. Warszawa: AON, 2008, s. 98-109. 3. Grosset R., Mochnaczewski P., Wiatr S.: Zagrożenia i poczucie bezpieczeństwa: oceny mieszkańców dużych miast. Warszawa, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej, 2009. 4. Moczuk E.: Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego. Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2009. 5. Urban A.: Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Warszawa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, cop. 2009. 6. Durki G.(red.): Współczesna rzeczywistość w wybranych problemach społecznych. Kraków, Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2010. 7. Forysiak W.: Bezpieczeństwo w dużym mieście w kontekście zmian transformacyjnych : wybrane aspekty socjologiczne.W: Bezpieczeństwo publiczne w przestrzeni miejskiej / red. nauk. W. Fehler ; aut.: D. Banasiński [i in.] 2010, s. 172-184.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Aktywność w czasie zajęć	10		10	
Przygotowanie do zajęć i zaliczenia końcowego	-		25	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Socjologia bezpieczeństwa w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	omawia rolę socjologii, jako nauki o społeczeństwie i zjawiska, procesy społeczne w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego,	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W02	charakteryzuje potrzeby jednostek i grup społecznych w zakresie bezpieczeństwa,	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W02	P7S_WG	
EK-P_W03	podaje rolę państwa, jako gwaranta zabezpieczającego przed zagrożeniami społecznymi.	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_W01	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje procesy dotyczące wchodzenia w kontakty z innymi jednostkami oraz tworzenia się zbiorowości tj. grupy społeczne, warstwy społeczne i kręgi społeczne;	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_U01	P7S_UW	
EK-P_U02	ocenia i analizuje potrzeby jednostek i grup społecznych w zakresie bezpieczeństwa.	Wykłady	Odpowiedź ustna	EK-K_U01	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i umiejętności z zakresu wiedzy o społeczeństwie	Wykłady	Samoocena	EK-K_K02	P7S_KO	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
133.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Służba w formacjach typu policyjnego (policja, straż gminna, straż miejska, straż graniczna)	
134.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
135.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.34.2.W BW.34.2.C	
136.	Język przedmiotu	Język polski	
137.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
138.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
139.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Bogusława Sebastianka	
140.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
141.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
142.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: - Bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz ich zagrożenia - Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego - Bezpieczeństwo ustrojowe państwa	
143.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
144.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze specyfiką zawodów zapewniających obywatelom i środowisku bezpieczeństwo i porządek publiczny, • zapoznanie z procedurami naboru do służb, zasadami awansu w służbach typu policyjnego, • określenie praw i obowiązków osób zatrudnionych w formacjach typu policyjnego.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda pomiaru.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w II semestrze. Wykład: zaliczenie na podstawie wyników odpowiedzi na pytania (otwarte i/lub zamknięte) odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach oraz we wskazanych lekturach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładów jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych z zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści z zakresu umiejętności.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Charakterystyka kategorii służb/podmiotów bezpieczeństwa i porządku publicznego typu policyjnego oraz koncepcje podsystemów wykonawczych w zakresie bezpieczeństwa państwa. 2. Podstawy prawne, aspekty struktury organizacyjno-funkcjonalnej: Policji, Straży Granicznej, Straży gminnej/miejskiej. 3. Zadania służb, nadzór i kontrola działalności podmiotów z obszaru bezpieczeństwa i porządku publicznego. 4. Kobiety w Policji, Straży Granicznej i Straży gminnych/miejskich. Tematy ćwiczeń: 1. Zatrudnianie, awansowanie i rozwiązywanie zatrudnienia w podmiotach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. 2. Prawa i obowiązki funkcjonariuszy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. 3. Kodeksy etyki zawodowej i wzory społeczne członków takich grup dyspozycyjnych – porównanie, sondaże. 4. Kategorie czynności prowadzonych przez podmioty z podsystemu bezpieczeństwa i porządku publicznego. 5. Współpraca podmiotów zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny z innymi służbami/strażami i organami. 6. Procedury naboru do służb mundurowych/straży z podsystemu bezpieczeństwa i porządku publicznego – symulacje. 7. Prowadzenie czynności pozostających w kompetencji służb/straży strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego (z uwzględnieniem zasad współpracy z innymi podmiotami) – symulacje.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: zna specyfikę środowiska pracy, jakim są służby/podmioty delegowane do zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: - potrafi wyjaśnić etapy kwalifikacji i naboru do służb/podmiotów służących zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz modeluje przebieg takiego procesu, - potrafi wykorzystać instrumenty służące zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego, przypisane podmiotom (służbom) przewidzianym do ich stosowania w związku z możliwą materializacją potencjalnych zagrożeń.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji student: doskonali wiedzę na temat działania podmiotów strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego z etycznym aspektem ich służby.

Literatura podstawowa:

1. E. Ura, S. Pieprzny (red.): 95 lat służb policyjnych w Polsce: teoria i praktyka, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
2. J. Maciejewski: Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2014.
3. M. Leszczyński: Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary, Difin, Warszawa 2013.
4. P. Szustakiewicz: Stosunki służbowe funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych jako sprawa administracyjna, Difin, Warszawa 2012.

Dokumenty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483),
2. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 Nr 30 poz. 179).
3. Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. 2010 Nr 79 poz. 523)
4. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. 1997 Nr 123 poz. 779)
5. J. Swół (opr.): Techniki interwencji, Zeszyty 1 – 3 z serii Bezpieczeństwo wewnętrzne – praktyczny przewodnik, Rzeszów 2014, 2015, 2017.
6. Zasady etyki zawodowej policjanta.
7. Regulamin nr 1/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.
8. Regulamin nr 2/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, <http://www.coss.w.pl/file/redir.php?id=5907>.

Strony internetowe:

1. <http://www.policja.pl/>
2. <https://www.sw.gov.pl/>
3. <https://www.sanok.pl/straz-miejska-sanok/>
4. <http://www.sm.erzeczow.pl/>

Literatura uzupełniająca:

1. A. Pietrzkiewicz, S. Pieprzny: Straże gminne (miejskie) – likwidować czy usprawniać, Zeszyty Naukowe WSiIZ w Warszawie 2015, nr 2, s.247-260.
2. E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
3. S. Pieprzny: Zasady organizacji i funkcjonowania służb i formacji umundurowanych odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa wewnętrznego, w: M. Pomykała (red.), Dylematy bezpieczeństwa współczesnego państwa, Wyd. Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015, s.332-347.
4. S. Pieprzny: Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, wyd. II, Rzeszów 2014.
5. M. Liwo: Status służb mundurowych i funkcjonariuszy w nich zatrudnionych, LexisNexis, Warszawa 2013.
6. S. Pieprzny: Kodeksy etyczne służb i formacji mundurowych (wybrane zagadnienia) w: M. Stec, S. Płazek (red.), Służba publiczna – stan obecny, wyzwania i oczekiwania, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s.169-188.
7. J. Maciejewski, K. Dojwa: Uczestnictwo kobiet w Siłach zbrojnych, Straży Granicznej i Policji (analiza socjologiczna), Wydawnictwo IEA, Wrocław 2012.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń	-		35	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Służba w formacjach typu policyjnego (Policja, Straż Gminna i Straż Miejska, Straż Graniczna) w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna specyfikę środowiska pracy, jakim są służby/podmioty delegowane do zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego	Wykłady	odpowiedź ustna/ sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	potrafi wyjaśnić etapy kwalifikacji i naboru do służb/podmiotów służących zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz modeluje przebieg takiego procesu,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U08	P7S_UW	
EK-P_U02	potrafi wykorzystać instrumenty służące zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego, przypisane podmiotom (służbom) przewidzianym do ich stosowania w związku z możliwą materializacją potencjalnych zagrożeń	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali wiedzę na temat działania podmiotów strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego z etycznym aspektem ich służby	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Służba w formacjach militarnych (wojsko)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.35.2.W BW.35.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Maciej Cyparski	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Wybrane treści z przedmiotów: Bezpieczeństwo ustrojowe państwa, Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: 145. zapoznanie ze specyfiką pracy w zawodzie żołnierza (pracownika) Sił Zbrojnych RP – w zależności od przynależności do rodzaju wojsk (jednostki organizacyjnej SZ RP) oraz korpusu etatowego, także w zależności od wewnętrznej struktury organizacyjnej SZ, nadzoru nad nimi i realizowanych zadań; 146. poznanie procedur kwalifikowania do służby wojskowej oraz naboru do Sił Zbrojnych; 147. poznanie praw i obowiązków wynikających z Kodeksu honorowego żołnierza zawodowego Wojska Polskiego, zasadami etyki zawodowej oraz społecznym wzorem funkcjonariuszy militarnych grup dyspozycyjnych, 148. nabycie umiejętności przygotowania i przeprowadzenia sondażu w wybranych środowiskach, służącego identyfikowaniu funkcjonariuszy militarnych grup dyspozycyjnych.
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda pomiaru.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w II semestrze. Zaliczenie na podstawie odpowiedzi ustnej zawierającej pytania odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach oraz we wskazanych lekturach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładów jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń na ocenę pozytywną. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych z zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści z zakresu umiejętności.

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Formacje militarne według grup dyspozycyjnych i koncepcji podsystemów wykonawczych bezpieczeństwa państwa. 2. Siły zbrojne RP: struktura organizacyjna, rodzaje, wyspecjalizowane służby i organy, stan etatowy, podstawy prawne funkcjonowania. 3. Zadania Sił Zbrojnych RP. 4. Nadzór i kontrola działalności Sił Zbrojnych RP. 5. Kobiety w Siłach Zbrojnych RP. Tematy ćwiczeń: 1. Zdolność do służby wojskowej, rejestracja i kwalifikacja wojskowa, ewidencja wojskowa. 2. Zatrudnianie, awansowanie i rozwiązywanie zatrudnienia w Siłach Zbrojnych RP. 3. Prawa i obowiązki związane z zatrudnieniem w Siłach Zbrojnych RP a Kodeks honorowy żołnierza zawodowego Wojska Polskiego oraz prawa i obowiązki a zasady etyki zawodowej oraz społeczny wzór funkcjonariuszy militarnych grup dyspozycyjnych – porównanie, sondaże. 4. Zadania i współpraca Sił Zbrojnych RP z innymi podmiotami w zakresie wspierania bezpieczeństwa wewnętrznego i pomocy społeczeństwu.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna specyfikę środowiska pracy w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • wyjaśnia etapy kwalifikacji i naboru do służby wojskowej oraz modeluje przebieg takiego procesu, kształtując własne kwalifikacje i/lub kierując innymi, • potrafi określić sposoby angażowania jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych RP, zgodne z regulacjami - w przedsięwzięcia służące bezpieczeństwu osób, mienia, obiektów i/lub obszarów/środowisk, w związku z możliwą materializacją potencjalnych zagrożeń.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • doskonali swoją wiedzę w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. L. Bielecki i in.: Nabory i konkursy w służbie publicznej, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
2. J. Maciejewski: Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2014.
3. M. Leszczyński: Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary, Difin, Warszawa 2013.
4. P. Szustakiewicz: Stosunki służbowe funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych jako sprawa administracyjna, Difin, Warszawa 2012.

Przepisy prawne:

- i. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483),
- i. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1459),
- i. Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 173),
- y. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1932)
- y. Kodeks honorowy żołnierza zawodowego Wojska Polskiego, http://www.mon.gov.pl/d/pliki/dokumenty/rozne/2013/09/kodeks_honorowy_2008.pdf.

Strony internetowe:

1. <http://www.wojsko-polskie.pl/pl/>
2. <https://www.strazgraniczna.pl/>

Literatura uzupełniająca:

1. E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
2. S. Pieprzny: Zasady organizacji i funkcjonowania służb i formacji umundurowanych odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa wewnętrznego, w: M. Pomykała (red.), Dylematy bezpieczeństwa współczesnego państwa, Wyd. Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015, s.332-347.
3. M. Liwo: Status służb mundurowych i funkcjonariuszy w nich zatrudnionych, Lexis Nexis, Warszawa 2013.
4. J. Maciejewski, K. Dojwa: Uczestnictwo kobiet w Siłach zbrojnych, Straży Granicznej i Policji (analiza socjologiczna), Wydawnictwo IEA, Wrocław 2012.
5. L. Kościelecki: Zarządzanie potencjałem społecznym w warunkach globalizacji: rekonwersja kadr wojskowych w Polsce, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2010.
6. J. Maciejewski: Szeregowcy w grupach dyspozycyjnych: socjologiczna analiza zawodu i jego roli w społeczeństwie, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń/ aktywność	-		35	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Służba w formacjach militarnych w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna specyfikę środowiska pracy w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	Wykład	odpowiedź ustna	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	wyjaśnia etapy kwalifikacji i naboru do służby wojskowej oraz modeluje przebieg takiego procesu, kształtując własne kwalifikacje i/lub kierując innymi	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U08	P7S_UW	
EK-P_U02	potrafi określić sposoby angażowania jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych RP, zgodnie z regulacjami w przedsięwzięcia służące bezpieczeństwu osób, mienia, obiektów i/lub obszarów/środowisk, w związku z możliwą materializacją	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U07	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
149.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zarządzanie strukturami Policji i Straży Granicznej	
150.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
151.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.39.2.W BW.39.2.C	
152.	Język przedmiotu	Język polski	
153.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
154.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
155.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Bogusława Sebastianka	
156.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
157.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
158.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: - Bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz ich zagrożenia - Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego - Bezpieczeństwo ustrojowe państwa	
159.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
160.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze specyfiką zarządzania strukturami policji i straży granicznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, • poznanie praw, obowiązków oraz procedur dotyczących zarządzania ww podmiotami.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda pomiaru.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w II semestrze. Wykład: zaliczenie na podstawie wyników odpowiedzi na pytania (otwarte i/lub zamknięte) odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach oraz we wskazanych lekturach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie wyników uzyskanych z zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej), odnoszących się do odpowiednich treści z zakresu umiejętności.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 5. Specyfika zarządzania służbami bezpieczeństwa i porządku publicznego typu policyjnego oraz koncepcje podsystemów wykonawczych w zakresie bezpieczeństwa państwa. 6. Specyfika zarządzania służbami bezpieczeństwa i porządku publicznego Straży Granicznej oraz koncepcje podsystemów wykonawczych w zakresie bezpieczeństwa państwa. 7. Podstawy prawne, aspekty struktury organizacyjno-funkcjonalnej: Policji, Straży Granicznej. 8. Zadania służb, nadzór i kontrola działalności podmiotów z obszaru zarządzania. Tematy ćwiczeń: 8. Czynności prowadzone przez podmioty z podsystemu bezpieczeństwa i porządku publicznego. 9. Współpraca podmiotów zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny z innymi służbami i organami. 10. Analiza naboru do służb mundurowych z podsystemu bezpieczeństwa i porządku publicznego – symulacje. 11. Prowadzenie czynności pozostających w kompetencji służb strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia specyfikę zarządzania strukturami policji i straży granicznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, • zna prawne aspekty oraz procedury zarządzania strukturami policji i straży granicznej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi wyjaśnić etapy kwalifikacji i naboru do służb/podmiotów służących zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz modeluje przebieg takiego procesu, • potrafi wykorzystać instrumenty służące zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego, przypisane podmiotom (służbom) przewidzianym do ich stosowania w związku z możliwą materializacją potencjalnych zagrożeń.

		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji student: • doskonali wiedzę na temat działania podmiotów strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego z etycznym aspektem ich służby.
--	--	------------------------------	--

Literatura podstawowa:

5. E. Ura, S. Pieprzny (red.): 95 lat służb policyjnych w Polsce: teoria i praktyka, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
6. J. Maciejewski: Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2014.
7. M. Leszczyński: Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary, Difin, Warszawa 2013.
8. P. Szustakiewicz: Stosunki służbowe funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych jako sprawa administracyjna, Difin, Warszawa 2012.

Dokumenty prawne:

9. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483),
10. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 Nr 30 poz. 179).
11. Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. 2010 Nr 79 poz. 523)
12. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. 1997 Nr 123 poz. 779)
13. J. Swół (opr.): Techniki interwencji, Zeszyty 1 – 3 z serii Bezpieczeństwo wewnętrzne – praktyczny przewodnik, Rzeszów 2014, 2015, 2017.
14. Zasady etyki zawodowej policjanta.
15. Regulamin nr 1/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.
16. Regulamin nr 2/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, <http://www.cossw.pl/file/redir.php?id=5907>.

Strony internetowe:

1. <http://www.policja.pl/>
2. <https://www.sw.gov.pl/>
3. <https://www.sanok.pl/straz-miejska-sanok/>
4. <http://www.sm.erzeszow.pl/>

Literatura uzupełniająca:

8. A. Pietrzkiewicz, S. Pieprzny: Straże gminne (miejskie) – likwidować czy usprawniać, Zeszyty Naukowe WSiIZ w Warszawie 2015, nr 2, s.247-260.
9. E. Ura, S. Pieprzny (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
10. S. Pieprzny: Zasady organizacji i funkcjonowania służb i formacji umundurowanych odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa wewnętrznego, w: M. Pomykała (red.), Dylematy bezpieczeństwa współczesnego państwa, Wyd. Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015, s.332-347.
11. S. Pieprzny: Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, wyd. II, Rzeszów 2014.
12. M. Liwo: Status służb mundurowych i funkcjonariuszy w nich zatrudnionych, LexisNexis, Warszawa 2013.
13. S. Pieprzny: Kodeksy etyczne służb i formacji mundurowych (wybrane zagadnienia) w: M. Stec, S. Płazek (red.), Służba publiczna – stan obecny, wyzwania i oczekiwania, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s.169-188.
14. J. Maciejewski, K. Dojwa: Uczestnictwo kobiet w Siłach zbrojnych, Straży Granicznej i Policji (analiza socjologiczna), Wydawnictwo IEA, Wrocław 2012.

EK-P_K01	doskonali wiedzę na temat działania podmiotów strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego z etycznym aspektem ich służby	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K04	P7S_KR	
----------	--	-----------	-----------------------	----------	--------	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
161	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca w służbach ratownictwa i instytucjach pomocy społecznej	
162	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
163	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BW.40.2.W BW.40.2.C	
164	Język przedmiotu	Język polski	
165	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów	
166	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
167	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr inż. Bogdan Kołcz	
168	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
169	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
170	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz ich zagrożenia, Bezpieczeństwo powszechne i jego zagrożenia, Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego, Przedmiotowe uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego	
171	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	
172	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	
173	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • zapoznanie ze specyfiką pracy w służbach ratownictwa i instytucjach pomocy społecznej, • formułowanie zadań podmiotów w ramach podsystemu ratownictwa i instytucjach pomocy społecznej.	
174	Metody dydaktyczne	Wykład: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda pomiaru	

175	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) - wykłady w II semestrze Zaliczenie na podstawie wyników odpowiedzi na pytania (otwarte i/lub zamknięte) odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach oraz we wskazanych lekturach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w II semestrze Zaliczenie na podstawie wyników wykonanych zadań zespołowych i aktywności w trakcie zajęć, odnoszących się do odpowiednich treści.
176	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: 1. Wiodące podmioty ratownictwa i ochrony ludności w kontekście koncepcji podsystemów ochronnych systemu bezpieczeństwa państwa oraz socjologicznej teorii grup dyspozycyjnych - podstawy prawne, struktury organizacyjno-funkcjonalne: a. Państwowa Straż Pożarna b. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej wchodzące w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz spoza KSRG c. Państwowe Ratownictwo Medyczne d. Centra Powiadamiania Ratunkowego e. Instytucji pomocy społecznej. 2. Zadania służb ratowniczo-ochronnych. 3. Nadzór i kontrola służb ratowniczych. 4. Kobiety w służbach ratowniczo-ochronnych. Tematy ćwiczeń: 1. Zatrudnianie, awansowanie i rozwiązywanie zatrudnienia w podmiotach odpowiedzialnych za ratownictwo i pomoc społeczną. 2. Prawa i obowiązki funkcjonariuszy służb odpowiedzialnych za ratownictwo i ochronę ludności a kodeksy etyki zawodowej i wzory społeczne członków takich grup dyspozycyjnych – porównanie, sondaże. 3. Zadania i współpraca podmiotów ratownictwa i pomocy społecznej w ramach bezpieczeństwa wewnętrznego. 4. System Powiadamiania Ratunkowego - aspekty praktyczne. 5. Procedury naboru do podmiotów ratownictwa i pomocy społecznej - symulacje 6. Podmioty ratownictwa w praktyce – symulacje.
177	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • zna specyfikę środowiska pracy, jakim są podmioty podsystemu ratownictwa i instytucji pomocy społecznej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • potrafi określić przebieg procesu kwalifikacji i naboru do podmiotów z obszaru ratownictwa i pomocy społecznej, • określa i wskazuje do realizacji właściwe podmioty do działań z zakresu ratownictwa i pomocy społecznej.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • pogłębia wiedzę i umiejętności z zakresu służb ratowniczych i pomocy społecznej.

178 **Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu**

Literatura podstawowa:

1. L. Bielecki i in., Nabory i konkursy w służbie publicznej, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
2. S. Rysz, Ostrzeganie, alarmowanie, powiadamianie ratunkowe, Difin, Warszawa 2017
3. J. Ziobro, Wybrane aspekty współpracy oraz współdziałania organów i podmiotów w procesie zapewniania bezpieczeństwa powszechnego, w: B. Wiśniewski (red.), Racjonalizacja zarządzania jednolitymi formacjami umundurowanymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne, tom II, SGSP, Warszawa 2017
4. J. Maciejewski, Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2014.
5. M. Leszczyński, Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary, Difin, Warszawa 2013.

Dokumenty/teksty normatywne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483),
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. 1991 Nr 88 poz. 400)
3. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 1991 Nr 81 poz. 351)
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2011 r. Nr 46, poz. 239)
5. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410)
6. Zasady etyki zawodowej funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej - pdf
7. <https://docplayer.pl/898508-Kodeks-etyki-zawodowej-ratownika-medycznego-przyjety-na-i-ogolnopolskim-kongresie-ratownikow-medycznych-krakow-11-12-pazdziernika-2013-r.html>

Strony internetowe:

1. <https://www.straz.gov.pl/>
2. <http://www.straz.sanok.pl/index.php?k=6&go=news&id=6>
3. <https://www.gov.pl/web/zdrowie/system-panstwowe-ratownictwo-medyczne>

Literatura uzupełniająca

1. B. Wiśniewski, J. Ziobro, Prawno-organizacyjno-społeczne uwarunkowania funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych w systemie bezpieczeństwa powszechnego, w: B. Wiśniewski i in. (red.), Administracja bezpieczeństwa. Wybrane problemy, tom IV, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2017
2. K.R. Zieliński, Ochrona ludności. Zarządzanie kryzysowe, Difin, Warszawa 2017
3. S. Rysz, Zarządzanie kryzysowe zintegrowane, Difin, Warszawa 2016
4. M. Liwo, Status służb mundurowych i funkcjonariuszy w nich zatrudnionych, LexisNexis, Warszawa 2013
5. A. Skrabacz (red.), Służba kobiet w formacjach mundurowych w XXI wieku, MON – Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Warszawa 2008.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]	
	Wykłady	ćwiczenia
Udział w zajęciach	15	15

Przygotowanie do wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń i aktywność	-		35	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Praca w służbach ratownictwa i instytucjach pomocy społecznej w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna specyfikę środowiska pracy, jakim są podmioty podsystemu ratownictwa i instytucji pomocy społecznej	Wykłady	odpowiedź ustna/sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	potrafi określić przebieg procesu kwalifikacji i naboru do podmiotów z obszaru ratownictwa i pomocy społecznej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U08	P7S_UW	
EK-P_U02	określa i wskazuje do realizacji właściwe podmioty do działań z zakresu ratownictwa i pomocy społecznej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U10	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	pogłębia wiedzę i umiejętności z zakresu służb ratowniczych i pomocy społecznej	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
179.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Kierowanie jednostkami Państwowej Straży Pożarnej	
180.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
181.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.41.2.W BW.41.2.C	Studia niestacjonarne
182.	Język przedmiotu	Język polski	
183.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
184.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
185.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jan Ziobro	
186.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
187.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
188.	Wymagania wstępne	Wybrane treści przedmiotów: Bezpieczeństwo ustrojowe państwa, Prawno-funkcjonalne aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego	
189.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady – 15 godzin Ćwiczenia – 15 godzin	Studia niestacjonarne
190.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
191.	Założenia i cele modułu / przedmiotu		
192.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda symulacyjna	

193.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w II semestrze. Zaliczenie na podstawie odpowiedzi ustnej na pytania odnoszące się do treści przedstawionych na zajęciach oraz we wskazanych lekturach i formułowane zgodnie z treścią efektu kształcenia z zakresu wiedzy. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Zaliczenie na podstawie pozytywnej oceny uzyskanej za wykonanie zadań zespołowych o charakterze praktycznym z uwzględnieniem aktywności w trakcie zajęć (indywidualnej i/lub grupowej).
194.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: 1. Struktura i zadania Państwowej Straży Pożarnej. 2. Struktura organizacyjna, podmioty, oraz obszary i zasady funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. 3. Ratownictwo specjalistyczne w KSRRG – rodzaje i poziomy funkcjonowania. 4. Odwoły operacyjne – struktura, rola, oraz zasady funkcjonowania i dysponowania do działań. 5. Rola i zadania Stanowisk Kierowania komendantów PSP na poziomie powiatu, województwa i kraju, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy i współdziałania z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Systemem Powiadamiania Ratunkowego. 6. Zasady dysponowania do działań jednostek Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej, w szczególności jednostek ochotniczych straży pożarnych. 7. Zasady kierowania działaniami ratowniczymi. 8. Rola, zadania i uprawnienia Kierującego Działaniami Ratowniczymi (KDR). 9. Współpraca i współdziałanie na miejscu akcji Kierującego Działaniami Ratowniczymi (KDR) i Kierującego Akcją Medyczną (KAM). Ćwiczenia: 1. Opracowywanie analizy zagrożeń wybranego obszaru (gminy, powiatu, województwa) 2. Opracowywanie analizy zabezpieczenia operacyjnego wybranego obszaru chronionego. 3. Opracowywanie zasad dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zasad doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu po zadysponowaniu zasobów ratowniczych. 4. Zasady tworzenia i aktualizacji planu ratowniczego powiatu.

195.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: • omawia strukturę i zadania Państwowej Straży Pożarnej oraz zasady funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego • określa zasady współpracy i współdziałania z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Systemem Powiadamiania Ratunkowego • charakteryzuje zadania i uprawnienia Kierującego Działaniami Ratowniczymi (KDR) i Kierującego Akcją Medyczną (KAM).
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: • analizować zagrożenia na terenie gminy, powiatu, województwa, • ocenić zabezpieczenie operacyjne wybranego obszaru chronionego, • opracować wytyczne dotyczące zasad dysponowania siłami jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zasobami ratowniczymi, • opracować przykładowy plan ratowniczy
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: • potrafi dokonać samooceny własnej wiedzy i umiejętności

196.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81, poz. 351). 7. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 nr 88, poz. 400). 8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego (Dz.U. 2017, poz. 1319). 9. Zasady organizacji ratownictwa medycznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, (KG PSP, lipiec 2013). 10. Wytyczne Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej do opracowania zasad dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zasad doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu po zadysponowaniu zasobów ratowniczych. Literatura uzupełniająca: 1. S. Rysz, Zarządzanie kryzysowe zintegrowane, Difin, Warszawa 2016 2. L. Bielecki i in., Nabory i konkursy w służbie publicznej, Wolters Kluwer, Warszawa 2017. 3. B. Wiśniewski, J. Ziobro, Prawno-organizacyjno-społeczne uwarunkowania funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych w systemie bezpieczeństwa powszechnego, w: B. Wiśniewski i in. (red.), Administracja bezpieczeństwa. Wybrane problemy, tom IV, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2017 4. M. Liwo, Status służb mundurowych i funkcjonariuszy w nich zatrudnionych, LexisNexis, Warszawa 2013 5. S. Rysz, Ostrzeganie, alarmowanie, powiadamianie ratunkowe, Difin, Warszawa 2017
------	--	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do wykładów	10		-	
Przygotowanie do ćwiczeń i aktywność	-		35	
Summaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela	samodzielna praca studenta

	akademickiego		akademickiego	
	0,4	0,6	0,6	1,4

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Kierowanie jednostkami PSP w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszaruowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	omawia strukturę i zadania Państwowej Straży Pożarnej oraz zasady funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	Wykłady	odpowiedź ustna	EK-K_W03	P7S_WG	
EK-P_W02	określa zasady współpracy i współdziałania z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego	Wykłady	odpowiedź ustna	EK-K_W03	P7S_WG	
EK-P_W03	charakteryzuje zadania i uprawnienia Kierującego Działaniami Ratowniczymi (KDR) i Kierującego Akcją Medyczną (KAM).	Wykłady	odpowiedź ustna	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizować zagrożenia na terenie gminy, powiatu, województwa,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U02	ocenić zabezpieczenie operacyjne wybranego obszaru chronionego,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U02	P7S_UW	
EK-P_U03	opracować wytyczne dotyczące zasad dysponowania siłami jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zasobami ratowniczymi,	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U08	P7S_UW	
EK-P_U04	opracować przykładowy plan ratowniczy	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U03	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	potrafi dokonać samooceny własnej wiedzy i umiejętności	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K01	P7S_KK	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
197.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Organizacja i zarządzanie ratownictwem medycznym	
198.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Nauk Społecznych Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego	
199.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne BW.42.3.W BW.42.3.C	Studia niestacjonarne
200.	Język przedmiotu	Język polski	
201.	Typ przedmiotu	Przedmiot specjalnościowy: • obowiązkowy do zaliczenia III semestru / II roku studiów, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów.	
202.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
203.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Beata Pieszczoł	
204.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
205.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia	
206.	Wymagania wstępne		
207.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne Wykłady 15 – godzin Ćwiczenia 15 – godzin	Studia niestacjonarne
208.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne Wykłady – 1 ECTS Ćwiczenia – 2 ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/ przedmiotu	Celem przedmiotu jest: • poznanie zasad organizacji, podstaw prawnych i funkcjonowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce, • kierowanie podmiotami ratownictwa medycznego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład: wykład informacyjny i problemowy z wykorzystaniem prezentacji, plików multimedialnych. Ćwiczenia: metoda ćwiczeniowa; metody problemowe, studium przypadku, dyskusja, giełda pomysłów, metoda symulacyjna.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie wykładów: Zaliczenie (Z) – wykłady w III semestrze. Zaliczenie pisemne obejmujące zakres wiedzy dotyczący znajomości tematyki przedmiotu. Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w III semestrze. Zaliczenie na podstawie na podstawie wyników wykonanych zadań zespołowych (praktycznych) i aktywności w trakcie zajęć. Sprawdzianu praktyczny.
16	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: 1. Organizacja i funkcjonowanie systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce. Historia ratownictwa. Łańcuch przeżycia 2. Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Struktura i funkcja jednostek przedszpitalnych ujętych w Wojewódzkim Planie Działania Systemu Państwowe Ratownictwa Medycznego. Ich zadania i kompetencje w zapewnieniu bezpieczeństwa obywateli. 3. Rozporządzenia wykonawcze Ministra Zdrowia dotyczące medycznych czynności ratunkowych oraz uprawnień ratownika medycznego. Przymus bezpośredni. 4. Rozporządzenia wykonawcze Ministra Zdrowia dotyczące medycznych czynności ratunkowych oraz uprawnień ratownika medycznego. Przymus bezpośredni. 5. Organizacja akcji ratunkowej. Zasady współpracy jednostek systemu w zdarzeniach nagłych oraz zdarzeniach masowych. Procedury 6. Struktura i organizacja szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz centrów urazowych 7. Organizacja i funkcjonowanie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. 8. Zasady funkcjonowania, logistyka w Centrum Powiadamiania Ratunkowego, Wojewódzkim Centrum Powiadamiania Ratunkowego, Stanowisku Lekarza Koordynatora CPR, Miejskim Stanowisku Kierowania Państwowej Straży Pożarnej. Tematy ćwiczeń: 1. Interpretacja Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, charakterystyka pojęć zawartych w treści ustawy. Definicje. 2. Analiza definicji, zasad funkcjonowania jednostek Systemu, ujętych w Ustawie o PRM oraz Wojewódzkim Planie Działania Systemu Państwowe Ratownictwa Medycznego

			3. Współpraca z jednostkami wspomagającymi system ratownictwa w tym Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy Część I 4. Współpraca z jednostkami wspomagającymi system ratownictwa w tym Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy Część II 5. Sytuacje pozorowane – wykonywanie triagu pierwotnego i re-triagu w wypadkach masowych. Działania na miejscu zdarzenia, łączność ratunkowa, sytuacje szczególne 6. Studium i analiza przypadku – wypadek z dużą ilością osób poszkodowanych metodą Case study. Część I 7. Studium i analiza przypadku – wypadek z dużą ilością osób poszkodowanych metodą Case study. Część II 8. Sytuacje pozorowane – Triage Manchester. Część I
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: zna zasady organizacji i funkcjonowanie systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce.
		Umiejętność i	W zakresie umiejętności student: - analizuje i interpretuje podstawy prawne związane z Państwowym Ratownictwem Medycznym, - potrafi zarządzać podmiotami ratownictwa medycznego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa. - wykorzystuje sprzęt ratowniczy zgodnie z jego przeznaczeniem
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: doskonali swoją wiedzę i umiejętności w zakresie ratownictwa medycznego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. - Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. - Kokot F. (red.): Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. Wyd. PZWL 2003. - Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. - Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: - Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. - Kocik J., Chomiczewski K., Szkoda M. T.: Bioterroryzm. Zasady postępowania lekarskiego. Wyd. PZWL, Warszawa 2002. - Klukowski K., Błady W.: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. - Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. - Strużyna J., Baumberg I. (red.): Oparzenia w katastrofach i masowych zdarzeniach. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Wykłady		Ćwiczenia	
Udział w zajęciach	15		15	
Przygotowanie do zaliczenia	-		15	
Przygotowanie do zajęć	10		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	0,6	0,4	0,4	1,6

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) Organizacja i zarządzanie w ratownictwie medycznym w odniesieniu do form zajęć						
Numer przedmiotowego efektu kształcenia	PRZEDMIOTOWY EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć	Metody weryfikacji	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do efektu obszarowego	Odniesienie do kompetencji inżynierskich**
WIEDZA						
EK-P_W01	zna zasady organizacji i funkcjonowanie systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce	Wykłady	sprawdzian pisemny	EK-K_W03	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI						
EK-P_U01	analizuje i interpretuje podstawy prawne związane z Państwowym Ratownictwem Medycznym	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U04	P7S_UW	
EK-P_U02	potrafi zarządzać podmiotami ratownictwa medycznego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U07	P7S_UW	
EK-P_U03	wykorzystuje sprzęt ratowniczy zgodnie z jego przeznaczeniem	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_U13	P7S_UW	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE						
EK-P_K01	doskonali swoją wiedzę i umiejętności w zakresie ratownictwa medycznego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa	Ćwiczenia	zadanie praktyczne	EK-K_K02	P7S_KK	